

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2011

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA

odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

Obsah

1. ÚVOD	4
1.1. Strategické cíle v oblasti zdraví zvířat a sledování výskytu nálezů:	4
1.2. Odbor ochrany Zdraví a pohody zvířat, ÚSVS 2011	5
1. STAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	6
SKOT	6
OVCE	7
KOZY	7
PRASATA	8
RYBY	9
DRŮBEŽ	9
PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	10
2. KONTROLA ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE	11
3. SKOT	11
3.1. <i>Tuberkulóza skotu</i>	11
3.2. <i>Brucelóza skotu</i>	12
3.3. <i>Infekční rinotracheitida skotu</i>	15
3.4. <i>Enzootická leukóza skotu (EBL)</i>	18
3.5. <i>Transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE)</i>	19
3.6. <i>Katarální horečka ovčí (Blue Tongue - BT)</i>	23
3.7. <i>Q horečka</i>	28
4. OVCE	30
4.1. <i>Brucelóza ovčí a koz (B. melitensis)</i>	30
4.2. <i>infekční epididymitida beranů (B. ovis)</i>	31
4.3. <i>Maedi – Visna</i>	32
5. KOZY	34
5.1. <i>Tuberkulóza</i>	34
5.2. <i>Artritida a encefalitida koz</i>	34
6. PRASATA	37
6.1. <i>Klasický mor prasat (KMP)</i>	37
6.2. <i>Prasečí respirační a reprodukční syndrom (PRRS)</i>	41
6.3. <i>Aujeskyho choroba prasat</i>	42
6.4. <i>Trichinelóza</i>	44
7. DRŮBEŽ	45
7.1. <i>Influenza drůbeže</i>	45
7.2. <i>Newcastleská choroba (pseudomor drůbeže)</i>	54
8. KOŇOVITÍ	69
8.2. <i>Nakažlivý zánět dělohy koní</i>	71
8.3. <i>Hřebčí nákaza (Durina)</i>	73
8.4. <i>Západonilská horečka</i>	74
9. ZAJÍCI	76
9.1. <i>Brucelóza</i>	76
9.2. <i>Tularémie</i>	77
10. MASOŽRAVCI VOLNĚ ŽIJÍCÍ	79
10.1. <i>Vzteklina</i>	79
10.2. <i>Alveokokóza</i>	82
11. VČELY	85

11.1.	<i>Mor včelího plodu</i>	85
ZDOLANÁ – 162, AKTIVNÍ NA KONCI ROKU - 3		86
11.2.	<i>Varroáza</i>	87
12.	RYBY	90
12.1.	<i>Infekční nekróza pankreatu (IPN)</i>	90
12.2.	<i>Virová hemoragická septikémie (VHS)</i>	90
12.3.	<i>Infekční nekróza krvevorné tkáně (IHN)</i>	90
12.4.	<i>Koi herpesviróza (KHV)</i>	90
13.	PROGRAMY KOFINANCOVANÉ EU 2011	92
14.	ČINNOST ODDĚLENÍ PRO ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ	93

1. ÚVOD

1.1. Strategické cíle v oblasti zdraví zvířat a sledování výskytu nálezů:

- udržení statusů země prosté – brucelózy skotu, tuberkulózy skotu, enzootické leukózy skotu, brucelózy ovčí a koz, Aujeszkyho choroby prasat, vztekliny;
- ozdravování od nebezpečných nálezů a snížení prevalence původců nebezpečných nálezů Národního ozdravovacího programu (NOP) od infekční rinotracheitidy skotu (IBR), Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring TSE u skotu, ovčí, koz, vakcinační program a monitoring katarální horečky ovčí, monitoring aviární chřivky;
- ochrana území před zavlečením aktuálně se vyskytujících nálezů v zemích Společenství nebo ve třetích zemích – Slintavka a kulhavka, vzteklna, katarální horečka ovčí, aviární chřivka, klasický mor prasat atd.;
- příprava a realizace pohotovostních plánů v případě podezření nebo výskytu nebezpečných nálezů;
- zajištění vzdělávání úředních veterinárních lékařů, soukromých veterinárních lékařů a chovatelské veřejnosti.

1.2. Odbor ochrany Zdraví a pohody zvířat, ÚSVS 2011

MVDr. Zbyněk Semerád, *ředitel odboru*

Anna Mrázková, *referent*

MVDr. Leoš Čeleda, CSc., *referent*

Oddělení ochrany zdraví zvířat:

MVDr. Petr Šatrán, Ph.D., *vedoucí oddělení*

MVDr. Jan Bažant, *referent*

MVDr. Martin Beňka, *referent*

MVDr. Lucie Pálenská, *referent*

MVDr. Pavel Texl, *referent*

Oddělení strategie, plánování a laboratorní diagnostiky:

MVDr. Milada Dubská, *vedoucí oddělení*

MVDr. Tomáš Krůta, *referent*

Mgr. Kateřina Zogatová, *referent*

Oddělení pro řešení krizových situací, Brno:

MVDr. Petr Kučínský, CSc., *vedoucí oddělení*

MVDr. Richard Wallo, *referent*

Ing. František Svoboda, *referent*

1. STAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

SKOT

Populace skotu v ČR v letech 2009 - 2011

Kraj	2009		2010		2011	
	Skotu	Hospo- dářství	Skotu	Hospo- dářství	Skotu	Hospo- dářství
Praha	633	17	733	12	706	13
Jihomoravský	65 603	749	63 424	677	59 839	797
Jihočeský	211 717	2 902	217 032	2 780	211 514	2 941
Pardubický	117 529	1 724	114 770	1 586	111 973	1 780
Královéhradecký	103 167	1 518	100 777	1 394	96 360	1 512
Vysočina	209 128	2 491	208 405	2 279	207 787	2 327
Karlovarský	37 122	390	38 436	385	33 245	391
Liberecký	47 304	950	47 493	916	43 943	915
Olomoucký	87 913	1 024	88 151	963	84 738	1 026
Plzeňský	159 547	1 866	163 947	1 794	158 166	1 908
Středočeský	150 222	2 160	149 140	2 069	142 986	2 941
Moravskoslezský	84 439	1 873	82 443	1 739	76 902	1 970
Ústecký	40 968	765	41 739	720	37 252	739
Zlínský	59 036	1 171	59 821	1 080	58 939	1 214
Celkem	1 344 328	19 600	1 376 311	18 394	1 324 350	19 658

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita skotu v ČR

Území, kraj Territory, region	skot/100km ²
Ústecký	872
Jihomoravský	1015
Karlovarský	1088
Liberecký	1338
Středočeský a Praha	1364
Zlínský	1552
Moravskoslezský	1553
Olomoucký	1808
Jihočeský	1998
Plzeňský	2238
Královéhradecký	2312
Pardubický	2723
Vysočina	3068
Česká republika	1838

OVCE

Populace ovcí v ČR v letech 2009 – 2011

	2009		2010		2011	
Kraj	ovcí	Hospo- dářství	ovcí	Hospo- dářství	ovcí	Hospo- dářství
Praha	331	43	408	51	355	51
Středočeský	23 241	1 465	26 418	1 688	25 372	1 743
Jihočeský	27 362	1 334	29 445	1 523	28 866	1 604
Plzeňský	20 939	1 026	22 681	1 145	23 200	1 212
Karlovarský	11 350	284	11 663	317	11 909	336
Ústecký	13 167	528	13 723	613	14 739	665
Liberecký	14 985	710	16 701	797	16 769	798
Královehradecký	15 879	945	17 984	1 026	19 127	1 074
Pardubický	14 289	885	15 278	996	15 353	1 023
Vysočina	12 683	778	13 922	883	14 351	947
Jihomoravský	8 646	485	9 450	563	9 912	642
Olomoucký	8 875	590	9 251	593	9 881	753
Moravskoslezský	16 326	1 002	23 748	1 179	18 475	1 376
Zlínský	20 045	916	18 502	1 080	23 954	1 120
Celkem	208 118	10 991	229 174	12 554	232 263	13 344

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

KOZY

Populace koz v ČR v letech 2009 - 2011

	2009		2010		2011	
Kraj	Koz	Hospo- dářství	Koz	Hospo- dářství	koz	Hospo- dářství
Praha	137	31	139	37	178	41
Středočeský	3 329	546	3 975	642	3 970	671
Jihočeský	2 593	401	2 888	476	3 121	544
Plzeňský	1 569	290	1 765	329	1 945	361
Karlovarský	1 567	144	1 736	162	1 735	184
Ústecký	2 562	288	2 658	324	2 788	360
Liberecký	2 071	290	2 349	338	2 257	349
Královehradecký	1 586	304	1 742	329	1 931	366
Pardubický	1 741	288	1 885	330	1 731	346
Vysočina	1 975	385	2 250	414	2 474	453
Jihomoravský	1 761	419	2 002	461	2 166	512
Olomoucký	1 170	330	1 240	369	1 397	418
Moravskoslezský	1 327	270	1 477	322	1 851	400
Zlínský	1 339	185	1 500	242	1 459	261
Celkem	24 727	4 171	27 606	4 775	29 003	5 266

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

PRASATA

Populace prasat v ČR v letech 2009 - 2011

	2009		2010		2011	
Kraj	Počet prasat	Hospo-dářství	Počet prasat	Hospo-dářství	Počet prasat	Hospo-dářství
Praha	9674	15	784	7	10477	18
Jihočeský	235053	368	198942	357	173 243	398
Jihomoravský	354132	356	263019	267	261 098	364
Karlovarský	12604	34	26003	54	10 523	30
Královehradecký	150546	231	148442	170	124 286	213
Liberecký kraj	27970	58	43717	56	24 942	65
Moravskoslezský	55712	157	62849	116	61 712	133
Olomoucký	157123	238	138765	202	111 408	226
Pardubický	135566	279	125395	273	127 478	270
Plzeňský	159570	245	163556	219	134 968	253
Středočeský	318473	583	302696	526	291 133	587
Ústecký	73343	171	62048	178	68 719	181
Vysočina	347920	575	312776	501	280 866	605
Zlínský	93043	94	78210	93	67 431	91
Celkem	2 130 729	3 404	1 927 202	3 019	1 719 784	3 433

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

Denzita prasat v ČR

Kraj	Prasata /100 km2
Karlovarský	340
Liberecký	885
Moravskoslezský	1379
Ústecký	1854
Zlínský	2192
Plzeňský	2439
Jihočeský	2892
Středočeský a Praha	3193
Olomoucký	3383
Královehradecký	3442
Pardubický	3720
Jihomoravský	4680
Vysočina	5187

RYBY

Populace ryb v ČR v letech 2009 - 2011

	2009		2010		2011	
	Počet ryb (t)	Hospodářství	Počet ryb (t)	Hospodářství	Počet ryb (t)	Hospodářství
Celkem	24 700	10338	25 000	1 647	20 420	1 641

Zdroj: : Ministerstvo zemědělství (MZe)

DRŮBEŽ

Vývoj počtu drůbeže v ČR 2009 – 2011

Druh a kategorie drůbeže	2009	2010	2011
Reprodukční chovy	3 970 833	4 074 807	4 417 769
Nosnice pro produkci konzumních vajec	7 603 089	8 382 000	8 011 152
Kuřata chovaná na maso	148 901 510	140 701 992	130 817 705
Kur domácí celkem	160 475 432	153 158 799	142 986 347
Krůty - rodičovský chov		20 950	21 496
Krůty výkrm		852 853	948 694
Krůty celkem	1 108 000	873 803	970 190
Kachny rodičovský chov		40 000	42 000
Kachny výkrm		1 100 000	360 000
Kachny celkem	4 070 825	1 140 000	402 000
Husy rodičovský chov		10 000	12 000
Husy výkrm	217 476	80 000	7 000
Husy celkem			19 000
Celkem	165 871 733	155 436 190	144 377 537

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR), SVS

PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Počet prohlídek jatečných zvířat v letech 2008 – 2011

Kategorie zvířat	2009	2010	2011
krávy	132 619	124 385	118 318
jalovice	27 863	27 389	26 193
ostatní skot	114 878	115 417	109 174
telata	10 789	10 792	11 001
celkem skot	286 049	277 983	264 686
prasnice	79 262	79 511	75 094
ostatní prasata	3 210 499	3 108 241	2 977 028
kanci	1031	861	753
celkem prasata	3 289 761	3 188 613	3 053 433
ovce, jehňata	11 083	11 125	12 043
kozy, kůzlata	627	756	710
koně, hříbata	332	328	428
celkem velká zvířata	3 587 952	3 477 944	3 330 742
kuřata	128 600 598	124 936 028	111 388 868
slepice, kohouti	3 181 681	3 753 137	2 937 282
krůty	202 741	151 548	134 108
hrabavá drůbež	131 985 020	128 840 713	114 460 258
kachny, husy	3 007 115	2 388 724	1 409 405
králíci	837 589	713 225	724 993
běžci	1 233	1 377	1 511
celkem všechna zvířata včetně farmových	139 442 697	135 427 837	120 011 927

Zdroj: SVS

2. Kontrola zdraví zvířat a nařízené vakcinace

V souladu s § 44 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, stanovilo ve svém Věstníku z prosince 2009 Ministerstvo zemědělství povinné preventivní a diagnostické úkony k předcházení vzniku a šíření nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i k jejich zvládnutí, které se provádějí v příslušném kalendářním roce, tzv. Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (MKZ).

Ministerstvo zemědělství rovněž stanovilo v souladu s § 5 odst. 1 písm. a) veterinárního zákona dále tyto termíny:

a) zdravotní zkoušky musí být provedeny do jednoho roku od předchozího provedení v roce 2010 a výsledek zkoušek, vyšetření a úkonů musí být předložen do jednoho měsíce od provedení,

b) v případě, že provedení zdravotních zkoušek nebylo v roce 2010 požadováno, je termín pro předložení výsledků zkoušek, vyšetření a úkonů do 31. října 2011.

3. SKOT

3.1. Tuberkulóza skotu

Tuberkulóza skotu je chronické onemocnění vyvolané infekcí *Mycobacterium bovis*. Je přenosné na ovce, kozy a další savce, i na člověka. Zdrojem infekce je nemocné zvíře, nebo člověk. K nakažení dochází vdechnutím, nebo požitím infektu.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1968 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za oficiálně prosté tuberkulózy pokud jde o stáda skotu..

Rozsah vyšetření v roce 2011

- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) při dovozu zvířat (vyjma jatečných) ze třetích zemí. Provádí se u zvířat samičího pohlaví od 6 týdnů stáří a plemenných býků (býčků). Vyšetření musí být provedeno co nejdříve po příchodu zvířat na místo určení, ale s ohledem na případnou předchozí tuberkulinaci. V roce 2011 nebylo toto vyšetření provedeno. (EpA 201)
- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) při přemístění zvířat (vyjma jatečných) z členských států, které nemají status země nebo regionu úředně prostého tuberkulózy skotu. Provádí se vyšetření zvířat samičího pohlaví od stáří 6 týdnů a plemenných býků (býčků) od 6 týdnů stáří. Vyšetření musí být provedeno co nejdříve po příchodu zvířat na místo určení, ale s ohledem na případnou předchozí tuberkulinaci. V roce 2011 nebylo toto vyšetření provedeno. (EpA 202)
- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) u plemenných býků (býčků) během 28 dnů před přemístěním do izolační stáje inseminační stanice – v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 bylo provedeno celkem 502 vyšetření. (EpA 203)
- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) u plemenných býků v izolační stáji inseminační stanice, v případě, že nebyli vyšetřeni před přijetím do izolační stáje inseminační stanice – v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 bylo provedeno celkem 391 vyšetření. (EpA 204)
- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) u plemenných býků v inseminačních stanicích 1x ročně - v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 bylo provedeno celkem 614 vyšetření. (EpA 205)
- Jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) u plemenných býků v přirozené plemenitbě 1x ročně. V roce 2011 bylo provedeno celkem 4.814 vyšetření. (EpA 206)

- Simultánní tuberkulinace (Avitubal + Bovitubal) u zvířat ve stádě nebo jeho části, kde bylo zjištěno zvíře s pozitivní reakcí při jednoduché tuberkulinaci. V roce 2011 nebylo toto vyšetření provedeno. (EpA 210)
- Simultánní tuberkulinace (Avitubal + Bovitubal) u zvířat u nichž byla při jednoduché tuberkulinaci dubiozní reakce. V roce 2011 nebylo toto vyšetření provedeno. (EpA 211)
- Simultánní tuberkulinace (Avitubal + Bovitubal) při pozitivním tuberkuloidním (PA) nálezu z jatek – počet zvířat závisí zejména na způsobu ustájení a krmení. KVS určí rozsah vyšetření. V roce 2011 bylo provedeno 84 vyšetření. (EpA 212)

Monitoring TBC skotu 2007 - 2011

Rok	Populace skotu celkem		Infikovaná stáda		Tuberkulinace	Počet zvířat s PA změnami odeslané k vyšetření	Počet bakteriologicky pozitivních zvířat
	Stád	Zvířat	Počet	%	Počet zvířat		
2007	21 676	1 389 629	0	0	6 939	9	0
2008	21 292	1 443 640	0	0	7 037	6	0
2009	19 600	1 374 328	0	0	161 274	10	0
2010	18 394	1 376 311	0	0	5 162	2	0
2011	19 658	1 324 350	0	0	6 338	5	0

3.2. Brucelóza skotu

Brucelóza skotu je nebezpečná nákaza skotu a dalších přežvýkavců, přenosná i na člověka. Původce je *Brucella abortus*. Nákazu šíří nemocné zvíře, které vylučuje původce zejména při zmetání, nebo porodu a mlékem. Dále se šíří infikovanými předměty, stelivem, krmivem a vodou. Nákaza může být rozšířena i osobami přicházejícími z jiných ohnisek, drobnými zvířaty a hlodavci. K nakažení dochází zpravidla perorálně, méně často pohlavním stykem. Nejdůležitějším příznakem je zmetání, zpravidla ve druhé polovině březosti a s tím spojené zadržení plodových obalů.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1964 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za oficiálně prosté brucelózy, pokud jde o stáda skotu.

Rozsah vyšetření v roce 2011

- Plemenní býci (býčci) během 28 dnů před přemístěním do izolační stáje inseminační stanice. Sérologické vyšetření (RBT + RVK) v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 576 bylo provedeno celkem 487 vyšetření. (EpA 100)
- Plemenní býci (býčci) v izolační stáji inseminační stanice. Sérologické vyšetření (RBT + RVK) v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 bylo provedeno celkem 258 vyšetření. (EpA 101)
- Plemenní býci v inseminačních stanicích 1x ročně. Sérologické vyšetření (RBT + RVK) v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. V roce 2011 bylo provedeno celkem 507 vyšetření. (EpA 102)
- Plemenní býci v přirozené plemenitbě 1 x ročně sérologické vyšetření (RBT + RVK). V roce 2011 bylo provedeno celkem 5 075 vyšetření. (EpA 103)
- Všechna hospodářství skotu (stáda), která **nedodávají** mléko do mlékárny nebo **nemají** povolen prodej mléka ze dvora. Sérologické vyšetření (RBT nebo ELISA), vyšetřuje se všechen skot od stáří 24 měsíců ve stádě 1x ročně, v případě použití metody ELISA se vyšetřují směsné vzorky 10 sér. V roce 2011 bylo provedeno celkem 232 876 vyšetření. (EpA 110)
- Všechna hospodářství se stádem dojníc, kde je dojeno **nad 100 kusů** do **jednoho** bazénu, která **dodávají** mléko do mlékárny nebo **mají** povolen prodej mléka ze dvora, vyšetřuje se všechen skot od stáří 24 měsíců ve stádě 1x ročně sérologickým vyšetření (RBT nebo ELISA). V případě použití metody ELISA se vyšetřují směsné vzorky 10 sér. V roce 2011 bylo provedeno celkem 297 307 vyšetření. (EpA 111)
- Při dovozu zvířat (vyjma jatečných) ze třetích zemí se provádí sérologické vyšetření (RBT nebo ELISA) samic od stáří 24 měsíců a plemenných býků. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu zvířat na místo určení, v případě použití metody ELISA se vyšetřují směsné vzorky 10 sér. V roce 2011 nebylo toto vyšetření provedeno. (EpA 112)
- Při přemístění zvířat (vyjma jatečných) z členských států, které nemají status země nebo regionu úředně prostého brucelózy skotu se provádí sérologické vyšetření (RBT nebo ELISA) samic od stáří 24 měsíců a plemenných býků. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu zvířat na místo určení, v případě použití metody ELISA se vyšetřují směsné vzorky 10 sér. V roce 2011 bylo provedeno celkem 5 vyšetření. (EpA 113)
- Vyšetření bazénového vzorky mléka (ELISA) ze **všech** stád dojníc (i nad 100 kusů), kde je dojeno **do 100 kusů do jednoho bazénu** nebo existuje jiná možnost jak zajistit, aby jeden vzorek pocházel od maximálně sta dojených kusů, z hospodářství, která **dodávají** mléko do mlékárny nebo **mají** povolen prodej mléka ze dvora 2x ročně v rozpětí minimálně 3 měsíců. Odběr provádí KVS. Vyšetřují se vzorky s nádojem maximálně od 100 ks dojníc. Vykazuje se počet zvířat v té době dojených. V roce 2011 bylo provedeno celkem 130 039 vyšetření. (EpA 120)
- Všechny zmetalky bezprostředně po zmetání 1 sérologické vyšetření (RBT + RVK). V roce 2011 bylo provedeno celkem 4 922 vyšetření. (EpA 130)

- Vyšetřování zmetků a plodových obalů v indikovaných případech. KVS určí rozsah vyšetření. V roce 2011 byla provedena celkem 3 vyšetření. (EpA 140)

Monitoring brucelózy skotu

Rok	Populace skotu celkem		Infikovaná stáda		Sérologické vyšetření			Vyšetření bazénových vzorků mléka		
	Stád	Zvířat	Stád	Zvířat	Stád	Zvířat	Infikované	Stád vyšetřeno	Zvířat vyšetřeno	Infikované
2007	21 676	1 389 629	0	0	21 227	238 997	0	1 876	202 799	0
2008	21 292	1 443 640	0	0	20 842	544 702	0	1 682	201 832	0
2009	19 600	1 374 328	0	0	19 150	690 731	0	1 555	148 128	0
2010	18 394	1 376 311	0	0	15 775	543 166	0	1 410	135 192	0
2011	19 658	1 324 350	0	0	17 360	536 954	0	2 301	130 042	0

Došetřování abortů

Rok	Došetřování		Epizootologické šetření			
	Počet abortů celkem	Počet abortů B. abortus	Počet indiv. sérologických testů	Počet odejmutých statutů	Počet zvířat vyšetřených mikrobiologicky	Počet mikrobiologicky pozitivních
2007	6592	0	197	4	38	0
2008	5 581	0	201	3	40	0
2009	5 681	0	440	1	26	0
2010	4 969	0	197	3	22	0
2011	4 922	0	62	3	3	0

Definice podezření z nákazy a pozitivního případu je uvedena ve směrnici Rady č. 64/432/EHS a vyhlášce č. 299/2003 Sb. V případě, že je zaznamenána pozitivní sérologická reakce u vzorku krevního séra, vyšetřující laboratoř si ověří nejprve sama správnost svého výsledku. Pokud dosáhne shodného nálezu, pak si vyžádá opakovaný odběr vzorku krve k vyšetření ve vlastní laboratoři a k potvrzení pozitivního výsledku v národní referenční laboratoři. Při pozitivní reakci u bazénového vzorku mléka si nejprve laboratoř ověří správnost svého výsledku, a pokud dosáhne shody, pak si musí vyžádat k vyšetření vzorky krve od zvířat, která byla dojena do jednoho bazénu, ze kterého pocházel původní reagující vzorek mléka a provést vyšetření jednotlivých vzorků krve metodou RBT. V případě pozitivního nálezu při bakteriologickém vyšetření (kultivace na průkaz původce nákazy – záchyt bakterií z r. *Brucella*) provede laboratoř izolaci bakteriální kultury a zajistí materiál k typizaci v NRL.

Pozitivní výsledky RBT a RVK byly zaznamenány u krávy z chovu drobnochovatele v okrese Plzeň (vyšetření v SVÚ Olomouc), při opakovaném vyšetření za tři týdny byly obě sérologické reakce negativní. Další pozitivní výsledky sérologických reakcí (RBT+PA+RVK) jsme zaznamenali u krávy z chovu v okrese České Budějovice při došetřování 96 dojníc po pozitivní reakci bazénového vzorku mléka (vyšetření v SVÚ České Budějovice). Tato dojnice byla poražena a odebrané vzorky tkání byly kultivačně vyšetřeny - přítomnost bakterií *Brucella* spp. nebyla prokázána. Ve stádě 423 krav (okr.

Strakonice) byly při vyšetření směsných vzorků krevních sér zjištěny pozitivní reakce u šesti směsí, které byly následně došetřeny (vyšetření jednotlivých vzorků v RBT provedené v SVÚ Jihlava). Ze 60 vzorků pozitivně reagovalo jen 8, následná confirmace metodou RVK byla negativní. V průběhu roku byly zaznamenány i dubiózní reakce v ELISA a následně došetřeno 296 jednotlivých krevních sér v RBT. Žádný vzorek nevykázal pozitivní reakci.

3.3. Infekční rinotracheitida skotu

Infekční rinotracheitida skotu – infekční pustulární vulvovaginitida je nebezpečná nákaza postihující především respirační nebo reprodukční ústrojí. Klinický průběh může být skrytý, nebo zjevný. Původcem je boviní herpesvirus 1 (BHV-1). Infikované zvíře je celoživotním nosičem a možným občasným vylučovatelem viru. K nakažení může dojít v jakémkoli věku. Přenos infekce, je přímý nebo nepřímý.

Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (NOP od IBR)

NOP od IBR byl zahájen v lednu 2006. Šest roků průběhu (k 31. 12. 2011) znamenalo vzestup procenta IBR prostých a ozdravených hospodářství z 19,02% na 64,98%. To znamená, že procento prostých a ozdravených hospodářství se zvýšilo o 45,96%. Rozšiřování nákazově lepší skupiny negativně ovlivňuje trvalý pokles počtu chovatelů skotu a to zejména v kategorii drobnochovatelů. V této skupině jsou již téměř všechna hospodářství IBR prostá. Tento trend nepříznivě ovlivňuje zejména kraje, v nichž je procento prostých hospodářství nejvyšší tzn. kraj Plzeňský, Vysočina, Karlovarský a Zlínský.

Na pokyn SVS provedly KVS v roce 2011 celkem 672 kontrol dodržování ozdravovacích plánů v hospodářstvích ozdravujících dlouhodobě eliminační metodou s vakcinací markerovými vakcínami. Celkem bylo zjištěno 11 případů nedodržení schválených ozdravovacích plánů. Nedostatky spočívaly např. v opožděném provedení namátkových sérologických vyšetření nebo ve zpoždění termínů revakcinací nebo ukončení vakcinací příliš brzo. Ve všech případech byla sjednána náprava a chovatelé upozorněni, že pokud nebude dodržován schválený ozdravovací plán, chovateli nebude potvrzena žádost o dotaci. V průběhu roku 2011 bylo u dvou chovatelů zjištěno selhání ozdravovacího programu a nové rozšíření infekce ve stádě. Byl dohledán zdroj infekce (stáj otelených krav a jalovic). V obou případech byla přijata potřebná opatření a aktualizován ozdravovací plán.

Vývoj v počtu hospodářství aktivně chovajících skot ukazuje následující přehled (údaje z IZR):

Rok	Počet (aktivních) hospodářství se skotem	Změna
2006	24 087	-
2007	21 676	- 2.411
2008	19 558	- 2.118
2009	18 872	- 686
2010	18 394	- 478
2011	18 243	- 151

Celkem v letech 2006 – 2011 poklesl počet hospodářství aktivně chovajících skot o 5 844.

Přírůstek v počtu IBR prostých a ozdravených hospodářství v průběhu NOP:

Stav k datu	% prostých/ozdravených hospodářství	nárůst v % od předchozího období
31. 12. 2005	19,02	-
31. 12. 2006	29,82	10,80
31. 12. 2007	47,99	18,17
31. 12. 2008	57,32	9,33
31. 12. 2009	59,90	2,58
31. 12. 2010	62,71	2,81
31. 12. 2011	64,98	2,27

Výsledky jednotlivých krajů

Z pohledu procenta hospodářství, v nichž byla eliminována nákaza (prostá a ozdravená), jsou nejdále kraje Vysočina 82,87%, Plzeňský kraj 77,46%, Karlovarský kraj 70,32% a Zlínský kraj 69,55%. Naproti tomu zaostává zejména Jihomoravský kraj 43,41%.

IBR situace v krajích:

Kraj	% prostých hospodářství k 31. 12. 2005	% prostých a ozdravených hospodářství k 31. 12. 2011	Nárůst za 6 let v %
Hlavní město Praha	10,00	100,00	90,00
Středočeský kraj	6,02	59,63	53,61
Jihočeský kraj	21,60	59,23	37,63
Plzeňský kraj	51,34	77,46	26,12
Karlovarský kraj	6,50	70,32	62,61
Ústecký kraj	6,70	61,44	54,74
Liberecký kraj	27,82	62,07	34,25
Královéhradecký kraj	26,54	65,89	39,35
Pardubický kraj	2,76	57,44	54,68
Vysočina	47,70	82,87	35,17
Jihomoravský kraj	2,57	43,41	40,74
Olomoucký kraj	1,91	52,14	50,23
Zlínský kraj	1,46	69,55	68,09
Moravskoslezský kraj	0,52	64,26	63,74
CELKEM	19,02	64,98	45,96

Další postup při ozdravování od IBR

- Od 1. 7. 2011 bylo zahájeno v rámci NOP ozdravování ve specializovaných výkrmových stájích skotu (prostorově a provozně oddělených), v nichž dosud ozdravování realizováno nebylo. Vyšetření bylo zahájeno vstupním sérologickým vyšetřením, které prokázalo infekci původcem IBR cca ve 13% stájí. Ve stájích v nichž byla prokázána infekce byla uplatněna vakcinace inaktivovanými markerovými vakcínami.
- Zásady postupu ozdravování a ukončení programu v těchto hospodářstvích nově stanovil článek 8a) Zásad NOP od IBR - bylo vydáno ve Věstníku MZe v červnu 2011.

NOP ve výkrmu skotu k 31. 12. 2011

Kraj	Počet hospodářství aktivně chovajících skot	Počet hospodářství chovajících výhradně samce	Počet hospodářství chovajících výhradně samce nad 10 ks	Počet hospodářství s provedenými sérologickými vyšetřeními	Nebylo vyšetřeno	Počet hospodářství, v nichž byla zjištěna sérologicky pozitivní zvířata	Procento výkrmových hospodářství s pozitivními zvířaty	Hospodářství, v nichž byla zahájena vakcinace
Hlavní město Praha	17	3	0	0	0	0	0,0	0
Středočeský kraj	2 009	457	84	85	0	12	14,1	4
Jihočeský kraj	2 813	437	80	71	9	13	18,3	6
Plzeňský kraj	1 828	253	48	30	18*	7	23,3	3
Karlovarský kraj	374	29	1	1	0	0	0,0	0
Ústecký kraj	721	126	30	26	4	4	15,3	0
Liberecký kraj	907	153	14	15	0	1	0,6	1
Královéhradecký kraj	1 369	319	53	53	0	3	0,6	3
Pardubický kraj	1 593	463	69	56	13	6	1,1	5
Vysočina	2 248	519	129	70	59*	3	0,4	2
Jihomoravský kraj	665	207	51	52	0	8	1,5	4
Olomoucký kraj	934	218	42	48	0	5	1,0	4
Zlínský kraj	1 064	141	11	12	0	4	33,3	1
Moravskoslezský kraj	1 701	314	40	43	0	5	1,2	0
Celkem ČR	18 243	3 639	652	562		71	12,6	33

* jedná se o výkrmové stáje, které jsou dlouhodobě naskladňovány zástavovým skotem z IBR prostých hospodářství. Jsou vedeny jako úředně prosté.

3.4. Enzootická leukóza skotu (EBL)

Enzootická leukóza skotu je nebezpečná nákaza probíhající po dlouhou dobu bez klinických příznaků. Původcem onemocnění jsou Retroviry. Přenosná je na ovce a kozy. Zdrojem infekce jsou výměšky nemocných zvířat, obzvláště v období porodu. K nakažení dochází perorálně při přímém kontaktu, nebo hematogenně, prostřednictvím hmyzu a nedezinfikovaných nástrojů. Inkubační doba je několik roků.

Ozdravovací program zaměřen na eradikaci byl úspěšně dokončen k 30. 6. 1996 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté enzootické leukózy skotu, pokud jde o stáda skotu.

Základními preventivními opatřeními v ČR je pravidelný sérologický monitoring.

Počty vyšetření na Enzotickou leukózu

Rok	Skot celkem		Sérologické vyšetření		
	Stád	Zvířat	Stád	Zvířat	Stád pozitivních
2007	21 676	1 389 629	1 085	77 578	0
2008	21 292	1 443 640	1 076	82 319	1
2009	19 600	1 374 328	3 940	78 894	0
2010	18 394	1 376 311	4 204	75 815	0
2011	19 658	1 324 350	4384	74 611	0

Rozsah vyšetření v roce 2011

- Plemenní býci (býčci) během 28 dnů před přemístěním do izolační stáje inseminační stanice v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA400. Vyšetřeno 479 vzorků s negativním výsledkem.
- Plemení býci v inseminačních stanicích 1x ročně v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA401. Vyšetřeno 574 vzorků s negativním výsledkem.
- Plemení býci (býčci) v izolační stáji inseminační stanice v případě, že nebyli vyšetřeni před přijetím do izolační stáje inseminační stanice v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA402 Vyšetřeno 188 vzorků s negativním výsledkem.
- Plemenní býci v přirozené plemenitbě ve stádě 1x ročně. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA403 Vyšetřeno 4 596 vzorků s negativním výsledkem.
- V 5% hospodářství skotu (stád) s 5 % chovaného skotu v jednotlivých krajích. Vyšetřují se zvířata samičího pohlaví starší 12 měsíců. Vyšetřují se směsné vzorky 10 sér. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA410 Vyšetřeno 69 978 vzorků s negativním výsledkem.
- Při dovozu zvířat (vyjma jatečných) ze třetích zemí se provádí vyšetření samic od stáří 24 měsíců a plemenných býků. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po

příchodu zvířat na místo určení. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA411. Toto vyšetření nebylo v roce 2010 provedeno.

- Při přemístění zvířat (vyjma jatečných) z členských států, které nemají status země nebo regionu úředně prostého enzootické leukózy skotu se provádí vyšetření samic od stáří 24 měsíců a plemenných býků. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu zvířat na místo určení. Sérologické vyšetření (IDT nebo ELISA) EpA412. Toto vyšetření nebylo v roce 2010 provedeno.

3.5. Transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE)

MONITORING TSE (BSE a scrapie)

Transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) jsou neurodegenerativní onemocnění projevující se změnami v chování a poruchami koordinace pohybů končící vždy letálně. Za původce onemocnění jsou považovány priony, které v hostitelském organismu napadají bez imunitní odezvy centrální nervový systém. Do komplexu TSE patří celá řada onemocnění, z nichž u hospodářských zvířat mají bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) a klusavka (Scrapie) charakter nebezpečné nákazy (dále jen nákaza).

Zdrojem nákazy je krmivo kontaminované prionem způsobujícím TSE. Inkubační doba TSE je obecně u všech vnímavých zvířat velmi dlouhá, u skotu 2 – 10 let (s průměrem 4 – 5 let), u ovcí a koz 1 – 5 let v závislosti na velikosti infekční dávky, vnímavosti k onemocnění a stresovým vlivům. Klinicky se všechny TSE projevují jako subakutně nebo chronicky probíhající bezhorečnatá onemocnění, jednoho nebo několika kusů zvířat ze stáda, spojená se ztrátou kondice a příznaky typickými pro narušení centrálního nervového systému.

Zákaz zkrmovat masokostní moučky původem z přežvýkavců přežvýkavcům byl v České republice vydán již v roce 1991, ale ani před tím nebyly proteiny živočišného původu součástí receptur krmných směsí pro dospělý skot.

V souladu s evropskou legislativou byl od 1. listopadu 2003 vydán úplný zákaz zkrmování masokostních mouček všem hospodářským zvířatům.

Vyšetřování odebraných vzorků (prodloužená mícha) na TSE probíhá ve třech SVÚ (Praha, Olomouc a Jihlava, která je zároveň i národní referenční laboratoří pro TSE). K testování se používají schválené testy a metody, které jsou uvedené v příloze X. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 (dále jen „TSE nařízení“).

Monitoring TSE se řídí přílohou III. TSE nařízení.

V roce 2011 došlo k úpravě TSE monitoringu a to ve smyslu posunu věkových hranic testovaných zvířat. S platností od 1. července 2011 byl posunut věkový limit z dosavadních 24 měsíců věku u uhynulých a nutně pražených zvířat na 48 měsíců a z 30 měsíců u normálně poražených zvířat na 72 měsíců věku. Tento posun byl uskutečněn na základě rozhodnutí Komise č. 358/2011 ze dne 17. června 2011, kterým se mění rozhodnutí 2009/719/ES, kterým se některým členským státům povoluje přezkoumat jejich roční programy sledování BSE. Podkladem pro výše zmíněné rozhodnutí Komise byla vědecká studie EFSA, která vyhodnotila, že vzhledem k výskytu pozitivních případů BSE v posledních letech lze věkový limit skotu pro vyšetřování na BSE zvýšit. Výše uvedený posun věkových hranic představuje pokles počtu vyšetřeného skotu o více než 60 % a úsporu cca 80 miliónů Kč za celý kalendářní rok. Jelikož platnost posunu věkové hranice byla až od 1. července 2011, tak úspora v roce 2011 představuje cca 40 milión Kč a pokles počtu vyšetřených zvířat cca o 33 %.

V roce 2011 se tedy skot vyšetřoval následovně:

Skot

a) na jatkách se vyšetřovala:

– v případě normální porážky všechna zvířata starší 30 měsíců a to od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2011. Od 1. 7. 2011 byl věkový limit posunut na 72 měsíců, a

– v případě přeřazených zvířat všechna zvířata starší 24 měsíců a to 1. 1. 2011 do 30. 6. 2011. Od 1. 7. 2011 byl věkový limit posunut na 48 měsíců;

b) v případě porážky mimo jatka všechna zvířata starší 24 měsíců a to od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2011. Od 1. 7. 2011 byl věkový limit posunut na 48 měsíců;

c) v případě uhynulých a utracených zvířat všechna zvířata starší 24 měsíců a to od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2011. Od 1. 7. 2011 byl věkový limit posunut na 48 měsíců;

d) v případě podezřelých zvířat všechna zvířata bez rozdílu věku;

e) v případě utracených zvířat v rámci eradikace BSE všechna zvířata starší 24 měsíců a to od 1. 1. 2011 do 30. 6. 2011. Od 1. 7. 2011 byl věkový limit posunut na 48 měsíců;

Ovce

a) na jatkách nebo při domácích porážkách se nevyšetřovali žádné ovce;

b) vyšetřovali se uhynulé a utracené ovce starší 18 měsíců nebo mající více než 2 trvalé řezáky prořezané v dásni, které nebyly usmrceny v rámci eradikace nákazy TSE (scrapie) do počtu 1500 ks za rok;

c) vyšetřovali se všechna zvířata podezřelá z nákazy TSE (scrapie);

d) vyšetřovali se náhodně vybraná zvířata ze zvířat určených k likvidaci v souvislosti s eradikací nákazy TSE (scrapie) starších 18 měsíců. Náhodný výběr počtu těchto zvířat se řídí dle bodu č. 5, části II, kapitoly A přílohy III. nařízení o TSE.

Kozy

a) na jatkách nebo při domácích porážkách se nevyšetřovali žádné kozy;

b) vyšetřovali se uhynulé a utracené kozy starší 18 měsíců nebo mající více než 2 trvalé řezáky prořezané v dásni, které nebyly usmrceny v rámci eradikace nákazy TSE (scrapie) do počtu 100 ks za rok;

c) vyšetřovali se všechna zvířata podezřelá z nákazy TSE;

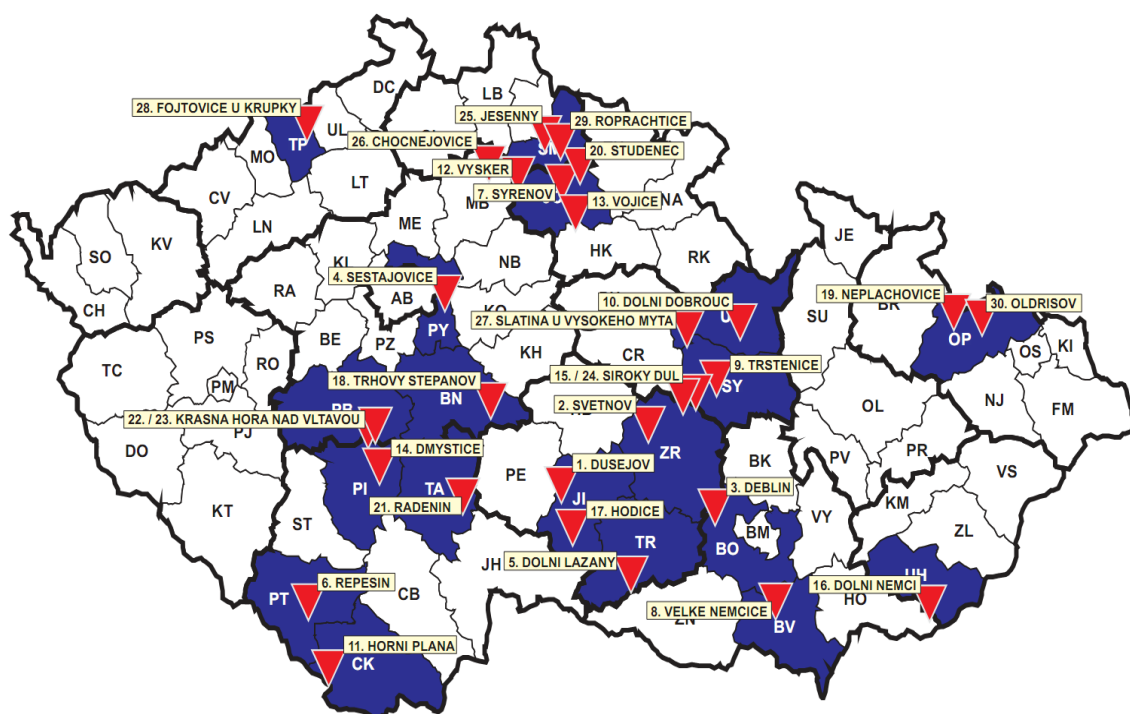
d) vyšetřovali se náhodně vybraná zvířata ze zvířat určených k likvidaci v souvislosti s eradikací nákazy TSE (scrapie) starších 18 měsíců. Náhodný výběr počtu těchto zvířat se řídí dle bodu č. 5, části II, kapitoly A přílohy III. nařízení o TSE.

Od začátku aktivního monitoringu BSE u skotu, tedy od 1. 2. 2001, bylo do konce roku 2011 vyšetřeno více než 1,76 milionu zvířat a pouze u 30 z nich byl zjištěn pozitivní výsledek na BSE. Z těchto 30 pozitivních zvířat byl pozitivní výsledek na BSE u 13 normálně poražených zvířat, 8 nutně poražených zvířat, 8 uhynulých zvířat a 1 pozitivní zvíře bylo mezi zvířaty určené k likvidaci (eradikaci) předešlého pozitivního případu BSE.

Vyšetřování na TSE v roce 2001- 2011

	Skot	Pozitivní	Ovce	Pozitivní	Kozy	Pozitivní
2001	114 146	2				
2002	175 435	2	1 155	16	102	0
2003	210 456	4	2 970	12	274	0
2004	200 873	7	1 063	9	86	0
2005	170 857	8	447	1	216	0
2006	174 470	3	1 097	0	113	0
2007	160 420	2	2 839	1	163	0
2008	157 270	0	994	16	328	0
2009	156 472	2	582	0	172	0
2010	146 455	0	726	0	150	0
2011	97 848	0	744	0	118	0
Celkem	1 764 702	30	12 617	55	1 722	0

Případy BSE v ČR (2001 - 2011)

GENOTYPIZACE A PARENTITA

V roce 2011 se pokračovalo ve stanovování genotypů zvířat (beránci a jehničky) vybraných Svazem chovatelů ovcí a koz (SCHOK) v rámci šlechtitelského programu. Zvířata s vhodným genotypem a dobrou klasifikací z pohledu chovatelského pak mohou být zařazena do chovu jako plemenná zvířata. Současně s genotypizací pro účely šlechtitelského programu probíhala genotypizace náhodně vybraných zvířat v rámci monitoringu TSE dle TSE nařízení.

V roce 2011 bylo provedeno celkově 5 423 genotypizací. Z toho bylo 5 306 ovcí genotypováno v rámci šlechtitelského programu u 29 plemen ovcí a 117 ovcí v rámci monitoringu TSE. Všechny analýzy prováděl SVÚ Jihlava.

Vyhodnocení genotypizace v rámci šlechtitelského programu 2011

Riziková skupina	Genotyp	Počet beránků	Počet jehniček
I.	ARR/ARR	1 099	1 748
II.	ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ, VRR/ARQ	604	1 319
III.	ARQ/ARQ	101	233
III. (jiné)	AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH, AHQ/ARQ	15	58
IV.	ARR/VRQ	31	55
V.	ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ	3	20
Jiné	AR?/ARQ, ?R?/?R?, A?Q/ARQ, AR?/ARR, AR?/AR?	3	17
SPOLU		1 856	3 450

V roce 2011 probíhalo druhým rokem stanovování parentity, tedy ověřování původu mladých beránků, kteří jsou pak zařazováni do plemenitby. Za celý rok 2011 bylo ověřeno 1 540 potomků. Všechny analýzy prováděl SVÚ Jihlava.

Výsledky parentity 2010

Celkový počet vyšetřených potomků	Počet potomků, u kterých je shoda obou rodičů	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u otce	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u matky	Počet potomků, u kterých není shoda se žádným z rodičů
1 168	881 (75,4 %)	95 (8,1 %)	109 (9,3 %)	83 (7,1 %)

Celkový počet provedených analýz v roce 2010 (včetně otce a matky) bylo 2 393.

Výsledky parentity 2011

Celkový počet vyšetřených potomků	Počet potomků, u kterých je shoda obou rodičů	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u otce	Počet potomků, u kterých je shoda pouze u matky	Počet potomků, u kterých není shoda se žádným z rodičů
1 540	1 372 (89 %)	76 (4,9 %)	24 (1,5 %)	68 (4,4 %)

Celkový počet provedených analýz v roce 2011 (včetně otce a matky) bylo 2 706.

3.6. Katarální horečka ovčí (Blue Tongue - BT)

Katarální horečka ovčí (KHO) nazývaná také modrý jazyk. Je to přenosné virové onemocnění (čeleď *Reoviridae*) ovčí a dalších přežvýkavců (i volně žijících) přenášené pakomáry z rodu *Culicoides*. V klinické formě se vyskytuje zejména u ovčí. Charakteristickými příznaky jsou horečka, zánětlivě - nekrotické změny sliznic dutiny nosní, ústní, zejména jazyka. Podobné změny se mohou vyskytovat na sliznici žaludku a střev a také jako zánět korunky. Vnímavé jsou zejména ovce do 1 roku stáří. Onemocnění má sezonní výskyt vázaný na výskyt pakomárů. Od roku 2006 se tato nákaza rozšířila téměř do všech zemí EU (sérotyp 8).

Katarální horečka ovčí sérotypem 8 se vyskytuje v členských zemích EU od roku 2006, kdy byla poprvé potvrzena v Holandsku. Původ infekce je doposud neznámý. V listopadu 2007 bylo zaznamenáno první ohnisko nákazy v ČR na farmě skotu v lokalitě Starý Rybník části obce Skalná, okres Cheb. V roce 2008 bylo zaznamenáno 9 ohnisek KHO, z toho 7 s průkazem viru, poslední 2 ohniska byla vyhlášena na základě pozitivního sérologického nálezu u sentinelových zvířat bez průkazu viru. V roce 2009 byla vyhlášena čtyři ohniska na základě nálezu protilátek u sentinelových zvířat bez průkazu viru. V roce 2010 a 2011 nebyl v ČR zaznamenán žádný pozitivní případ na KHO.

Lokalizace ohnisek katarální horečky ovčí v roce 2011

Přehled ohnisek katarální horečky ovčí v ČR 2008 – 2011

Datum vzniku	Kraj	Okres	Počet pozitivních zvířat
19. 3. 2008	Karlovarský	Cheb	1
22. 8. 2008	Karlovarský	Cheb	7
25. 9. 2008	Plzeňský	Plzeň - Jih	1
20. 10. 2008	Plzeňský	Domažlice	6
24. 10. 2008	Plzeňský	Domažlice	1
29. 10. 2008	Plzeňský	Domažlice	1
31. 10. 2008	Karlovarský	Karlovy Vary	1
13. 11. 2008	Jihomoravský	Brno-venkov	1
21. 11. 2008	Středočeský	Kladno	1
27. 4. 2009	Vysočina	Pelhřimov	1
28. 4. 2009	Karlovarský	Karlovy Vary	1
16. 9. 2009	Plzeňský	Plzeň-sever	1
25. 9. 2009	Jihomoravský	Hodonín	1

Základní preventivní opatření v roce 2011:

- Virologický monitoring
- Entomologický monitoring
- Vakcinace

Systém monitoringu a surveillance

Systém zahrnuje virologickou a entomologickou surveillance podle kritérií nařízení Komise 1266/2007 přílohy I. Území ČR je rozděleno na geografické jednotky – čtverce – které odpovídají rozloze cca 2 000 km² a zahrnují tak území jednoho až tří okresů.

Počty vyšetření provedených v rámci surveillance jsou uvedeny v tabulce.

Virologický monitoring byl stanoven v souladu s přílohou I bodem 1.1.2.2. nařízení Komise (ES) č. 1266/2007. SVS stanovila rozpis odběru v souladu s požadavkem legislativy, kde je stanoven požadavek citlivosti monitoringu na detekci onemocnění při 2 % prevalenci se spolehlivostí 95 % v populaci vnímavých druhů, což na základě velikosti populace skotu a ovčí v ČR představuje minimálně 149 vzorků měsíčně pro celou ČR v období výskytu vektorů. Období výskytu vektorů bylo vyhlášeno 29. 4. 2011 a ukončeno 24. 11. 2011. Vyšetření prováděl SVÚ Praha, Jihlava a Olomouc.

Virologický monitoring v období 29. 4. 2011 – 24. 11. 2011 (7 měsíců)

Test	Typ vzorku	Typ sledování	Počet vzorků	Počet pozitivních vzorků
RT - PCR	krev	monitoring	1 185	0

Vyhodnocení entomologického monitoringu vektorů 2011

Vyhodnocení entomologického monitoringu v roce 2011 bylo provedeno za účelem posouzení efektivity odchyť v jednotlivých lokalitách a provedení příslušných opatření před zahájením další sezóny. Získaná data jsou porovnána s výsledky vyhodnocení za roky 2008, 2009 a 2010.

Entomologický monitoring je součástí monitoringu bluetongue podle nařízení Komise (ES) č.1266/2007. Spočívá v aktivním programu odchytu vektorů do trvale umístěných lapačů v období jejich výskytu. Cílem je získání informací o sezónní dynamice tiplíků nezbytné k určení začátku a konce sezónního období, v němž se vektor nevyskytuje a jejich druhové determinaci. Pro tento účel je území ČR rozděleno do 33 zeměpisných jednotek, tzv. čtverců odpovídající rozloze 45x45 km, tj. cca 2000 km². Tyto jednotky u nás tvoří jeden až tři okresy. V každé zeměpisné jednotce (ve čtverci) je umístěn jeden lapač, lokality jsou označeny kódem a identifikovány zeměpisnými souřadnicemi (polohou GPS).

V roce 2011 byl splněn požadavek sledování entomologického monitoringu minimálně po dobu tří let, bude pokračovat i v roce 2012. Distribuci pastí včetně příslušenství a svoz vzorků zajišťuje NRL v SVÚ Jihlava, instalace a kontrolu provozu pastí odběr vzorků je prováděn pracovníky Krajských veterinárních správ.

Odchyťové pasti výrobce J.W.Hock Company, USA jsou určeny k selektivnímu odchytu tiplíků rodu *Culicoides*. Jedná se o světelné pasti s ultrafialovým světlem, které lákají tiplíky podle světelných a povětrnostních podmínek ze vzdálenosti až 100 metrů. V bezprostřední blízkosti pasti je hmyz nasáván ventilátorem a zachytáván v nádobě s lihem. Protože tiplíci jsou hmyz s noční aktivitou, odchyt probíhá po dvě po sobě následující noci. Spuštění pasti probíhá automaticky fotosensorem po setmění a vypíná se při rozednění, provoz zajišťuje 6V baterie nebo adaptér. Pro odpovídající efektivity odchytu je důležitá volba lokality pro umístění pasti, lokality pro odchyt by se měly nacházet v oblastech s vyšší vlhkostí v nadmořské výšce do 600 m. Výběru lokalit byla věnována pozornost v předchozích dvou letech, v některých čtvercích došlo k přemístění pastí. Součástí sledování bylo v roce 2011 monitorování teploty a vlhkosti pomocí registračních zařízení – dataloggerů – připevněných na plastovém krytu pasti.

Identifikaci odchyceného hmyzu provádí specialisté NRL v Jihlavě. Provádí se stanovení celkového počtu odchyceného hmyzu pro ověření funkčnosti pasti, stanovení celkového počtu tiplíků (*Culicoides* spp.) a identifikace tiplíků na úroveň druhových komplexů *C. obsoletus*, *C. pulicaris*, *C. nubeculosus* a ostatní *Culicoides* spp.

Pro zjištění efektivity jednotlivých pastí bylo provedeno vyhodnocení podle následujících kritérií:

- celková četnost *Culicoides* spp. v průběhu sledovaného období
- celková četnost ostatního hmyzu v průběhu sledovaného období
- poměr tiplíků k ostatnímu hmyzu v průběhu sledovaného období
- počet *Culicoides* spp. v jednotlivých odchycích v období max. aktivity
- variabilita jednotlivých odchytů v průběhu sledovaného období

Celková suma odchycených vektorů (tiplíků) za celé období jedné sezóny charakterizující úspěšnost odchytů by měla být kolem 500 jedinců. Četnost ostatního hmyzu je orientačním kritériem a slouží k posouzení funkčnosti pasti, i v období bez nálezu vektorů. V případě, že je past funkční, měly by odchyt (zejména v teplejším období roku) obsahovat několik desítek jedinců hmyzu. Počet hmyzu do deseti jedinců při vhodných klimatických podmínkách pro aktivitu hmyzu lze považovat za náhodný spad a je signálem pro ověření funkce pasti. Poměr tiplíků vzhledem k ostatnímu hmyzu by měl být nad 10 %, při nižším procentu vektorů v odchycích a při současně vysokém počtu odchyceného hmyzu je obtížná identifikace. Nízký podíl tiplíků v době aktivity svědčí o jejich nízké populační hustotě v dané lokalitě, a mělo by být přehodnoceno umístění pasti. Četnost tiplíků v jednotlivých odchycích je důležitá pro stanovení populační dynamiky a determinaci druhového složení. V době maximálního výskytu by měla být v řádu stovek jedinců na past, za minimální lze považovat počet

okolo 100 jedinců. Variabilita jednotlivých odchytů v průběhu sledovaného období při současném posouzení teplot a povětrnostních poměrů je důležitá pro posouzení funkčnosti pasti. Jednotlivé výkyvy jsou nejspíše způsobeny nevhodností klimatických podmínek pro aktivitu tiplíků, při dlouhodobějších výkyvech je třeba posoudit funkčnost a vhodnost umístění pasti ve vztahu k sousedním lokalitám. Při vyhodnocení je třeba zohlednit data ze všech sledovaných období (2008–2011), výsledky odchytů v jednotlivých letech se významně liší, což je možné přičíst zejména odlišnému průběhu klimatických podmínek (teplota, vlhkost).

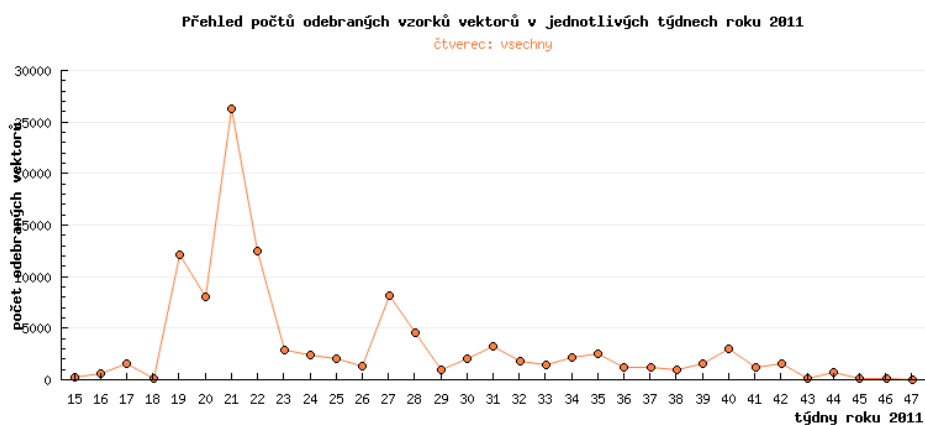
V roce 2008 byla první významnější aktivita tiplíků zaznamenána v 18. týdnu (konec dubna), v roce 2009 již v 16. týdnu (polovině dubna), v roce 2010 v 16. a zejména 17. týdnu, v roce 2011 to bylo již v 15. týdnu, ale zejména v 19. a 22. týdnu. Maximální počet jedinců v roce 2011 byl zjištěn v 21. týdnu. Za konec období aktivity byl považován 47. týden. Období aktivity v roce 2011 trvalo celkem 31 týdnů, což je nejdelší v doposud sledovaných letech. Nejvyšší zjištěný počet tiplíků v jednom odchytu v roce 2011 byl cca 9500 jedinců, a to ve čtvrtci 18, druhý nejvyšší počet byl cca 7500 ve čtvrtci 24, který dlouhodobě vykazoval populační dynamiku vektorů. Vysoké počty (více než 5000 jedinců) byly zjištěny v dalších čtyřech čtvrtcích 5, 8, 14, 15. Sledovaná období se vzájemně liší, v roce 2008 byl zaznamenán nejvyšší absolutní počet odchycených vektorů, přestože celkový počet pastí po většinu sezóny byl o 12 kusů nižší než v následujících dvou letech. Od roku 2009 byl patrný trend poklesu celkového počtu odchycených vektorů, v roce 2011 však byl patrný nárůst oproti předchozím dvěma letům a současně významně vyšší podíl vektorů z celkového počtu hmyzu.

Klimatické podmínky, tedy aktuální teplotní i povětrnostní poměry, mají velký vliv na momentální aktivitu tiplíků. Rok 2011 byl relativně vyrovnaný, co se týče větších výkyvů teplot, oproti předchozím letům bylo patrné prodloužení aktivity tiplíků v důsledku přetrvávání příznivých teplot. V některých lokalitách (8, 14) byla významnější aktivita tiplíků zjištěna i při teplotách pod 10°C. To potvrzuje zkušenosti s předchozího roku, že krátkodobě jsou schopni aktivovat i při teplotě výrazně pod hranicí 10°C. Dlouhodobější pokles teploty pod tuto hranici, který znamenal ukončení aktivity, nastal asi v polovině listopadu.

Mapa umístění pastí pro entomologický monitoring

Test	Typ vzorků	Typ sledování	Počet vzorků	Počet pozitivních vzorků
Identifikace vektorů	hmyz	monitoring	1 017	524

Vakcinace proti katarální horečce ovčí (BT) 2011

Vakcinace proti viru katarální horečky ovčí, sérotyp 8 pokračovala i v roce 2011 a to od 1.1.2011 na základě MVO č.j. 2010/5440/SVS ze dne 27. prosince 2010. Vakcinován byl povinně veškerý skot starší 3 měsíců. Ovce a kozy se v roce 2011 povinně nevakcinovali. Povinná vakcinace skotu byla ukončena 28. dubna 2011. Pro vakcinaci byla použita vakcína, která byla státem nakoupena již v roce 2010. Na vakcinaci byl poskytnut příspěvek 25,- Kč na jednu aplikaci. V ČR byla v roce 2011 použita vakcína:

BioBos BTV 8 pro skot, ovce a kozy

Přehled vakcinace v roce 2011

	Počet vakcinovaných zvířat	počet aplikovaných dávek
Praha	622	737
Střední Čechy	69 015	80 626
Jižní Čechy	103 031	113 923
Plzeň	78 979	87 861
Karlovy Vary	19 974	21 905
Ústí nad Labem	20 266	21 299
Liberec	25 245	28 652
Hradec Králové	57 594	59 961
Pardubice	48 688	61 512
Vysočina	80 576	100 093
Jižní Morava	33 602	43 840
Olomouc	43 887	48 281
Zlín	37 228	42 185
Moravsko-Slezský	44 496	45 916
Celkem	663 203	756 791

3.7. Q horečka

Q horečka je nebezpečná nákaza vyvolaná rickettsiemi *Coxiella burnetii*, které jsou značně odolné vůči chemickým i fyzikálním vlivům. Mimo skot postihuje hlavně ovce a kozy, méně často ostatní domácí i volně žijící zvířata. Je přenosná i na člověka. Riziko hrozí především při konzumaci tepelně neošetřeného syrového mléka.

Zdrojem infekce jsou sekrety i exkrementy nemocných zvířat, kontaminované předměty či prostředí. Při přenosu se nejčastěji uplatňují klíšťata nebo hlodavci. K nakažení dochází hematogenně, perorálně nebo dýchacími cestami. Inkubační doba je 2 – 4 týdny v průměru však 19 dnů.

Onemocnění probíhá převážně bez klinických příznaků, nebo jsou nevýrazné. Patognomické je zmetání (většinou po 5. Měsíci březosti) s následným zánětem dělohy, nebo porod mrtvého či neduživého mláděte. Normálně narozená telata zpravidla do 3 dnů onemocní za příznaků průjmu, nechutenství a celkové slabosti. Nakažená zvířata se mohou stát doživotními občasnými vylučovateli reektsií.

S ohledem na riziko přenosu na lidskou populaci a doposud neznámou nálezovou situaci byly do Metodiky kontroly zdraví zařazeny kódy pro sledování této nákazy v populaci skotu.

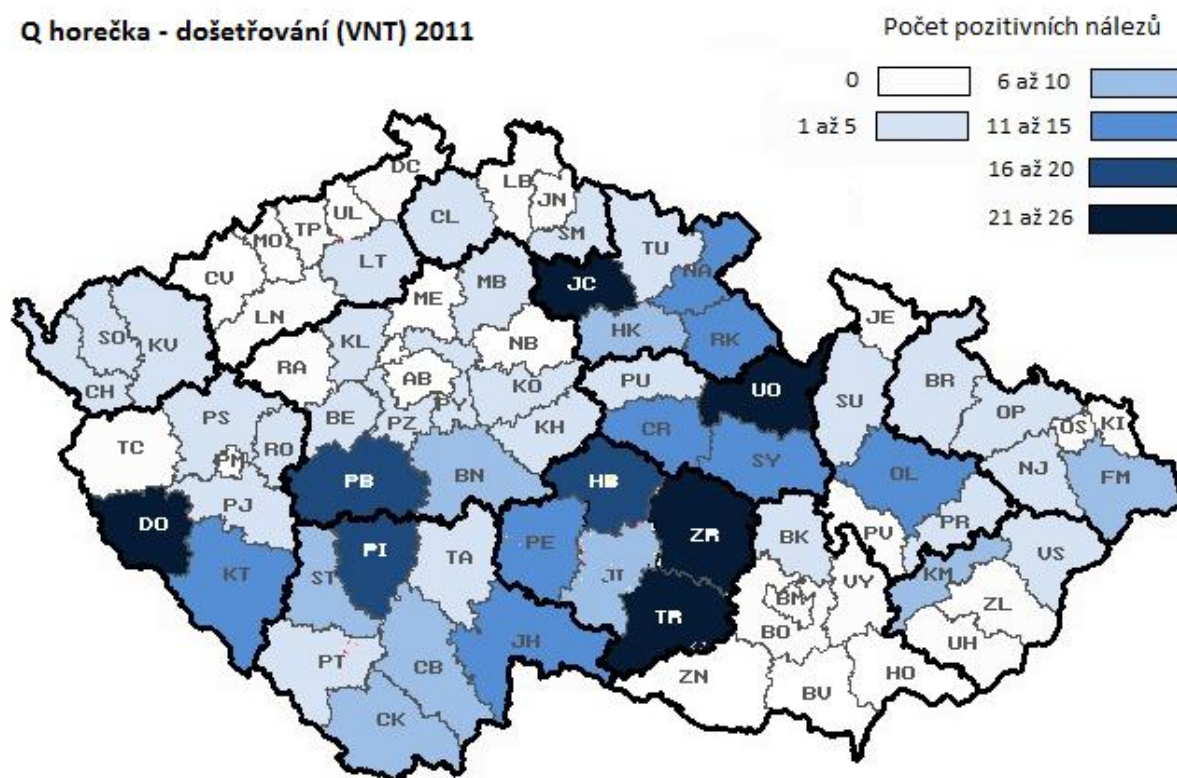
EpA701 sérologické vyšetření – (ELISA) Všechny zmetalky - (jeden odběr) odběr se provede bezprostředně po zmetání.

EpA702 pro došetření ELISA pozitivních výsledků byl použit virus neutralizační test (VNT).

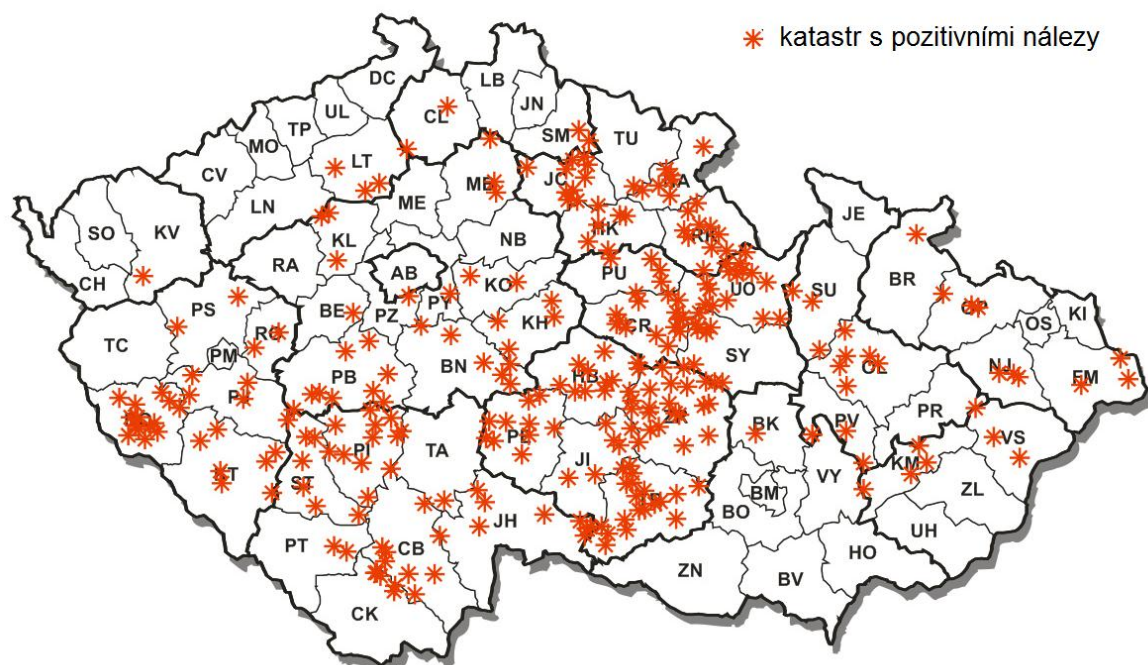
Výsledky došetření ELISA pozitivních vzorků

<i>Kraj</i>	<i>Počet vyšetření ELISA</i>	<i>Počet vyšetření VNT</i>	<i>Počet pozitivních</i>
Praha	1	0	0
Středočeský kraj	463	155	48
Jihočeský kraj	727	230	56
Plzeňský kraj	387	130	44
Karlovarský kraj	51	5	1
Ústecký kraj	74	13	3
Liberecký kraj	106	21	4
Královéhradecký kraj	397	94	57
Pardubický kraj	496	154	60
Vysočina	944	323	85
Jihomoravský kraj	318	9	2
Olomoucký kraj	332	81	21
Zlínský kraj	271	58	10
Moravskoslezský kraj	319	68	15
Celkem	4886	1341	406

Q horečka - došetřování (VNT) 2011

Q horečka u skotu v roce 2011- došetřování (VNT)

4. OVCE

4.1. Brucelóza ovcí a koz (*B. melitensis*)

OVCE

- Sérologické vyšetření plemenných licentovaných beranů 1x ročně. Kód vyšetření je EpC100 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **2 534** licentovaných beranů. Odběr vzorku je společný ještě pro vyšetření pod kódy EpC201 a EpC401.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech), v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazují všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců. Kód vyšetření je EpC110 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **392** zvířat.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat, která dosáhla nejvyššího stáří ve stádě, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat musí být vyšetřena všechna). Kód vyšetření je EpC111 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **9 833** zvířat. Odběr vzorku je společný ještě pro vyšetření pod kódy EpC200 a EpC400.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech), v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazují všechna zvířata starší šesti měsíců zařazená do hospodářství od předchozího testování. Kód vyšetření je EpC112 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **1 544** zvířat.
- Sérologické vyšetření zmetalek – (jeden odběr) odběr se provede bezprostředně po zmetání. Kód vyšetření je EpC120 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **21** zmetalek.
- Při podezření z nákazy nebo nakažení se vyšetřují zmetci, případně plodové obaly, jestliže matka je neznámá. KVS určí rozsah vyšetření. Kód vyšetření je EpC130 a v roce 2011 nebylo pod tímto kódem vyšetřeno žádné zvíře.

KOZY

- Sérologické vyšetření zmetalek – (jeden odběr) odběr se provede bezprostředně po zmetání. Kód vyšetření je EpD200 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **19** zmetalek.
- Sérologické vyšetření licentovaných kozlů 1x ročně. Kód vyšetření je EpD210 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **622** licentovaných kozlů.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech), v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazují všichni nekastrovaní samci starší 6 měsíců. Kód vyšetření je EpD220 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **124** zvířat.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech), v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25% samičích zvířat (všech plemen), která dosáhla reprodukčního stáří (pohlavně dospělá) nebo jsou v laktaci, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna). Kód vyšetření je EpD221 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **2 794** zvířat.
- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech), v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazují všechna zvířata starší šesti měsíců zařazená do hospodářství od předchozího testování. Kód vyšetření je EpD222 a v roce 2011 bylo pod tímto kódem vyšetřeno **29** zvířat.

- Při podezření z nákazy nebo nakažení se vyšetřují zmetci, případně plodové obaly, jestliže matka je neznámá. KVS určí rozsah vyšetření. Kód vyšetření je EpD230 a v roce 2011 byly pod tímto kódem vyšetřeny 2 zmetci.

Vyšetření ovcí a koz na brucelózu v letech 2007 – 2011

Rok	Počet ovcí a koz		Infik. stáda		Surveillance			Došetření podezření				
	stáda	zvířata	počet	%	Vyš. stád	Vyš. zvířat	Infik. stád	Sérol. vyš. zvířat	Pozit.	Mikrob. vyš. zvířat	Pozit.	Počet odejmutých statusů
2007	8 383	203 467	0	0	1 075	19 016	0	36	0	6	0	0
2008	13 653	221 282	0	0	1 305	16 070	0	46	1	7	0	1
2009	15 162	232 845	0	0	1 740	16 569	0	22	0	1	0	0
2010	17 330	237 840	0	0	2 121	18 324	0	30	0	6	0	0
2011	18 610	261 266	0	0	2 015	17 914	0	36	0	2	0	0

4.2. infekční epididymitida beranů (B.ovis)

- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat, která dosáhla nejvyššího stáří ve stádě, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat musí být vyšetřena všechna). EpC200.
- Sérologické vyšetření u plemenných licentovaných beranů 1x ročně. EpC201.

V roce 2011 nebylo evidováno žádné ohnisko Infekční epididymitidy beranů.

Sumární výsledky monitoringu infekční epididymitidy beranů

Rok	Ovce EpC200				Plemenní berani EpC201			
	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.
2010	10 926	0	326	0	2 487	0	1 072	0
2011	9 988	0	298	0	2 529	0	1 083	0

Detailní výsledky monitoringu infekční epididymitidy beranů 2011

KVS	Ovce EpC200				Plemenní berani EpC201			
	Počet vzorků	Pozit	Počet hosp.	Pozit	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit
Praha	4	0	1	0	2	0	2	0
Středočeský	1 085	0	38	0	307	0	78	0
Jihočeský	664	0	24	0	236	0	86	0
Plzeňský	813	0	17	0	282	0	139	0
Karlovarský	429	0	9	0	97	0	27	0
Ústecký	477	0	11	0	63	0	27	0
Liberecký	726	0	15	0	142	0	55	0
Královéhradecký	1 000	0	40	0	193	0	85	0
Pardubický	962	0	27	0	257	0	103	0
Vysočina	678	0	22	0	225	0	119	0
Jihomoravský	323	0	8	0	78	0	44	0
Olomoucký	296	0	8	0	100	0	41	0
Zlínský	1 357	0	40	0	277	0	124	0
Moravskoslezský	1 174	0	38	0	270	0	153	0

4.3. Maedi – Visna

Infekční onemocnění vyvolané pomalými lentiviry, projevující se jako chronická progresivní pneumonie (Maedi), nebo nervovými poruchami (Visna). Inkubační doba je od několika měsíců až 3 – 4 roky. Obě formy se klinicky projevují u starších zvířat až ve věku 3 – 4 roky, morbidita bývá 50 – 60%.

Rozsah vyšetření:

- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat, která dosáhla nejvyššího stáří ve stádě, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat musí být vyšetřena všechna). Kód vyšetření je EpC400.
- Sérologické vyšetření plemenných licentovaných beranů 1x ročně. Kód vyšetření je EpC401.

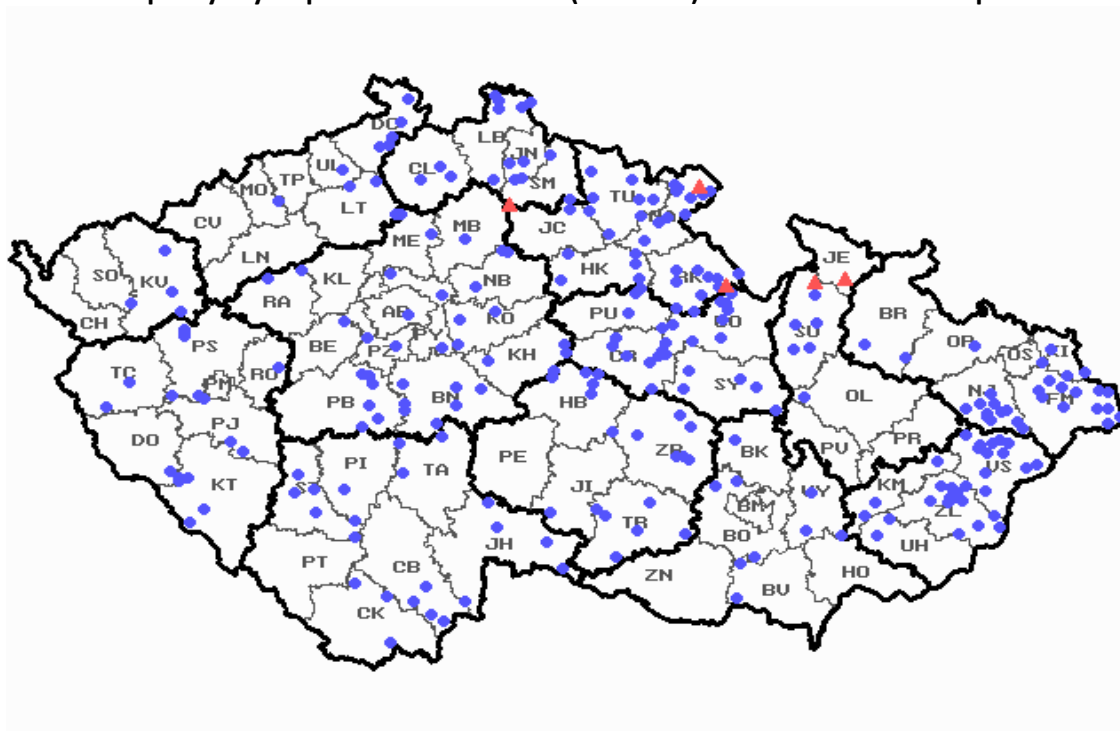
Výsledky monitoringu Maedi-Visna

Rok	Plemenní berani EpC401				Ovce EpC400			
	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.
2010	2 386	46	1 102	21	10 282	170	333	10
2011	2 464	64	1 062	20	9 218	74	287	4

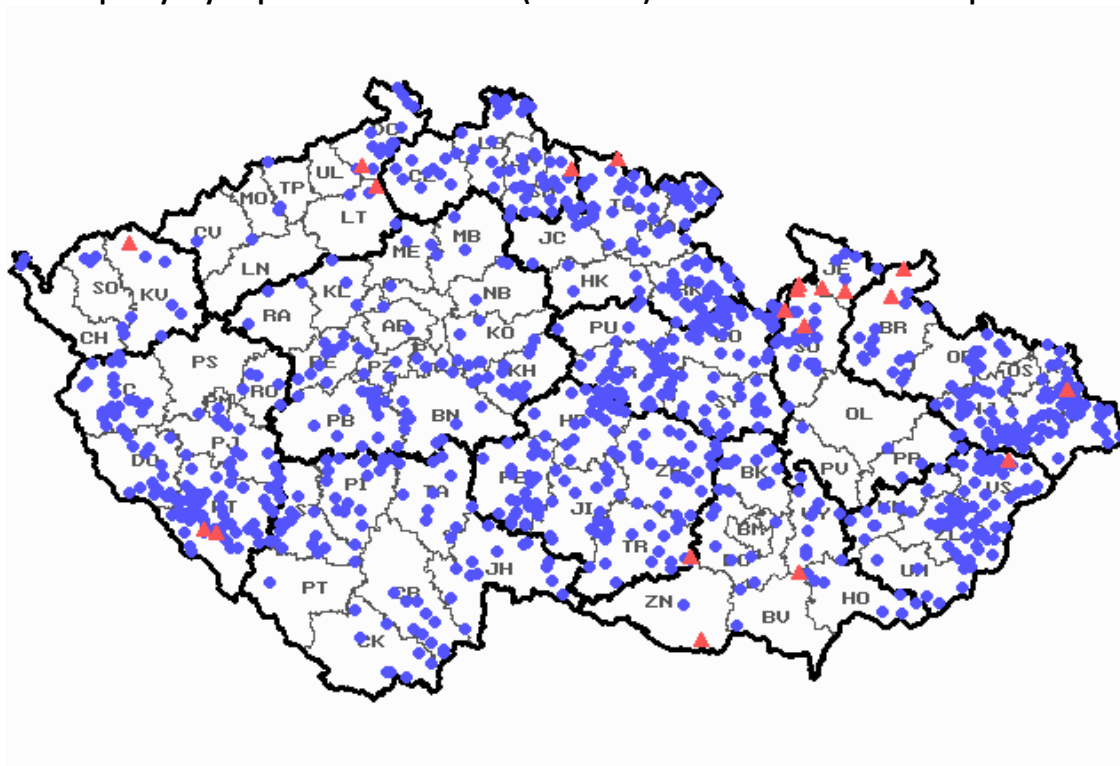
Výsledky monitoringu Maedi-Visna 2011

Kraj	plemenní berani EpC401				ovce EpC400			
	Vyšetřené vzorky		Vyšetřená hospodářství		Vyšetřené vzorky		Vyšetřená hospodářství	
	počet	pozit.	počet	pozit.	počet	pozit.	počet	pozit.
Praha	2	0	2	0	4	0	1	0
Středočeský	307	0	80	0	1 035	0	37	0
Jihočeský	210	0	87	0	607	0	22	0
Plzeňský	278	4	134	2	709	0	17	0
Karlovarský	75	18	14	1	155	0	4	0
Ústecký	57	2	25	2	434	0	11	0
Liberecký	142	2	55	1	726	0	15	0
Královéhradecký	193	1	85	1	1 000	13	40	2
Pardubický	257	0	102	0	963	0	28	0
Vysočina	225	3	119	1	678	0	22	0
Jihomoravský	78	2	44	2	323	0	8	0
Olomoucký	100	10	41	6	296	61	8	2
Zlínský	270	1	121	1	1 258	0	38	0
Moravskoslezský	270	21	153	3	1 030	0	36	0
Celkem ČR	2 464	64	1 062	20	9 218	74	287	4

Mapa výskytu pozitivních nálezů (červeně) u ovcí 2011 - kód EpC400

Mapa výskytu pozitivních nálezů (červeně) u beranů 2011 - kód EpC401

5. KOZY

5.1. Tuberkulóza

- V hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka se vyšetřuje jednoduchou tuberkulinací (Bovitubal) jedenkrát ročně 25 % samičích zvířat (všech plemen) starších 12 měsíců, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat, musí být vyšetřena všechna). Kód vyšetření je EpD100.

Sumární výsledky monitoringu tuberkulózy koz

Rok	Kozy EpD100			
	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.
2010	1 712	0	83	0
2011	1 557	0	65	0

Detailní výsledky monitoringu tuberkulózy koz 2011

Kraj	Kozy EpD100			
	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.
Praha	0	0	0	0
Středočeský	267	0	12	0
Jihočeský	207	0	7	0
Plzeňský	3	0	1	0
Karlovarský	132	0	3	0
Ústecký	97	0	3	0
Liberecký	215	0	8	0
Královéhradecký	112	0	12	0
Pardubický	147	0	6	0
Vysočina	274	0	5	0
Jihomoravský	0	0	0	0
Olomoucký	49	0	1	0
Zlínský	5	0	2	0
Moravskoslezský	49	0	5	0

5.2. Artritida a encefalitida koz

Artritida a encefalitida koz je nákaza vyvolaná pomalými lentiviry. K viru jsou vnímavá všechna plemena koz i ovce. Zdrojem infekce je nemocné zvíře, jeho sekrety a exkrementy. Infikované zvíře je celoživotní nosič viru. Inkubační doba je od několika měsíců až 3 – 4 roky. Charakteristickými příznaky jsou záněty kloubů, především karpálních, doprovázené burzitidou a synovitidou. Mohou se vyskytovat pneumonie, indurace mléčné žlázy a příznaky poškození CNS.

Rozsah vyšetření:

- Sérologické vyšetření v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, se vyšetření provádí 1x ročně. Do reprezentativního počtu zvířat se zařazuje 25 % samičích zvířat, která dosáhla nejvyššího stáří ve stádě, a to nejméně 50 samičích zvířat (je-li v hospodářství méně než 50 zvířat musí být vyšetřena všechna). Kód vyšetření je EpD400.
- Sérologické vyšetření plemenných kozlů 1x ročně. Kód vyšetření je EpD401.

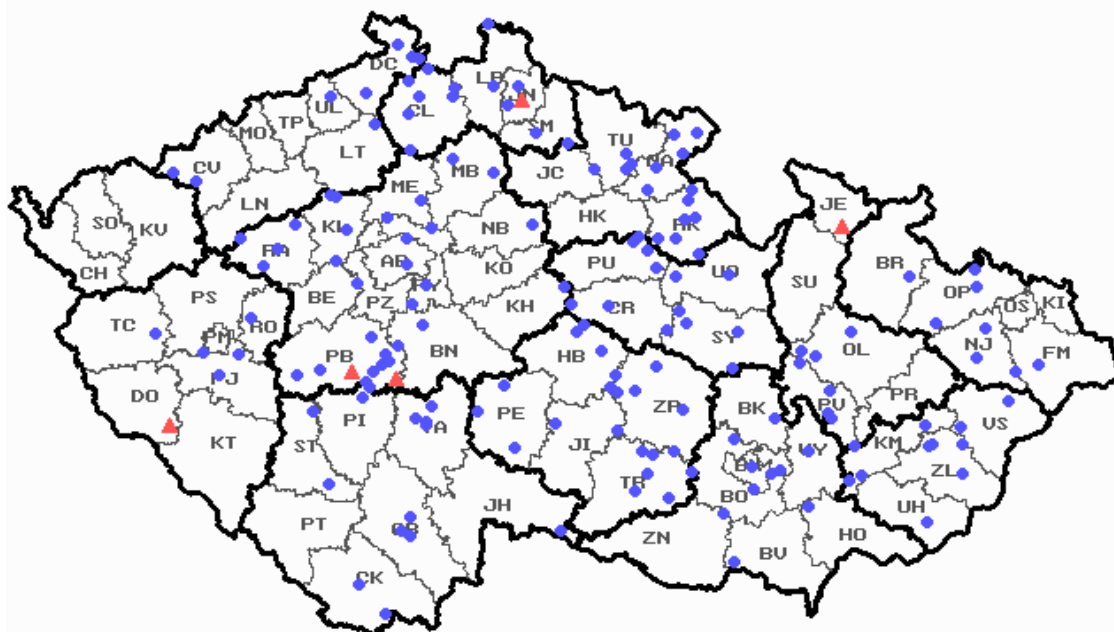
Sumární výsledky monitoringu Artritidy a encefalitidy koz

Rok	Plemenní kozli EpD401				Kozy EpD400			
	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.	Počet vzorků	Pozit.	Počet hosp.	Pozit.
2010	507	7	300	5	2 342	65	165	8
2011	591	8	328	3	2 576	129	170	6

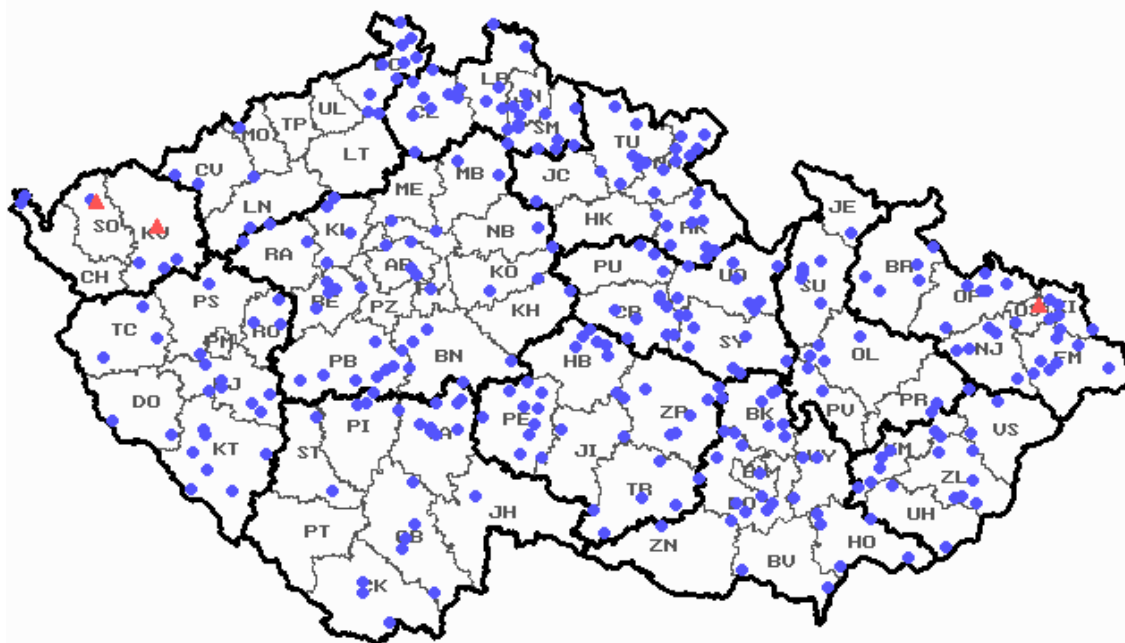
Výsledky monitoringu Artritidy a encefalitidy koz 2011

Kraj	plemenní kozli EpD401				kozy EpD400			
	Vyšetřené vzorky		Vyšetřená hospodářství		Vyšetřené vzorky		Vyšetřená hospodářství	
	počet	pozit.	počet	pozit.	počet	pozit.	počet	pozit.
Praha	4	0	4	0	7	0	2	0
Středočeský	73	0	36	0	412	5	31	2
Jihočeský	35	0	22	0	160	0	13	0
Plzeňský	41	0	24	0	119	8	6	1
Karlovarský	18	7	9	2	75	66	2	1
Ústecký	29	0	16	0	173	0	8	0
Liberecký	64	0	30	0	296	6	17	1
Královéhradecký	52	0	31	0	236	0	17	0
Pardubický	50	0	26	0	258	0	13	0
Vysočina	78	0	34	0	415	0	21	0
Jihomoravský	54	0	30	0	204	0	11	0
Olomoucký	17	0	14	0	106	44	9	1
Zlínský	37	0	21	0	50	0	12	0
Moravskoslezský	39	1	31	1	65	0	8	0
Celkem ČR	591	8	328	3	2 576	129	170	6

Mapa výskytu pozitivních nálezů (červeně) u koz 2011 - kód EpD400

Mapa výskytu pozitivních nálezů (červeně) u kozlů 2011 - kód EpD401

6. PRASATA

6.1. Klasický mor prasat (KMP)

Klasický mor prasat je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a černou zvěř. Původcem je RNK virus, který se šíří nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenáší i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazité. Průběh od pearakutního po chronický. V posledních letech při výskytu této nákazy v Německu a na Slovensku převažoval spíše chronický s málo výraznými změnami, což bylo příčinou poměrně značného rozšíření této nákazy mezi chovy. Vakcinace je V ČR od roku 1992 zakázána.

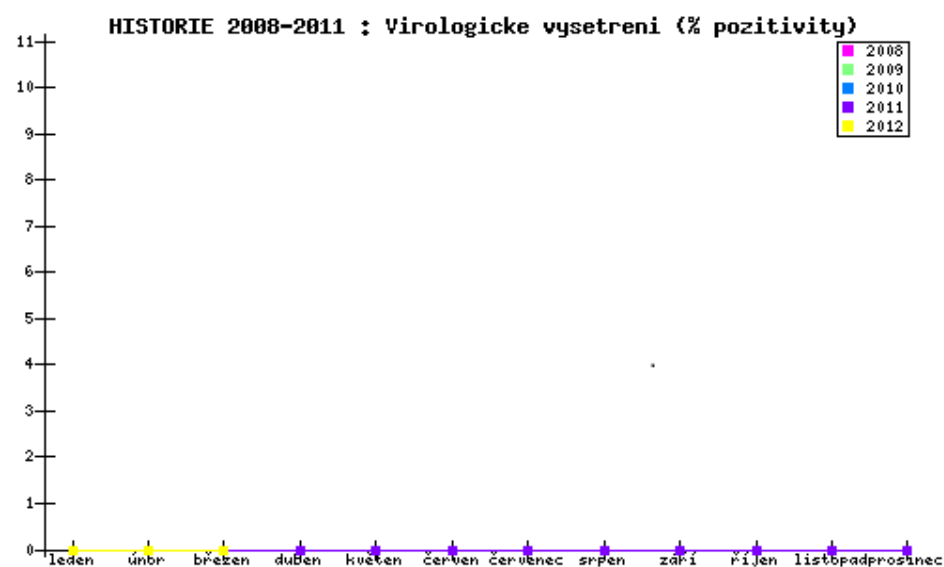
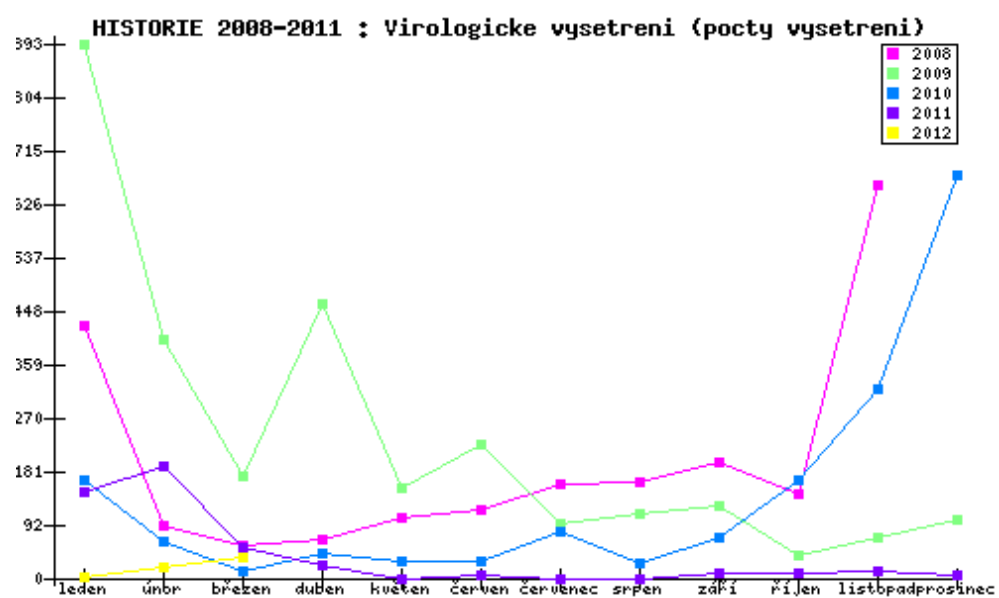
KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo v roce 1997 na okrese Kroměříž. Monitoring nálezové situace je prováděn dle Metodiky kontroly zdraví SVS ČR, která stanovuje rozsah a způsob odběru vzorků. V roce 2010 došlo ke změně metodiky přidáním kódu EpB 320 z důvodů nízkého výskytu protilátek v populaci divokých prasat.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

- Z okresů s výskytem protilátek u divokých prasat se provádí vyšetření u 25% poražených prasnic a kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky po dobu 6 měsíců od posledního výskytu protilátek u divokých prasat; EpB300
- Při dovozu chovných prasat ze třetích zemí se provádí vyšetření zvířat od stáří 3 měsíců. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu prasat na místo určení. EpB301
- Při přemístění chovných prasat z členských států s výskytem klasického moru prasat u domácích prasat, kdy je umožněno obchodování na základě regionalizace, se provádí vyšetření zvířat od stáří 3 měsíců. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu prasat na místo určení. KVS určí rozsah vyšetření. EpB302
- Plemenní kanci před přijetím do střediska pro odběr spermatu – v souladu s přílohou č. 5 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. EpB303
- Plemenní kanci ve střediscích pro odběr spermatu 1x ročně - v souladu s přílohou č. 5 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. EpB304

Rozsah vyšetření u prasat divokých

- V okresech s výskytem protilátek proti klasickému moru prasat v populaci divokých prasat se vyšetřuje virologicky a sérologicky 50 % odlovených prasat divokých v období 6 měsíců po posledním nálezu. EpI120.
- V okresech s výskytem protilátek proti klasickému moru prasat v populaci divokých prasat se vyšetřuje sérologicky 25% odlovených prasat divokých v období 7 - 12 měsíců po posledním nálezu. EpI130.
- V okresech bez výskytu protilátek, bez ohledu na nálezovou situaci se sérologicky vyšetřuje 10 % odlovených prasat divokých na celém území České republiky. EpI131.
- Na celém území republiky se sérologicky a virologicky vyšetřují všechna uhynulá divoká prasata. EpI150.

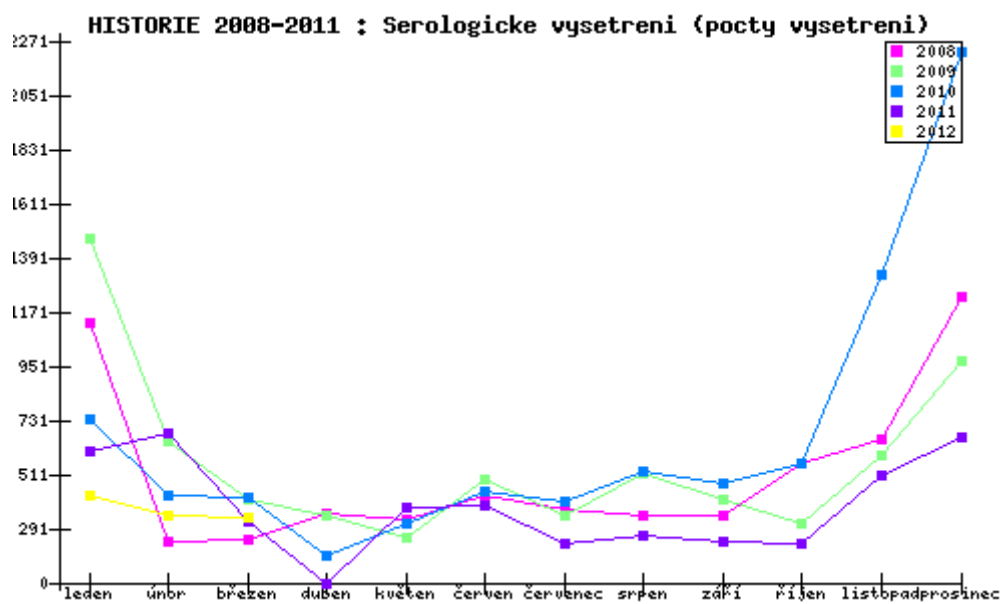

Počty vyšetření na klasický mor prasat v ČR v roce 2011

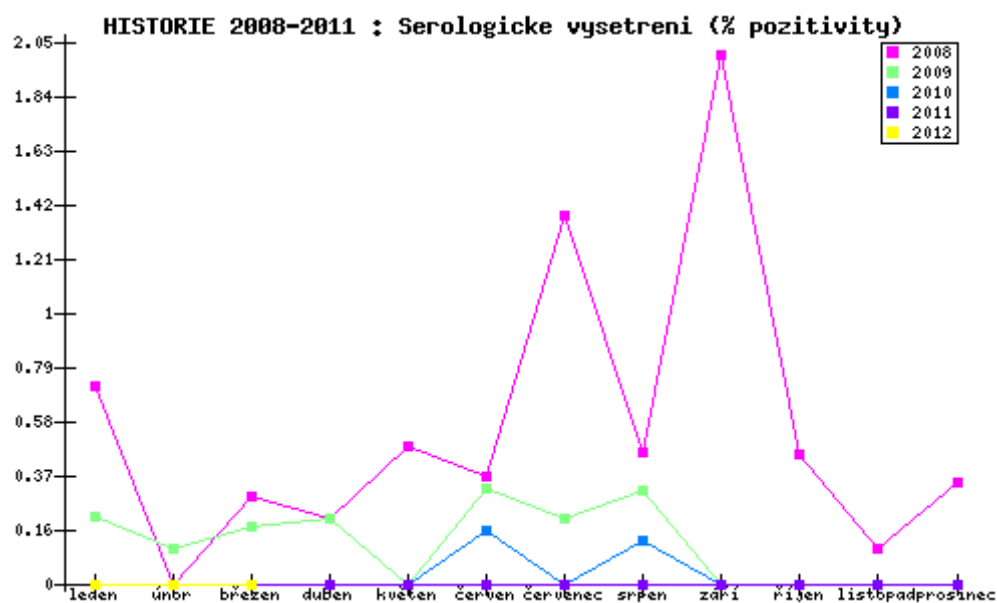
Diagnostika klasického moru prasat u <u>černé zvěře</u> podle krajů České republiky										
kraj / okres	počet zvířat	prosinec 2011				počet zvířat	leden - prosinec 2011			
		Sérologické vyšetření	vyšetření pozitivní	Virologické vyšetření	vyšetření pozitivní		Sérologické vyšetření	vyšetření pozitivní	Virologické vyšetření	vyšetření pozitivní
Praha Hlavní město	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Středočeský kraj	81	81	0	1	0	563	556	0	9	0
Jihočeský kraj	159	158	0	1	0	1522	1515	0	351	0
Plzeňský kraj	107	107	0	1	0	706	700	0	14	0
Karlovarský kraj	10	10	0	0	0	89	88	0	1	0
Ústecký kraj	6	6	0	0	0	179	167	0	12	0
Liberecký kraj	41	41	0	0	0	353	351	0	2	0
Královéhradecký kraj	86	86	0	0	0	447	446	0	3	0
Pardubický kraj	19	19	0	0	0	151	149	0	7	0
kraj Vysočina	68	68	0	0	0	448	439	0	14	0
Jihomoravský kraj	89	84	0	5	0	446	373	0	79	0
Olomoucký kraj	0	0	0	0	0	75	75	0	0	0
Zlínský kraj	44	43	0	1	0	319	315	0	8	0
Moravskoslezský kraj	8	8	0	0	0	56	56	0	1	0
CELKEM ČR	718	711	0	9	0	5355	5231	0	501	0

Diagnostika klasického moru prasat u domácích prasat podle krajů České republiky										
kraj / okres	počet zvířat	prosinec 2011				počet zvířat	leden - prosinec 2011			
		Sérologické vyšetření	vyšetření pozitivní	Virologické vyšetření	vyšetření pozitivní		Sérologické vyšetření	vyšetření pozitivní	Virologické vyšetření	vyšetření pozitivní
Praha Hlavní město	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Středočeský kraj	85	85	0	0	0	1229	1229	0	0	0
Jihočeský kraj	90	90	0	0	0	1088	1088	0	0	0
Plzeňský kraj	54	54	0	0	0	513	513	0	0	0
Karlovarský kraj	0	0	0	0	0	8	8	0	0	0
Ústecký kraj	28	28	0	0	0	299	299	0	0	0
Liberecký kraj	17	17	0	0	0	175	175	0	0	0
Královéhradecký kraj	27	27	0	0	0	446	446	0	0	0
Pardubický kraj	16	16	0	0	0	216	216	0	0	0
kraj Vysočina	96	96	0	0	0	1121	1121	0	0	0
Jihomoravský kraj	95	95	0	0	0	628	628	0	0	0
Olomoucký kraj	43	43	0	0	0	641	641	0	0	0
Zlínský kraj	23	23	0	0	0	331	331	0	0	0
Moravskoslezský kraj	13	13	0	0	0	213	213	0	0	0
CELKEM ČR	587	587	0	0	0	6908	6908	0	0	0

Počty sérologických vyšetření na KMP v letech 2008 - 2011

Sérologická pozitivita na KMP v (%) letech 2008 - 2011

6.2. Prasečí respirační a reprodukční syndrom (PRRS)

Nákaza způsobující především ekonomické ztráty. Vlivem infekce plicních makrofágů dochází ke snížení nespecifické imunity plic a dochází k rozvoji sekundárních infekcí jako enzootická pneumonie, aktinobacilová pleuropneumonie, hemofilová pneumonie aj. Při reprodukci dochází při infekci v časných stádiích březosti k resorpci plodů a přebíhání, při pozdější infekci pak dochází k abortům těsně před porodem, nebo porodům máložitelných selat. V současné době je možná vakcinace, používá se především inaktivovaná vakcína.

V roce 2010 vyhlásilo Ministerstvo zemědělství dotační titul na ozdravování chovů prasat od vyjmenovaných nákaz. V podstatě se jedná o zlepšení zdravotního stavu prasat ve vztahu k PRRS. K tomuto programu vytvořila SVS formuláře obsahující podmínky pro zahájení a ukončení programu.

Dotační titul pro rok 2011 pokračuje v podpoře opatření v chovech prasat se zaměřením na zamezení šíření nákaz, biologickou bezpečnost a ozdravování od vyjmenovaných nákaz.

Chovatelé, kteří se nově chtějí zapojit do dotačního programu v roce 2011, musí nejdříve předložit ke schválení místně příslušné krajské veterinární správě, případně Městské veterinární správě v Praze (dále jen „KVS“) vlastní ozdravovací program zaměřený na PRRS.

Tento program může být například pokračováním programu, který chovatel předložil KVS v souvislosti s prováděním činností zaměřených na ozdravování podle dotačního titulu v roce 2010. Nově se mohou zúčastnit i chovatelé, kteří vakcinují proti PRRS. V ozdravovacím programu uvedou, od kdy vakcinují a vakcinační schéma podepsané soukromým veterinárním lékařem, který vakcinaci provádí, spolu s ozdravovacím programem předloží KVS.

Předmětem dotace jsou:

- selata od odstavu do 25 kg živé hmotnosti, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.
- plemenné prasničky a kanečci ve věku do 8 měsíců, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků. Uplatnění nároku na náhrady nákladů, je možné jedenkrát, a to od 25 kg živé hmotnosti plemenných prasniček a kanečků, až do stáří 8 měsíců.

KVS kontroluje předložené programy a na základě nich potvrzuje splnění podmínek pro vyplacení dotací.

6.3. Aujeszkyho choroba prasat

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, od kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 % mortalita u selat činí 80 – 100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat.

V roce 2011 bylo poraženo a vyšetřeno 75 232 prasnic, vždy s negativním výsledkem. Dále bylo vyšetřeno 1 568 zmetalek, opět s negativním výsledkem

KRAJ	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj	406	0
Jihočeský kraj	137	0
Karlovarský kraj	6	0
Ústecký kraj	145	0
Liberecký kraj	26	0
Královéhradecký kraj	123	0
Pardubický kraj	107	0
Vysočina	244	0
Jihomoravský kraj	109	0
Olomoucký kraj	34	0
Zlínský kraj	121	0
Moravskoslezský kraj	29	0
Celkem	1 568	0

Rozsah vyšetřování u domácích prasat:

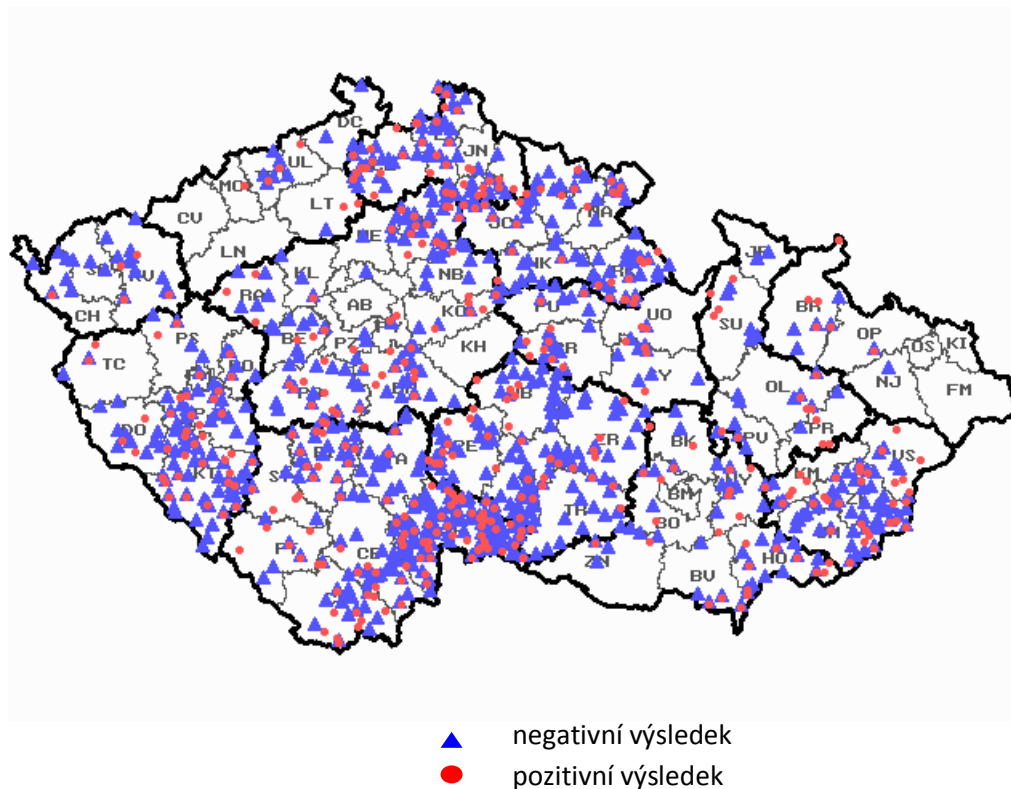
- Při přemístění chovných prasat z členských států, které nemají dodatečné garance k Aujeszkyho chorobě, se provádí sérologické vyšetření zvířat od stáří 3 měsíců. Vyšetření musí být provedeno nejpozději do jednoho měsíce po příchodu prasat na místo určení. EpB402
- Plemenní kanci před přijetím do střediska pro odběr spermatu sérologické vyšetření v souladu s přílohou č. 5 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. EpB403
- Plemenní kanci ve střediscích pro odběr spermatu 1x ročně sérologické vyšetření v souladu s přílohou č. 5 k vyhlášce č. 380/2003 Sb. EpB404
- Zmetalky nebo prasnice, které porodily málo životaschopná selata se vyšetří sérologicky (jeden odběr), bezprostředně po zmetání. EpB410
- Vyšetření v indikovaných případech zmetků, málo životných selat, případně plodových obalů bezprostředně po zmetání. KVS určí rozsah vyšetření. EpB420

Rozsah vyšetřování u divokých prasat

V průběhu roku 2011 bylo rozhodnuto o provedení monitoringu v populaci divokých prasat. Pro tento monitoring byly využity vzorky, které se odebírají od ulovených divokých prasat pro vyšetření na klasický mor prasat, to znamená podle Metodiky kontroly zdraví, vyšetření deseti procent ulovených prasat divokých.

KVS	počet vzorků	počet pozitivních	% pozitivních
Jihočeský	586	192	33%
Jihomoravský	161	60	37%
Karlovarský	35	6	17%
Královéhradecký	210	55	26%
Liberecký	143	51	36%
Moravskoslezský	22	7	32%
Olomoucký	91	27	30%
Pardubický	68	21	31%
Plzeňský	332	70	21%
Středočeský	257	66	26%
Ústecký	20	8	40%
Vysočina	181	41	23%
Zlínský	125	35	28%
Celkový součet	2231	639	29%

Mapa výskytu ACH u divokých prasat (2011)

6.4. Trichinelóza

Svalovec, *Trichinella spp.* je parazit vyvolávající onemocnění zvané trichinelóza. Taxonomicky patří mezi hlístice (Nematoda, hlístkové, řád Enoplida), tedy mezi nečlánkované červy odděleného pohlaví. V dospělosti dosahuje samec délky 1,5 mm a samice 3 až 4 mm.. Z domácích zvířat parazituje nejvíce u prasat, psů, koček a koní. Z divokých zvířat jsou to především divoká prasata, drobní hlodavci, lišky, tchoři, jezevci, vlci, medvědi, hyeny, lvi a leopardi, mořští savci aj. V našich podmínkách bývá obvykle zdrojem nákazy maso divočáka.

V České republice došlo v roce 2011 ke dvěma záchytům *Trichinella spp.* u volně žijících zvířat.

Trichinelóza v ČR

vznik	rok	okres	lokalita	zvíře
květen	2001	Frýdek Místek	Krásná pod Lysou Horou	černá zv. lončák
červenec	2001	Znojmo	Tvořihráz	černá zv. lončák
duben	2002	Trutnov	Starý Rokytník	černá zv. sele
srpen	2002	Frýdek Místek	Ostravice	černá zv. obecně
leden	2003	Děčín	Javory	černá zv. obecně
leden	2003	Děčín	Staré Křečany	černá zv. obecně
prosinec	2003	Hradec Králové	Běleč nad Orlicí	černá zv. obecně
prosinec	2003	Hradec Králové	Vysoká nad Labem	černá zv. obecně
září	2006	Rychnov n.K.	Velký Uhřínov	černá zv. obecně
listopad	2010	Frýdek Místek	Mosty u Jablunkova	jezevec
prosinec	2010	Ústí n.Orlicí	Dolní Dobrouč	černá zv. sele
leden	2011	Ústí n.Orlicí	Dolní Dobrouč	černá zv. sele
leden	2011	Ústí n. Orlicí	Dolní Dobrouč	černá zv. sele

7. DRŮBEŽ

7.1. Influenza drůbeže

Onemocnění je známé od r. 1901. Viry influenzy drůbeže jsou zařazeny do čeledi *Orthomyxoviridae*. Jsou klasifikovány do typů A, B nebo C na základě rozdílů mezi jejich nukleoproteiny a antigenní strukturou. Viry ptačí influenzy patří do typu A (rod *influenzavirus A*). Dále jsou tyto viry kategorizovány do subtypů podle antigenů hemaglutininu a neuraminidázy. Existuje 16 subtypů dle hemaglutininu a 9 subtypů dle neuraminidázy. Na základě patogenity se viry dělí na vysoce a níže patogenní. S ohledem na možné riziko přenosu na člověka jsou za nejrizikovější považovány subtypy H5 a H7.

Situace ve světě a v Evropě v roce 2011

V roce 2011 byl hlášen výskyt viru HPAI H5N1 z 18 zemí z celého světa, převážně z tradičních oblastí pro výskyt vysocepatogenního viru ptačí chřipky. Nejvíce nových ohnisek bylo zjištěno v jihovýchodní Asii (Bangladéš, Kambodža, Čína, Hong Kong, Indie, Indonésie, Myanmar a Vietnam) a státech Blízkého východu (Egypt, Irán, Izrael a autonomní oblast Palestina). Nová ohniska byla dále hlášena z Japonska, Mongolska, Nepálu, Bhútánu a Jihoafrické republiky. V Evropě nebyl detekován v roce 2011 žádný případ výskytu viru HPAI H5N1.

Obecně lze konstatovat, že ačkoliv virus H5N1 je velmi virulentní, z hlediska epidemiologického se za posledních několik let stabilizoval. Výzkumy a sledování vlastností kmene H5N1 nedovolují podcenit riziko mutací, které představují nové nebezpečí pro lidskou populaci respektive určitý potenciál pro pandemii. Proto je nutné vytvořit a zesílit infrastrukturu umožňující brzkou detekci a rychlou odpověď na jakoukoliv nebezpečnou nákazu.

Vzhledem k nížecepatogenní aviární influenze došlo v roce 2011 k výraznému zhoršení nálezové situace v Evropě. Ptačí chřipka se vyskytla v Itálii, Nizozemí a v Německu.

V Nizozemí byl hlášen první případ v březnu, další pak v květnu a během června byla objevena dvě nová ohniska nížecepatogenní ptačí chřipky. Celkem bylo utraceno více jak 180 000 kusů drůbeže. První ohnisko LPAI bylo hlášeno u drůbeže v oblasti Zeeland, obci Kapelle. Na hospodářství bylo chováno 127.500 nosnic ve volném výběhu. U ptáků se objevily klinické příznaky aviární influenzy a veterinární lékař starající se o chov odebral vzorky a nechal je vyšetřit na aviární influenzu v Národní referenční laboratoři. Dne 24. března 2011 byl detekován v kloakálních a tracheálních výtěrech virus AI H7N1. Následujícího dne, 25. března 2011, byly odebrány úřední vzorky a došlo k potvrzení výskytu této nákazy u drůbeže a bylo zjištěno, že se jedná o nížecepatogenní subtyp AI. Veškerá drůbež na hospodářství byla utracena. Dne 12. 5. 2011 došlo k potvrzení výskytu LPAI H7N7 v regionu Gelderland, obci Kootwijkerbroek. Na hospodářství bylo chováno 8800 nosnic ve volném výběhu. Všechny nosnice byly utraceny. K dalšímu výskytu LPAI H7N7 došlo 24. 6. 2011 v oblasti Flevoland, obci Creil. Hospodářství je tvořeno dvěma budovami, v jedné je chováno 25000 volně chovaných nosnic a ve druhé je chováno 22000 nosnic v konvenčním chovu. U nosnic volně chovaných došlo k poklesu snášky a příjmu krmiva, mortalita však byla pod 1% za týden. Všechny nosnice na hospodářství byly utraceny a ustanoveno 3 km ochranné pásmo. V tomto pásmu se nachází 5 chovů drůbeže. Dne 27. června 2011 byl potvrzen výskyt aviární influenzy subtyp H7 na jednom z hospodářství v ochranném pásmu. Na hospodářství bylo chováno 6750 krůt na výkrm. Všechny krůty byly utraceny.

V Německu v regionu Severní Porýní-Vestfálsko, v obci Rietberg byl potvrzen dne 27. 5. 2011 výskyt níže patogenní aviární influenzy subtyp H7N7. Chov plemenných brojlerů vykazoval mírný pokles v produkci vajec a zvýšenou mortalitu. Mírné příznaky vyskytující se u ptáků v hejnu poukazovaly na infekci LPAI. Odebrané vzorky byly pozitivní na aviární influenzu A subtyp H7 v regionální laboratoři. Následně proběhla confirmace v Národní referenční laboratoři pro aviární influenzu, kdy byl potvrzen

virus LPAI. Všechna drůbež v hospodářství byla utracena a násadová vejce zničena. Z hospodářství byla přemístěna jednodenní kuřata a násadová vejce na více hospodářství převážně v daném regionu. Celkově bylo od tohoto prvního výskytu registrováno 22 ohnisek LPAI H7N7 na kontaktních hospodářstvích mimo region i o hospodářství v daném regionu.

Dne 14. února 2011 byl zjištěn v italské oblasti Veneto (obec Bovolone) výskyt nízcepatogenní chřipky, a to v rámci programu dozoru nad aviární chřipkou. Postiženo bylo venkovské hospodářství s chovem drůbeže a okrasných ptáků. Celkem bylo utraceno všech 152 ptáků a proběhlo čištění a desinfekce zasaženého hospodářství. Dne 8. dubna 2011 byl zjištěn další výskyt LPAI subtyp H7, a to vyšetřením v rámci surveillance nad aviární chřipkou. Postižené hospodářství se nachází v oblasti Piemont, obci Cherasco. V hospodářství bylo utraceno 1250 ptáků a proběhla závěrečná desinfekce a čištění. Do konce roku 2011 se objevilo dalších 7 ohnisek viru ptačí chřipky subtyp H7 (region Umbria, Campania, Lombardia a především Basilicata).

Ukazuje se, že pasivní monitoring je více efektivní pro detekci vysoce patogenních kmenů HPAI, naopak při aktivním monitoringu se častěji detekují kmeny níže patogenní LPAI. Negativní výsledek svědčí o tom, že dané území je prosté HPAI, ale nelze ho prohlásit za prosté LPAI.

Provádění programu surveillance aviární chřipky v roce 2011

V roce 2011 došlo v rámci surveillance nad aviární chřipkou u drůbeže k významným změnám. Vzhledem k rozhodnutí Komise 2010/367/EU ze dne 25. června 2010 o provádění programů dozoru nad chřipkou ptáků u drůbeže a volně žijících ptáků v členských státech byly rozšířeny sledované kategorie drůbeže. Během roku 2011 se odebíraly vzorky krve k sérologickému vyšetření od nosnic, volně chovaných nosnic, plemenných kachen, plemenných hus a plemenných krůt, dále od kachen, hus a krůt ve výkrmu a od pernaté zvěře z farmového chovu vodní a hrabavé. U kachen, hus a pernaté zvěře z farmového chovu vodní se snížil počet odebíraných vzorků na hospodářství ze 40 na 20 vzorků krve. Od ostatních kategorií se odebíralo 10 vzorků krve na hospodářství.

Při plánování vyšetřovaných hospodářství se uplatnila metoda dozoru založeného na odběru reprezentativních vzorků. Odběr vzorků se rozložil po celém území České republiky tak, aby bylo možné vzorky považovat za reprezentativní pro celé území státu.

Ve vyšetřovaných vzorcích se metodami ELISA sledují protilátky proti všem H subtypům. V případě pozitivního nálezu ELISA testem se další vyšetřování zaměřuje na vyloučení popř. potvrzení subtypu H5 a H7. Laboratoř má kromě screeningových ELISA testů i kit k detekci protilátek proti subtypu H5 a N1. Krev se odebírá z křídelní žíly v optimálním množství 5 ml do zkumavky bez protisrážlivého roztoku.

Surveillance volně žijících ptáků se nezměnil. Opět byli vyšetřováni ptáci v rámci aktivní a pasivní surveillance a odebírané vzorky byly vyšetřovány virologicky metodou PCR.

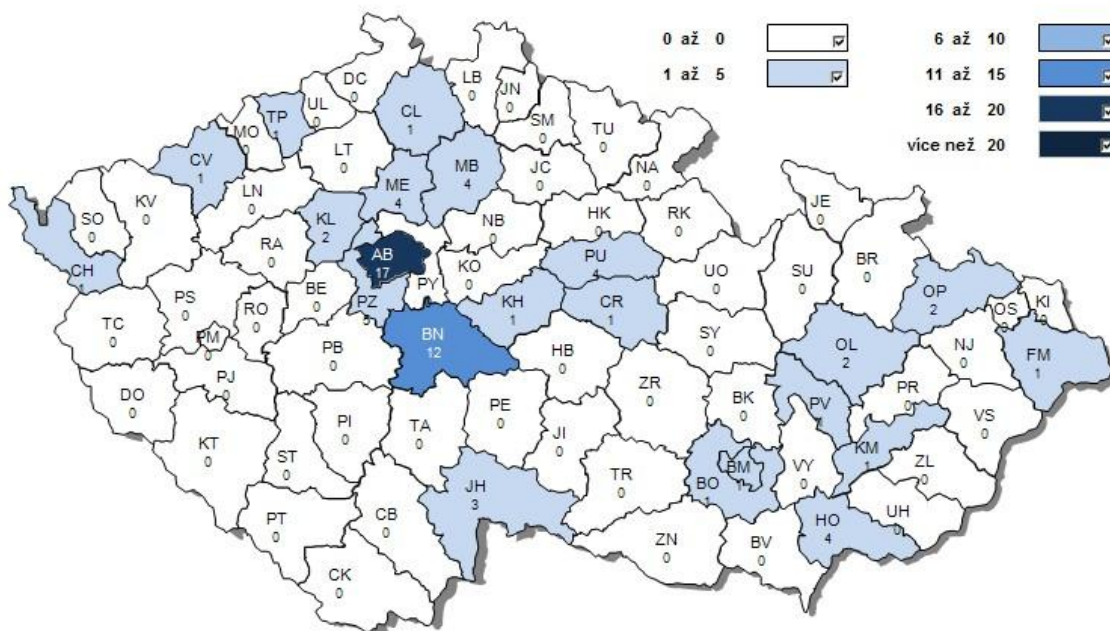
Výsledky surveillance aviární chřipky v České republice v roce 2011

V programu **surveillance u volně žijících ptáků** byly odebrány vzorky od 624 ptáků, z toho bylo vyšetřeno v rámci aktivní surveillance 564 ulovených divokých kachen a v rámci pasivní surveillance 60 uhynulých a utracených ptáků. Celkem byl virus aviární chřipky detekován u volně žijících ptáků v 22 případech. V rámci pasivní surveillance byl pouze v orgánech jedné uhynulé labutě prokázán virus LPAI H7N7, v ostatních 21 případech se jednalo o ulovené divoké kachny. U jedné divoké kachny byl identifikován virus AI v tracheálním i kloákním výtěru, celkem tedy bylo detekováno 22 pozitivních vzorků u 21 divokých kachen.

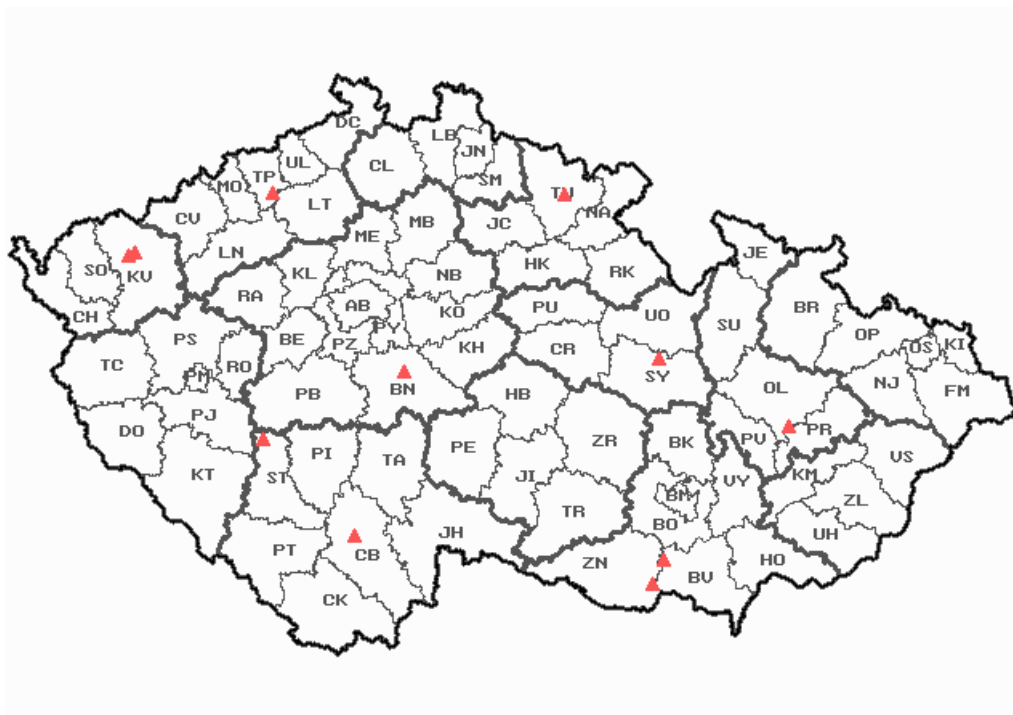
**Přehled detekovaných subtypů nízcepatogenních chřipkových virů v ČR
u volně žijících ptáků za rok 2011**

Druh	Subtyp	Počet záchytů
Labuť velká	H7N7	1
Kachna divoká	H3N8	2
Kachna divoká	H4N?	3
Kachna divoká	H5N2	4
Kachna divoká	H5N?	3
Kachna divoká	H6N6	1
Kachna divoká	H6N8	3
Kachna divoká	H?N8	1

Pasivní surveillance - nález uhynulých ptáků

Místa odběru pozitivních volně žijících ptáků

V rámci surveilance **drůbeže** byly vyšetřeno celkem 203 hospodářství. U jednoho hospodářství s chovem plemenných kachen v Jihočeském kraji a jedno hospodářství s chovem plemenných hus v Jihomoravském kraji byly zjištěny protilátky proti viru aviární infekce, subtypu H5. V kloakálních a tracheálních výtěrech nebyl ani v jednom případě prokázán virus aviární infekce.

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s výkrmem krůt

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Středočeský	7	5	0	0	0
Jihočeský	2	2	0	0	0
Plzeňský	6	6	0	0	0
Karlovarský	4	3	0	0	0
Liberecký	1	1	0	0	0
Královéhradecký	1	1	0	0	0
Pardubický	6	4	0	0	0
Vysočina	5	4	0	0	0
Jihomoravský	11	6	0	0	0
Zlínský	1	1	0	0	0
Moravskoslezský	3	2	0	0	0
Celkem	47	35	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem plemenných krůt

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Plzeňský	1	0	0	0	0
Celkem	1	0	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem nosnic

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Středočeský	14	4	0	0	0
Jihočeský	6	5	0	0	0
Plzeňský	2	1	0	0	0
Karlovarský	1	1	0	0	0
Ústecký	9	3	0	0	0
Liberecký	1	1	0	0	0
Královéhradecký	12	4	0	0	0
Pardubický	21	9	0	0	0
Vysočina	8	4	0	0	0
Jihomoravský	18	9	0	0	0
Olomoucký	11	3	0	0	0
Zlínský	9	3	0	0	0
Moravskoslezský	22	7	0	0	0
Celkem	134	54	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem volně chovaných nosnic

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Středočeský	1	1	0	0	0
Plzeňský	1	1	0	0	0
Pardubický	1	1	0	0	0
Zlínský	1	1	0	0	0
Moravskoslezský	2	2	0	0	0
Celkem	6	6	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem plemenných kachen

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Středočeský	2	2	0	0	0
Jihočeský	5	5	1	1	0
Královéhradecký	9	9	0	0	0
Pardubický	1	1	0	0	0
Vysočina	1	1			
Jihomoravský	1	1	0	0	0
Celkem	15	15	1	1	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s výkrmem kachen

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Středočeský	5	5	0	0	0
Jihočeský	10	10	0	0	0
Plzeňský	3	3	0	0	0
Královéhradecký	1	1	0	0	0
Pardubický	5	5	0	0	0
Celkem	24	24	0	0	0

Výsledky vyšetření na hospodářstvích s chovem plemenných hus

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Jihočeský	4	4	0	0	0
Vysočina	1	1	0	0	0
Jihomoravský	1	1	1	1	0
Olomoucký	1	1	0	0	0
Celkem	7	7	1	1	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s výkrmem hus

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství - subtyp H7
Jihočeský	2	2	0	0	0
Vysočina	1	1	0	0	0
Moravskoslezský	1	1	0	0	0
Celkem	4	4	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem pernaté zvěře z famového chovu vodní

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství na subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství na subtyp H7
Jihočeský	9	9	0	0	0
Plzeňský	2	2	0	0	0
Královéhradecký	1	1	0	0	0
Pardubický	1	1	0	0	0
Jihomoravský	1	1	0	0	0
Olomoucký	1	1	0	0	0
Moravskoslezský	1	1	0	0	0
Celkem	16	16	0	0	0

Výsledky sérologického vyšetření na hospodářstvích s chovem pernaté zvěře z famového chovu hrabavé

Kraj	Celkový počet hospodářství	Celkový počet hospodářství, na kterých byly odebrány vzorky	Celkový počet sérologicky pozitivních hospodářství	Počet sérologicky pozitivních hospodářství na subtyp H5	Počet sérologicky pozitivních hospodářství na subtyp H7
Středočeský	8	8	0	0	0
Jihočeský	6	6	0	0	0
Plzeňský	3	3	0	0	0
Královéhradecký	9	9	0	0	0
Pardubický	3	3	0	0	0
Olomoucký	3	3	0	0	0
Zlínský	4	4	0	0	0
Moravskoslezský	1	1	0	0	0
Celkem	37	37	0	0	0

7.2. Newcastleká choroba (pseudomor drůbeže)

Newcastleská choroba je virové onemocnění domestikované drůbeže i volně žijících ptáků charakterizovaná gastrointestinálními, respiračními a nervovými příznaky.

Newcastleská choroba postihuje domestikovanou drůbež, slepice, krůty, bažanty, holuby, křepelky. Kachny a husy jsou rovněž vnímavé, avšak onemocnění u těchto druhů se objevuje zřídka. Vnímaví jsou také pštrosi a mnoho druhů volně žijících ptáků. Významnými rezervoáry infekce jsou papoušci, kteří mohou vylučovat virus více než rok po objevení se klinických příznaků onemocnění. Je rozšířena ve většině částí světa. Původce onemocnění se zařazuje mezi Paramyxoviry z čeledi Paramyxoviridae. Ptačí paramyxoviry jsou rozděleny do 9 séro skupin (PMV 1 - 9) u drůbeže a PPMV u holubů (pigeon paramyxovirus).

Poslední nález viru newcastleské choroby v České republice byl v roce 1998 v malochovu u drůbeže a v roce 2007 u holuba (zájmový chov). V roce 2008 byl zachycen nepatogenní kmen APMV – 1 u holuba v zájmovém chovu. V roce 2010 nebyl prokázán ve vyšetřeném materiálu APMV-1 (virus newcastleské choroby).

V roce 2011 se v Evropě vyskytla tři ohniska newcastleské choroby, z toho jedno ohnisko ve Švýcarsku a dvě ve Švédsku. Ve Švýcarsku ve městě Neuchatel bylo postiženo hejno nosnic. Nebyly pozorovány žádné klinické příznaky typické pro newcastleskou chorobu, pouze pokles snášky až o 90 %, vejce bez skořápky (asi 8 z 500), anorexie a průjem. V jednom vzorku se potvrdila sekvenováním přítomnost paramyxoviru sérotyp 1 (APMV-1), genotyp VII. Zařízení má k dispozici 4 haly, z nichž byly postiženy 2 s 2 000 slepic. Ve Švédsku bylo v prvním případě v Gottlands Län postiženo zařízení s chovem 20 000 nosnic, včetně asi 5000 nosnic chovaných ve volném výběhu. V Upsalla Län se nacházel druhý zasažený chov čítající 14 500 nosnice.

V chovech hrabavé drůbeže evidovaných v ústřední evidenci podle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon) je chovatel povinen zajistit dostatečnou imunitu po celou dobu reprodukčního cyklu, přičemž za dostatečnou imunitu se pokládá titr 16 a více u minimálně 75% vyšetřených vzorků.

Všechna hejna evidovaných reprodukčních chovů sérologicky vyšetřena nejdříve 6 týdnů po poslední vakcinaci, vždy 60 vzorků z hejna. Za pozitivní, tzn. protektivní hladinu protilátek, se považuje titr 1 : 16 a výše při vyšetření hemaglutinačně inhibičním testem (kód EpF100). Jako pozitivní se vykazují vzorky s nedostatečně protektivním titrem.

<i>Kraj</i>	<i>Počet vzorků</i>	<i>Pozitivní vzorky</i>
Jihočeský kraj	180	0
Královéhradecký kraj	480	5
Pardubický kraj	960	78
Kraj Vysočina	840	49
Jihomoravský kraj	1 197	36
Olomoucký kraj	240	0
Zlínský kraj	540	4
Moravskoslezský kraj	4 980	64
Celkem	9 417	236

Užitkové chovy nosnic pro produkci konzumních vajec uváděných na trh evidované podle plemenářského zákona sérologicky vyšetřena nejdříve 6 týdnů po poslední vakcinaci, vždy 60 vzorků z hejna. Za pozitivní, tzn. protektivní hladinu protilátek, se považuje titr 1 : 16 a výše při vyšetření hemaglutinačně inhibičním testem (kód EpF101). Jako pozitivní se vykazují vzorky s nedostatečně protektivním titrem.

<i>Kraj</i>	<i>Počet vzorků</i>	<i>Pozitivní vzorky</i>
Středočeský	2 219	11
Jihočeský kraj	1 802	23
Plzeňský kraj	840	21
Karlovarský kraj	120	22
Ústecký kraj	1 139	109
Liberecký kraj	240	6
Královéhradecký kraj	780	0
Pardubický kraj	300	34
Kraj Vysočina	60	10
Jihomoravský kraj	600	64
Olomoucký kraj	360	11
Zlínský kraj	480	58
Moravskoslezský kraj	660	98
Celkem	9 600	467

Počty vyšetření a účinnost vakcinace proti Newcastlešské nákaze dle výsledků SVÚ.

Státní veterinární ústav	Počet vyšetřených vzorků	Počet pozitivních	% pozitivita
České Budějovice	1 260	1 257	99,8%
Hradec Králové	600	600	100,0%
Jihlava	7 983	7 608	95,3%
Olomouc	4 839	4 699	97,1%
Praha (NRL)	6 995	6 762	96,7%
Celkem	21 677	20 926	96,5%

7.3. Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže

V České republice probíhají u vybraných kategorií drůbeže programy tlumení salmonel již od roku 2007. V roce 2011 byly programy prováděny v reprodukčních chovech, v chovech nosnic pro produkci konzumních vajec, v chovech kuřat na maso a v chovech krůt. V souladu s nařízením EP a Rady č. 2160/2003 jsou programy trvalé, a proto budou v dalších letech všechny čtyři zahájené programy pokračovat

Cílem programů je snižování výskytu salmonel v prostředí chovů a minimalizace rizika kontaminace živočišných produktů. Konkrétní cíle v jednotlivých programech, sledované sérotypy salmonel a zahájení programů jsou shrnuty v následující tabulce.

Cíle, sledované sérotypy a data zahájení programů tlumení salmonel v chovech drůbeže

kategorie drůbeže	sledované sérotypy salmonel	zahájení programu	cíl programu
reprodukční chovy	S. enteritidis, S. typhimurium, S. infantis, S. virchow, S. hadar	1. 1. 2007	snížení prevalence sledovaných sérotypů na maximálně 1 %
chovy nosnic pro produkci konzumních vajec	S. enteritidis, S. typhimurium	v ČR od 1. 1. 2007; Harmonizovaně v EU od 1. 1. 2008	snížení prevalence výskytu ročně o 10 % - 40 % v závislosti na výchozí hodnotě, poté maximálně 2 %
chovy kuřat na maso	S. enteritidis, S. typhimurium	1. 1. 2009	snížení prevalence sledovaných sérotypů na maximálně 1 %
reprodukční chovy krůt a chovy krůt na výkrm	S. enteritidis, S. typhimurium	1. 1. 2010	snížení prevalence sledovaných sérotypů na maximálně 1 %

Tlumení výskytu salmonel v rámci programů je založeno na monitoringu výskytu salmonel v prostředí, vakcinaci proti *Salmonella enteritidis* a na kontrole sanitačních a zoohygienických opatření, dodržování zásad správné chovatelské praxe a zásad biologické bezpečnosti.

V případě záchytu sledovaných sérotypů v hejnu kuřat na maso nebo krmných krůt se výsledek vyšetření zaznamenává do informace o potravním řetězci. V reprodukčních chovech jsou u hejn s potvrzeným výskytem *S. enteritidis* nebo *S. typhimurium* v prostředí přijímána opatření ve smyslu porážení/utracení hejna a likvidace násadových vajec. Z hejna nosnic pozitivního na v programu sledované sérotypy nesmí být vejce uvolňována do oběhu. Hejno nadále produkuje vejce určená na tepelné zpracování, nebo je poráženo. V rámci všech programů jsou při pozitivním záchytu vyšetřovány vzorky krmiva. Součástí programů pro tlumení salmonel je provádění kontroly účinnosti ohniskové dezinfekce před zástavem dalšího hejna drůbeže do hal, ve kterých byla provedena očista a dezinfekce po vyskladnění hejna pozitivního na sledované sérotypy salmonel.

7.3.1. Monitoring

V rámci programu jsou vyšetřovány vzorky z prostředí (trus, stírací manžety). V programech jsou pro jednotlivé kategorie drůbeže stanovena specifická schémata pro frekvenci odběru vzorků odebíraných chovatelem a pro odběry úřední, prováděné prostřednictvím KVS.

Výsledky monitoringu a vývoj prevalence sledovaných sérotypů za celé období trvání programů do konce roku 2011 je uveden níže v tabulkách a grafech.

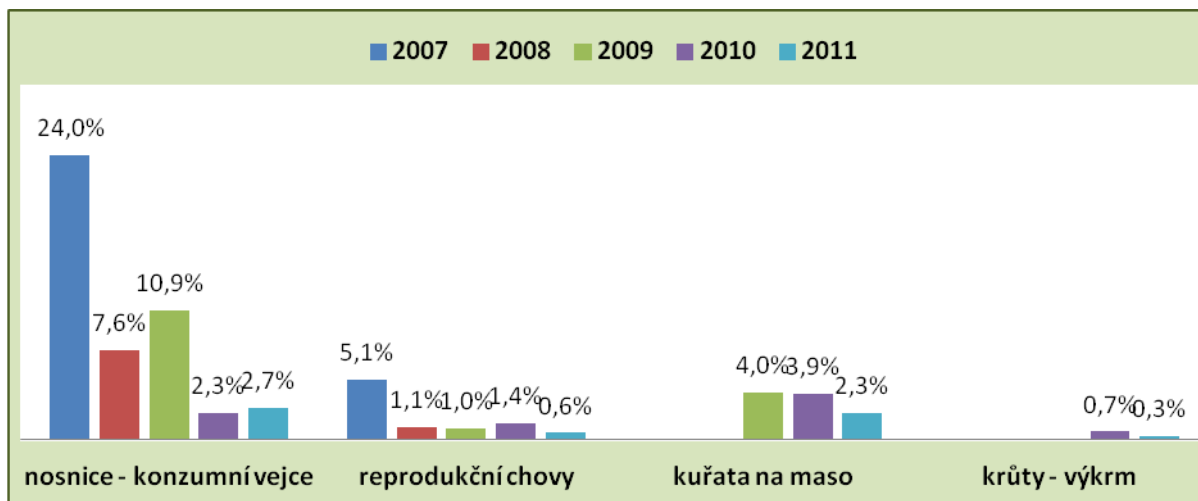
Výskyt salmonel v chovech drůbeže

Výskyt salmonel v chovech nosnic produkujících konzumní vejce v produkčním období						
	vyšetřená hospodářství	vyšetřená hejna	Salmonela spp.		S. enteritidis + S. typhimurium	
			hospodářství	hejna	hospodářství	hejna
2006 výsledek studie	70		47 (67,1%)		44 (62,5%)	
2007	94	426	53 (56,4%)	108 (25,4%)	48 (51,1%)	102 (24%)
2008	94	449	26 (27,7%)	40 (8,9%)	24 (25,5%)	34 (7,6%)
2009	73	467	26 (35,6%)	60 (12,9%)	24 (32,9%)	51 (10,9%)
2010	72	441	11 (15,3%)	14 (3,2%)	9 (12,5%)	10 (2,3%)
2011	71	444	13 (18,3%)	14 (3,2%)	11 (15,5%)	12 (2,7%)
Výskyt salmonel v reprodukčních hejnech v produkčním období						
	vyšetřená hospodářství	vyšetřená hejna	Salmonela spp.		S. enteritis, S. typhimurium, S. infantis, S. hadar, S. virchow	
			hospodářství	hejna	hospodářství	hejna
2006 prevalence stanovená metodikou kontroly zdraví					3 (3,7%)	
2007	110	552	26 (23,6%)	39 (7,1%)	18 (16,4%)	28 (5,1%)
2008	103	557	7 (6,8%)	10 (1,8%)	5 (4,9%)	6 (1,1%)
2009	114	620	6 (7,0%)	9 (1,5%)	4 (3,5%)	6 (1,0%)
2010	75	585	9 (12,0%)	11 (2,0%)	6 (8,0%)	8 (1,4%)
2011	77	650	8 (10,5%)	12 (1,8%)	4 (5,2%)	4 (0,6%)
Výskyt salmonel v chovech kuřat na maso						
	vyšetřená hospodářství	vyšetřená hejna	Salmonela spp.		S. enteritidis + S. typhimurium	
			hospodářství	hejna	hospodářství	hejna
2006 výsledek studie						9,6%
2009	380	6035	165 (43,4%)	445 (7,4%)	120 (31,6%)	243 (4,0%)
2010	346	5 591	134 (38,7%)	365 (6,5%)	91 (26,3%)	218 (3,9%)
2011	334	5 087	112 (33,5%)	281 (5,5%)	68 (20,4%)	116 (2,3%)

Výskyt salmonel v chovech krůt na výkrm						
	vyšetřená hospodářství	vyšetřená hejna	Salmonela spp.		S. enteritidis + S. typhimurium	
			hospodářství	hejna	hospodářství	hejna
2006 výsledek studie		194		42,70%		18,4%
2010	61	283	20 (32,8%)	54 (19,1%)	2 (3,3%)	2 (0,7%)
2011	60	292	17 ((28,3%)	42 (14,3%)	1 (1,7%)	1 (0,3%)

Výskyt salmonel v reprodukčních chovech krůt v produkčním období						
	vyšetřená hospodářství	vyšetřená hejna	Salmonela spp.		S. enteritidis + S. typhimurium	
			hospodářství	hejna	hospodářství	hejna
2006 výsledek studie		4		0,00%		0,00%
2010	1	12	1 (100,0%)	6 (50,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
2011	1	12	1 (100,0%)	6 (50,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

Trend výskytu salmonel v chovech drůbeže

Výskyt jednotlivých sérotypů salmonel v chovech nosnic pro konzumní vejce v produkčním období

	Počet pozitivních hejn							
	2008		2009		2010		2011	
<i>Salmonela spp.</i>	40		60		14		14	
<i>S. enteritidis</i>	34	85,00%	51	85,00%	10	71,40%	10	71,43%
<i>S. typhimurium</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	2	14,29%
<i>S. agona</i>	4	10,00%	1	1,70%	1	7,10%	0	0,00%
<i>S. cubana + oranienburg</i>	0	0,00%	1	1,70%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. derby</i>	0	0,00%	0	1,70%	0	0,00%	1	7,14%
<i>S. enterica subsp.enterica</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	7,10%	0	0,00%
<i>S. enterica subsp.enterica I, 6,7:m,t:-</i>	1	2,50%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. havana</i>	0	0,00%	6	10,00%	1	7,10%	0	0,00%
<i>S. kentucky</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	7,10%	1	7,14%
<i>S. montevideo</i>	1	2,50%	1	1,70%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. tennessee</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	7,10%	0	0,00%

Výskyt sérotypů salmonel v reprodukčních chovech v produkčním období

	Počet pozitivních hejn									
	2007		2008		2009		2010		2011	
<i>Salmonela spp.</i>	39		10		9		11		12	
<i>S. enteritidis</i>	24	61,50%	6	60,00%	5	55,60%	6	54,50%	4	33,33%
<i>S. typhimurium</i>	3	7,70%	0	0,00%	1	11,10%	2	18,20%	0	0,00%
<i>S. agona</i>	5	12,80%	0	0,00%	0	0,00%	2	18,20%	0	0,00%
<i>S. derby</i>	3	7,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	6	50,00%
<i>S. infantis</i>	1	2,60%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. havana</i>	2	5,10%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. montevideo</i>	1	2,60%	1	10,00%	1	11,10%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. mbandaka</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	11,10%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. newport</i>	3	7,70%	3	30,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. tennessee</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. saintpaul</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	8,33%
<i>S. senftenberg</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	8,33%
<i>S. schwarzengrund</i>	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	9,10%	0	0,00%

Sérotypy salmonel v chovech kuřat na maso	Počet pozitivních hejn					
	2009		2010		2011	
<i>Salmonella spp.</i>	445		365		281	
<i>S. enteritidis</i>	233	52,40%	216	59,20%	113	40,21%
<i>S. typhimurium</i>	10	2,20%	2	0,50%	3	1,07%
<i>S. agona</i>	1	0,20%	3	0,80%	0	0,00%
<i>S. anatum</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	0,36%
<i>S. enterica subsp.enterica 6,7;z10-</i>	26	5,80%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. enterica subsp.enterica 6,7:-:1,5</i>	0	0,00%	10	2,70%	27	9,61%
<i>S. enterica subsp.enterica 4,12,27:-e,n,x</i>	1	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. derby</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	0,36%
<i>S. hadar</i>	3	0,70%	7	1,90%	3	1,07%
<i>S. havana</i>	1	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. indiana</i>	8	1,80%	3	0,80%	9	3,20%
<i>S. infantis</i>	38	8,50%	74	20,30%	93	33,10%
<i>S. issangi</i>	4	0,90%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. javiana</i>	0	0,00%	0	0,00%	1	0,36%
<i>S. kentucky</i>	29	6,50%	2	0,50%	2	0,71%
<i>S. kottbus</i>	2	0,40%	3	0,80%	3	1,07%
<i>S. london</i>	1	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. lille</i>	6	1,30%	5	1,40%	6	2,14%
<i>S. mbandaka</i>	6	1,30%	3	0,80%	1	0,36%
<i>S. montevideo</i>	7	1,60%	4	1,10%	0	0,00%
<i>S. muenchen</i>	0	0,00%	2	0,50%	0	0,00%
<i>S. newport</i>	6	1,30%	0	0,00%	3	1,07%
<i>S. ohio</i>	44	9,90%	8	2,20%	2	0,71%
<i>S. regent</i>	0	0,00%	1	0,30%	0	0,00%
<i>S. rissen</i>	1	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. senftenberg</i>	1	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. schwarzengrund</i>	6	1,30%	11	3,00%	0	0,00%
<i>S. tennesse</i>	8	1,80%	7	1,90%	14	4,98%

Sérotypy salmonel v chovech krůt na výkrm

	Počet pozitivních hejn			
	2010		2011	
<i>Salmonela spp.</i>	54		42	
<i>S. enteritidis</i>	1	1,90%	1	2,38%
<i>S. typhimurium</i>	1	1,90%	0	0,00%
<i>S. agona</i>	1	1,90%	1	2,38%
<i>S. agona + S. newport</i>	1	1,90%	0	0,00%
<i>S. hadar</i>	1	1,90%	0	0,00%
<i>S. kentucky</i>	9	16,70%	3	7,14%
<i>S. kottbus</i>	1	1,90%	0	0,00%
<i>S. lille</i>	1	1,90%	0	0,00%
<i>S. newport</i>	31	57,40%	15	35,71%
<i>S. ohio</i>	0	0,00%	1	2,38%
<i>S. saintpaul</i>	7	13,00%	6	14,29%
<i>s. stanley</i>	0	0,00%	14	33,33%
<i>S. zanzibar</i>	0	0,00%	1	2,38%

Výskyt sérotypů salmonel v reprodukčních chovech krůt

	Počet pozitivních hejn			
	2010		2011	
<i>Salmonela spp.</i>	6		6	
<i>S. enteritidis</i>	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. typhimurium</i>	0	0,00%	0	0,00%
<i>S. kentucky</i>	1	16,70%	6	100,00%
<i>S. kentucky + S. newport</i>	4	66,70%	1	16,67%

Z výsledků monitoringu výskytu salmonel v rámci programů v rámci programů v roce 2011 a v předchozích letech lze konstatovat:

- **V chovech nosnic pro konzumní vejce** je výsledná prevalence vyšší než v roce 2010 (2,3%). Zvýšení není signifikantní, frekvence záchytů salmonel v posledních dvou letech je v podstatě stabilní. Výskyt salmonel je zjišťován opakovaně na stejných hospodářstvích s nosnicemi v produkčním období.

- **V reprodukčních chovech** byly podobně jako v loňském roce salmonely zachyceny pouze v hejnech masné linie. Výsledná prevalence sledovaných sérotypů je nižší než legislativou stanovené cílové 1%.

Výsledná hodnota prevalence za rok 2011 (0,6%) vyplývá z počtu confirmací potvrzených nálezů z hejn v produkci, tak jak je legislativou stanoveno určovat prevalenci pro účely ověření dosahování cíle programu. Při zohlednění výsledků vyšetření všech vzorků včetně vzorků odebraných chovatelem ve všech věkových kategoriích, byly pozitivní nálezy sledovaných sérotypů (*S. enteritidis* a *S. infantis*) v roce 2011 u 12 hejn na 8 hospodářstvích (ve 2 odchovných a 6 produkčních). Na 7 z těchto hospodářství šlo o nový výskyt poprvé v rámci programu.

- **V chovech kuřat na maso** se prevalence sledovaných sérotypů (*S. enteritidis* a *S. typhimurium*) ve srovnání s předchozími roky snížila, nicméně cíl stanovený pro harmonizované programy tlumení salmonel, tj. max. 1% prevalence *S. enteritidis* a *S. typhimurium* do konce roku 2011, dosažen nebyl. V České republice se sledované sérotypy opakovaně vyskytují na pětině hospodářství s kuřaty na maso. Proto byla chovům kuřat na maso věnována zvýšená pozornost a chovatele byly o situaci průběžně informovány. Na jednání s chovateli reprodukčních hejn masné linie a s chovateli kuřat na maso dne 20. 9. 2011 byli účastníci informováni i o nové legislativě pro drůbeží maso. Od 1. 12. 2011 musí čerstvé drůbeží maso v souladu s Nařízením komise (EU) č. 1086/2011 splňovat kritérium nepřítomnosti *S. enteritidis* a *S. typhimurium* v 25g. Případné nesplnění tohoto kritéria pro zdravotní nezávadnost masa bude dáváno zpracovateli do souvislosti s výskytem salmonel v prostředí chovu a může mít dopad na jejich zájem o kuřata z pozitivních hejn a z hospodářství s výskytem salmonel. Proto bylo zástupcům chovatelů doporučeno výskytu salmonel v chovu věnovat pozornost, zjistit pravděpodobný zdroj infekce a potvrdit nebo vyloučit souvislost mezi výskytem salmonel a původem jednodenních kuřat.

7.3.2. Vakcinace

Od zahájení programů pro nosnice pro konzumní vejce a pro reprodukční chovy byla součástí těchto programů povinná vakcinace proti *S. enteritidis*. V roce 2011 byla povinnost vakcinovat proti *S. enteritidis* zachována pouze pro chovy nosnic produkujících konzumní vejce. V reprodukčních chovech měli v roce 2011 chovatele možnost provádět vakcinace dobrovolně a na vlastní náklady. Povinná vakcinace ztrácí v reprodukčních chovech na základě výsledků dosažených v rámci programu v předchozích letech odborný význam, a proto byla ukončena.

Vakcinace v reprodukčních chovech a v chovech nosnic pro konzumní vejce

	Reprodukční chovy				Chovy nosnic pro konzumní vejce		
	počet vakcinovaných hejn	počet vakcinovaných ptáků	počet podaných vakcinačních dávek		počet vakcinovaných hejn	počet vakcinovaných ptáků	počet podaných vakcinačních dávek
2008	512	5 470 286	8 178 261	2008	201	7 126 014	15 308 599
2009	420	3 670 572	6 619 513	2009	204	7 397 927	15 646 811
2010	432	3 842 168	7 421 118	2010	211	7 811 428	15 900 755
2011	386	3 442 759	5 139 951	2011	145	4 717 564	11 173 207

7.3.3. Opatření

V prvních letech programů byla účinnost dezinfekce kontrolována metodou založenou na semikvantitativním stanovení koliformních bakterií (indikátorové bakterie) v 10 stěrech. Od 1. 6. 2010 je pro kontrolu účinnosti dezinfekce používána metoda stanovení celkového počtu mikroorganismů. K vyšetření se odebírá 6 stěrů a dezinfekce je hodnocena jako účinná pokud počet KTJ/cm² ≤ 5x10⁵. Pravidla uvedená v této nové metodice kontroly účinnosti dezinfekce jsou závazná pro hodnocení účinnosti dezinfekce v halách po vyskladnění všech hejn pozitivních na sledované sérotypy salmonel. Srovnání počtu provedených vyšetření pro kontrolu účinnosti dezinfekce a počtu dezinfekcí zjištěných jako neúčinných je v tabulce.

Počet a výsledky kontroly účinnosti dezinfekce

	2009			2010			2011		
	Účinná	Neúčinná	%	Účinná	Neúčinná	%	Účinná	Neúčinná	%
Reprodukční chovy	24	8	33,3%	8	0	0,0%	4	0	0,0%
Nosnice-konzumní vejce	66	16	24,2%	24	4	16,7%	9	0	0,0%
Kuřata na maso	214	29	13,6%	168	4	2,4%	122	8	6,6%
Krůty	0	0		2	0	0,0%	0	0	
Celkem	304	53	17,4%	202	8	4,0%	135	8	5,9%

V roce 2011 bylo v souvislosti se záchytem *S. enteritidis* nebo *S. typhimurium* poraženo /utraceno celkem 12 hejn:

Počet a ptáků poražených/utracených v roce 2011 v chovech nosnic pro konzumní vejce

Kraj	Okres	Sérotyp	Počet utracených	Počet poražených	Celkem
Jihočeský	Písek	<i>S. enteritidis</i>	0	22 190	22 190
Karlovarský	Cheb	<i>S. enteritidis</i>	0	18 092	18 092
Plzeňský	Plzeň-jih	<i>S. enteritidis</i>	0	28 224	28 224
Středočeský	Kolín	<i>S. typhimurium</i>	839	0	839
Středočeský	Praha-západ	<i>S. typhimurium</i>	2 500	0	2 500
Středočeský	Praha-západ	<i>S. enteritidis</i>	920	0	920
Moravskoslezský	Bruntál	<i>S. enteritidis</i>	1 550	0	1 550
Ústecký	Litoměřice	<i>S. enteritidis</i>	0	19 901	19 901
Celkem			5 809	88 407	94 216

Počet a ptáků poražených/utracených v roce 2011 v reprodukčních chovech

Kraj	Okres	Sérotyp	Počet utracených	Počet poražených	Počet neškodně odstraněných násadových vajec
Pardubický	Svitavy	<i>S. enteritidis</i>	0	4 805	50 714
Královehradecký	Náchod	<i>S. enteritidis</i>	0	4 939	67 276
Vysočina	Havlíčkův Brod	<i>S. enteritidis</i>	0	4 660	58 520
Moravskoslezský	Bruntál	<i>S. enteritidis</i>	0	8 293	32 910
Celkem			0	22 697	209 420

V roce 2011 bylo ve sledovaných chovech drůbeže odebráno a vyšetřeno celkem vzorků 17 623 odebraných chovatelem a 2 897 úředních vzorků. Celkové náklady na provádění programů v roce 2011.

Náklady na programy tlumení salmonel v roce 2011

Náklady na laboratorní diagnostiku	13 773 760,00 Kč
Náklady na vakcinaci	26 864 515,00 Kč
Náklady na kompenzace chovatelům	6 321 685,00 Kč
Náklady celkem	46 959 960,00 Kč

7.4. Dotační titul pro chovatele drůbeže

V roce 2011 se Státní veterinární správa podílela na vytvoření a ověřování kritérií pro čerpání dotací na podporu chovů drůbeže v souvislosti s dotačním programem 8. F. c) - Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní opatření proti výskytu zoonóz v chovech drůbeže.

Šlo o státní podporu představující finanční pomoc chovatelům a současně motivující chovatele k ozdravování dotovaných chovů. Poskytnutí dotace bylo totiž podmíněno dodržováním individuálních preventivních plánů ke zvýšení biologické bezpečnosti v chovech drůbeže.

Předmětem dotace byla podpora chovatele na úhradu nákladů za úkony provedené formou služeb od 21. 9. 2011 do 15. 11. 2011 a souvisejících s prováděním preventivních opatření zaměřených:

1. na zvýšení biologické bezpečnosti
2. tlumení původců nákazy – *Salmonella* spp., *Kampylobakter* spp.
3. preventivní opatření proti zavlečení aviární infekce

Úkony ke zvýšení biologické bezpečnosti bylo možné zahrnout do nákladů pouze, pokud byly součástí plánu preventivních opatření potvrzeného příslušnou KVS. Chovatele museli vypracovat vlastní individuální preventivní nebo ozdravovací programy a současně doložit, že jsou na hospodářství se zavedenými programy naskladňována nová zvířata.

Státní veterinární správa při přípravě dotačního titulu navrhla ty nákazy, na jejichž tlumení jsou dotované programy zaměřené, a navrhla postupy k prevenci a tlumení těchto nákaz. Další úlohou SVS bylo zajistit informovanost chovatelů a především spolupráci s místně příslušnými krajskými veterinárními správami. Jednotlivé krajské veterinární správy musely konkrétním žadatelům schválit jejich preventivní programy, ověřit, zda tyto programy na hospodářstvích probíhají a zda jsou úkony zahrnuté do nákladů opravdu provedeny a zda je doloženo naskladnění zvířat. V souvislosti s realizací dotačního programu krajské veterinární správy musely prokázat dokonalou znalost jednotlivých hospodářství a specifik jejich provozu a odvedly mimořádné množství administrativní práce s ověřováním provedených vakcinací, odběrů vzorků a opatření ke zvýšení biologické bezpečnosti.

Proces notifikace dotačního programu byl ukončen 20. 9. 2011, proto se dotace týkala jen vybraných činností provedených v období od 21. 9. 2011 do 15. 11. 2011. Podobně potvrzování preventivních programů, provedených úkonů a počtů naskladněné drůbeže muselo být ukončeno v polovině listopadu. Vyčíslení podaných žádostí je v tabulce.

Počet žádostí dotace a plocha hal pro drůbež zahrnutá do opatření na zvýšení biologické bezpečnosti v rámci dotačního programu pro drůbež

kategorie	počet schválených žádostí	počet ozdravených tisíců m ²	aritmetický průměr sazby za 1 m ²	% z požadavku na dotaci celkem	vyplaceno v mil. Kč
A (reprodukční, nosnice, odchov a produkce, podestýlka)	44	360	17,10	77,0	6,1
B (výkrm, podestýlka)	205	1 140	36,60		41,9
C (nosnice, rozmnožovací, klece, voliéry)	36	109	43,90		4,8
CELKEM	285	1 609	32,70		52,8

8. KOŇOVITÍ

Nákazová situace u koní v Evropě se v roce 2011 nijak zásadně neliší od předchozích let. Infekční anémie koní byla pravidelně hlášena z především z Rumunska, ale i Itálie. Ojedinělý výskyt byl hlášen z Maďarska, Chorvatska a Řecka. V únoru a v dubnu 2011 byly případy infekční anémie koní hlášeny i z Německa (Bade Wurtemberg, 2 případy, Arnsberg, 2 případy). Hřebčí nákaza byla evidována v Itálii (Puglia, Campania a Sicilie). Pozitivní případ malleu nebyl v Evropě zjištěn, belgická laboratoř hlásila falešně pozitivní reakci v RVK v důsledku infekce *Streptococcus equi* subsp. *zooepidemicus*. V Německu byl hlášen první výskyt flavivirového onemocnění virem Usutu u ptáků. Několik ohnisek virové artritidy koní bylo hlášeno z Francie. Západonilská horečka byla hlášena především z Itálie, Řecka a Ruska (Volgogradská oblast).

V roce 2011 byl hlášen výskyt následujících exotických virových infekcí koní: Venezuelská encefalomyelitida koní (Venezuela, 20 případů u koní), západní encefalomyelitida koní (Uruguay, 1 fatální případ u člověka), východní encefalomyelitida koní (Florida, USA, 3 případy u koní), vezikulární stomatitida (Belize, 1 případ u koně). Z bakteriálních infekcí byl hlášen výskyt melioidózy (Austrálie) a malleu (Libanon, Irán, Afganistán, Bahrajn).

8.1. Infekční anémie koní

Akutní, nejčastěji protrahované onemocnění lichokopytníků projevující se anémií, ikterickými změnami, chřadnutím, typická je intermitentní horečka. Původcem je Lentivirus, neonkogenní RNK retrovirus. Přenos pasivně prostřednictvím krev sacího hmyzu. K přenosu může dojít i drobnými oděrkami, nebo při veterinárním zákroku.

Na území ČR se nevyskytuje od roku 1988. V roce 2010 došlo k výskytu ohnisek v Německu. Zdrojem této nákazy jsou nejčastěji označováni koně importovaní z Rumunska. Protože se tito koně mohou vyskytnout i v ČR, je třeba považovat riziko opětovného výskytu nákazy za zvýšené.

Rozsah vyšetření v roce 2011

Hřebci sérologické vyšetření před odběrem spermatu dle přílohy č. 9 k vyhlášce č. 380/2003
Sb. EpE100

	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj	1	0
Inspektorát Mělník	1	0
Jihočeský kraj	8	0
Inspektorát Strakonice	8	0
Pardubický kraj	14	0
Inspektorát Pardubice	14	0
Moravskoslezský kraj	14	0
Inspektorát Frýdek - Místek	12	0
Inspektorát Nový Jičín	2	0
Celkem	37	0

Všichni koně od 24 měsíců stáří, kteří jsou přemísťováni na svod nebo z hospodářství mimo území kraje, musí být sérologicky vyšetřeni. Vyšetření při přemístění nesmí být starší než 24 měsíců. ExE110

	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj	1 820	0
Inspektorát Beroun	133	0
Inspektorát Kladno	264	0
Inspektorát Kolín	166	0
Inspektorát Mělník	165	0
Inspektorát Nymburk	277	0
Inspektorát Praha - východ	296	0
Inspektorát Praha - západ	181	0
Inspektorát Příbram	198	0
Inspektorát Rakovník	140	0
Jihočeský kraj	240	0
Inspektorát Písek	123	0
Inspektorát Strakonice	116	0
Inspektorát Tábor	1	0
Plzeňský kraj	2	0
Inspektorát Strakonice	2	0
Karlovarský kraj	3	0
Inspektorát Cheb	3	0
Ústecký kraj	132	0
Inspektorát Chomutov	131	0
Inspektorát Litoměřice	1	0
Jihomoravský kraj	106	0
Inspektorát Břeclav	106	0
Olomoucký kraj	82	0
Inspektorát Prostějov	61	0
Inspektorát Přerov	21	0
Moravskoslezský kraj	216	0
Inspektorát Frýdek - Místek	216	0
Celkem	2 601	0

Ohniska infekční anémie koní hlášená v ADNS, 2011

Bakteriální nakažlivé onemocnění pohlavních orgánů koní jehož původcem je *Taylorella (Branhamella) equigenitalis*. Nákaza má v chovech enzootický charakter. Primárním zdrojem infekce jsou nemocné klisny a hřebci. K přenosu dochází primárně při pohlavním styku v době připouštění. Pasivní přenos může být uskutečněn i kontaminovanými nástroji a pomůckami, používanými k ošetřování zvířat. V pohlavních orgánech přežívá původce různě dlouhou dobu i po odeznění klinických příznaků. Za predilekční místo přežívání původce je u klisen považován klitoris u hřebců sliznice prepucia.

Rozsah vyšetření v roce 2011:

Plemenní hřebci před odběrem spermatu 2x v intervalu 7 dnů (ze vzorku spermatu a z výtěru z fossa uretralis) – dle přílohy č. 9 kapitola B bod č. 6, vyhlášky č. 380/2003 Sb. EpE200

	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj	6	0
Inspektorát Mělník	6	0
Jihočeský kraj	35	0
Inspektorát České Budějovice	3	0
Inspektorát Český Krumlov	1	0
Inspektorát Písek	14	0
Inspektorát Strakonice	17	0
Ústecký kraj	2	0
Inspektorát Most	2	0
Pardubický kraj	28	0
Inspektorát Pardubice	28	0
Jihomoravský kraj	4	0
Inspektorát Břeclav	1	0
Inspektorát Vyškov	3	0
Zlínský kraj	15	0
Inspektorát Zlín	15	0
Moravskoslezský kraj	28	0
Inspektorát Frýdek - Místek	24	0
Inspektorát Nový Jičín	4	0
Celkem	118	0

Klisny bakteriologické vyšetření 2x v intervalu 14 dnů poprvé zařazené do plemenitby nebo klisny jalové z předchozí sezóny a klisny po roční reprodukční pauze. Vyšetření se provádí ze vzorku stěru a výtěru odebraných z predilekčních míst sliznice (děložního krčku a klitorisu). EpE201

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj	84	0
Jihočeský kraj	234	0
Plzeňský kraj	71	0
Karlovarský kraj	33	0
Ústecký kraj	114	0
Liberecký kraj	114	0
Královéhradecký kraj	280	0
Pardubický kraj	179	0
Vysočina	19	0
Jihomoravský kraj	70	0
Olomoucký kraj	54	0
Zlínský kraj	94	0
Celkem	1 401	0

Klisny po zmetání 2x v intervalu 14 dnů. První odběr se provede bezprostředně po zmetání. Vyšetření se provádí ze vzorku stěru a výtěru odebraných z predilekčních míst sliznice (děložního krčku a klitorisu). EpE210

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
S - Středočeský kraj	2	0
C - Jihočeský kraj	26	0
P - Plzeňský kraj	5	0
U - Ústecký kraj	4	0
L - Liberecký kraj	1	0
H - Královéhradecký kraj	2	0
E - Pardubický kraj	10	0
B - Jihomoravský kraj	2	0
M - Olomoucký kraj	2	0
Z - Zlínský kraj	2	0
Celkem	56	0

Klisny zapuštěné dodatečně zjištěnými pozitivními hřebci se vyšetřují bakteriologicky 2x v intervalu 14 dnů. Vyšetření se provádí ze vzorku stěru a výtěru odebraných z predilekčních míst sliznice (děložního krčku a klitorisu). EpE202

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
Celkem	0	0

V indikovaných případech se vyšetřují zmetci, případně plodové obaly. Rozsah vyšetření určí KVS. EpE220

Inspektorát	Vzorky	Pozitivní vzorky
L - Liberecký kraj	1	0
Inspektorát Liberec	1	0
Celkem	1	0

Klisny původně při laboratorním vyšetření negativní, zapuštěné negativním hřebcem, které měly fyziologický průběh gravidity, neměly poporodní komplikace svědčící pro tuto nákazu, budou klinicky vyšetřeny a v případě negativního výsledku tohoto vyšetření mohou být bez předchozího laboratorního vyšetření zapuštěny, v ostatních případech (změny při klinickém vyšetření) 1x před prvním zapuštěním v sezóně; Plemenní hřebci v přirozené plemenitbě před zahájením připouštěcí sezóny; plemenní hřebci v připouštěcí sezóně při změně chovatele (hospodářství). ExE210

8.3. Hřebčí nákaza (Durina)

Nakažlivé parazitární onemocnění koní a oslů, charakteristické edematózním otokem vnějších pohlavních orgánů, změnami na sliznicích a kůžích a paralýzami motorických nervů. Od roku 1950 se nákaza v ČR nevyskytuje. Poslední výskyt byl zaznamenán v roce 1995 v důsledku importu koní z území bývalého Sovětského svazu.

Rozsah vyšetření v roce 2011:

- Plemenní hřebci působící ve střediscích pro odběr spermatu a odběrových místech se vyšetřují sérologicky před zahájením odběrové sezóny. EpE300

Inspektorát	Akce	Vzorky	Pozitivní vzorky
Středočeský kraj		34	0
Inspektorát Kladno		27	0
Inspektorát Mělník		7	0
Jihočeský kraj		8	0
Inspektorát Strakonice		8	0
Pardubický kraj		14	0
Inspektorát Pardubice		14	0
Moravskoslezský kraj		14	0
Inspektorát Frýdek - Místek		12	0
Inspektorát Nový Jičín		2	0
Celkem		70	0

8.4. Západonilská horečka

Virus západonilské horečky (WNV) je arbovirus z čeledi *Flaviviridae* přenášený komáry rodu *Culex*. WNV je v několika liniích rozšířen celosvětově. Virus linie 1 je rozšířen v Africe, Eurasii, Austrálii a od roku 1999 se rozšířil po celém americkém kontinentu. Virus linie 2 byl donedávna znám pouze ze subsaharské Afriky, ale v roce 2004 byl prokázán ve střední Evropě. Prvním popsáním případem byl jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) s nervovými příznaky, nalezený v národním parku v jihovýchodní části Maďarska. Sporadické nálezy viru WNV linie 2 v téže oblasti byly zachyceny u dalších dravců, hus, ovčů a koní v letech 2005-2007. V roce 2008 se virus rozšířil po území celého Maďarska, virus byl prokázán u dalších druhů ptáků a v sousedním Rakousku byl virus WNV linie 2 zjištěn u komárů. V roce 2009 byly zjištěny další případy v Maďarsku a první případy onemocnění dravců v Rakousku. V roce 2010 byly hlášeny stovky případů onemocnění lidí v Řecku a Rusku. Sérologické vyšetření koní v Maďarsku odhalilo až 40% prevalenci protilátek proti viru západonilské horečky. Cílem předkládané studie je zjistit aktivitu WNV u koní na území celé České republiky.

Séra koní

Krevní vzorky koní zaslané v období ledna až března 2011 do všech státních veterinárních ústavů na běžné sérologické vyšetření byly odstředěny a zamrazeny. Celkem bylo v uvedeném období archivováno asi 7000 krevních sér koní z celé České republiky a z nich bylo Státní veterinární správou ČR vybráno 783 vzorků (1 vzorek na 100 km²) pro vyšetření na přítomnost protilátek proti viru západonilské horečky.

Imunoenzymatický test (ELISA)

K vyšetření sér na přítomnost protilátek proti viru západonilské horečky byla použita komerční souprava cELISA (ID Screen WNV Competition, ID Vet, Francie), za pozitivní byla označena séra s hodnotou S/N (poměr absorbance vzorku ku absorbanci negativní kontroly) $\leq 40\%$. Vzorky s hodnotou S/N 40-50% byly hodnoceny jako dubiozní a vzorky s S/N $> 50\%$ negativní. Pozitivní vzorky byly testovány na přítomnost protilátek proti viru klíšťové encefalitidy (TBEV) kompetitivní ELISA soupravou (EIA TBEV - Ig, Test Line Brno, ČR), za pozitivní byla považována séra s poměrem absorbancí negativní kontrola/vzorek (N/V) $\geq 2,0$. Vzorky s hodnotou N/V 1,5-1,99 byly hodnoceny jako hraniční a vzorky s N/V $< 1,5$ jako negativní.

Virus neutralizační test (VNT)

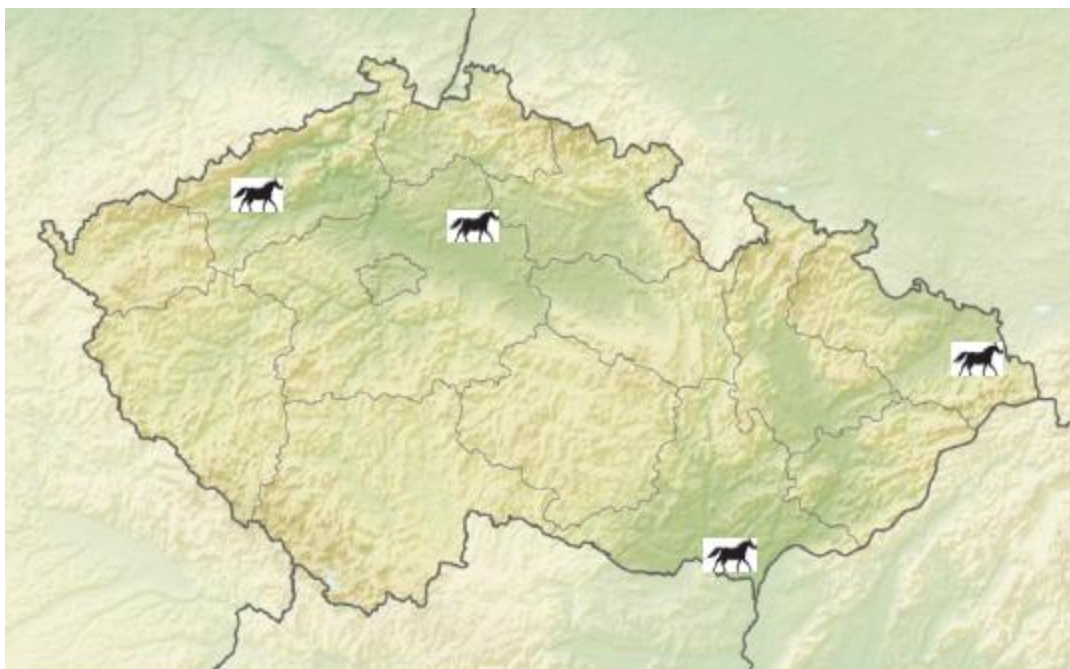
Vzorky pozitivně reagující v ELISA byly zaslány na konfirmační vyšetření virus neutralizačním testem do Národní referenční laboratoře pro arboviry (Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, vedoucí MUDr. H. Zelená). Z celkem 98 ELISA pozitivních sér bylo na konfirmační vyšetření zasláno 85 vzorků sér. U

13 vzorků nebyla z důvodu silné hemolýzy konfirmace metodou VNT provedena. Vzorky reagující pozitivně ve VNT s virem WNV byly souběžně vyšetřeny na přítomnost protilátek proti viru TBEV rovněž konfirmačním VNT.

Výsledky

Celkem 98 sér z 783 (12,5%) vyšetřených reagovalo pozitivně v cELISA s antigenem WNV. Pozitivní vzorky dosahovaly hodnot S/N v rozmezí 3 až 38 a byly dále vyšetřeny na přítomnost protilátek proti TBEV. Celkem 88 sér z 98 vyšetřených bylo pozitivních na protilátky proti TBEV, 9 sér bylo negativních, 1 vzorek vykazoval dubiozní reakci. Z celkem 85 vzorků sér vyšetřených VNT na přítomnost protilátek proti viru WNV reagovalo pozitivně 5 vzorků (v titru 32, 128, 256 a 512 (2x)). Všechna séra pozitivně reagující s WNV byla v neutralizačním testu s virem TBEV negativní.

Mapa s pozitivními výsledky sérologického vyšetření u koní, u kterých byla šetřením vyloučena možnost importu infekce.

9. ZAJÍCI

Zajíci jsou vyšetřováni podle Metodiky kontroly zdraví na brucelózu a tularemii. Ve spolupráci s VFU Brno byla připravena nová koncepce přístupu k oběma nálezům. Nevyšetřují se již zajíci při honech rychlou aglutinací, ale vyšetřují se uhynulí zajíci, případně ulovení zajíci zaslání na vyšetření na základě vyslovení podezření z nákazy. Ohnisko je vyhlášeno na základě pozitivního bakteriologického vyšetření. Nákazu lze prohlásit za zdolanou, pokud se v průběhu tříměsíční pozorovací doby u ulovených nebo uhynulých zajíců z ohniska nebo ochranného pásma nepotvrdí bakteriologicky nález původce onemocnění. Vzhledem aktuální nálezové situaci a potřebě získat lepší informace o tularémii a brucelóze zajíců bylo pod kódem EpH300 zavedeno vyplácení nálezného za uhynulé zajíce na celém území ČR. Zavedení nálezného by mělo zlepšit situaci z hlediska monitoringu nálezů na celém území, neboť uhynulí živočichové jsou nejrizikovější skupinou. V roce 2011 byl zahájen monitoring tularémie, kdy na celém území republiky se vyšetřují 3 ulovení zajíci na 100 km².

9.1. Brucelóza

Brucelóza zajíců je nákaza vyvolaná *Brucella suis* sérotyp 2, někdy rovněž uváděné jako *varietas leporis*. Nemocní zajíci, sekrety, exkrementy, plodové obaly, abortované fety mohou být zdrojem nákazy pro prasata. Nákazy je přenosná na člověka.

Počet vyšetřených podezřelých zajíců na brucelózu v roce 2011

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
Hlavní město Praha	3	0
Středočeský kraj	6	0
Jihočeský kraj	26	3
Plzeňský kraj	13	0
Karlovarský kraj	1	0
Ústecký kraj	7	0
Liberecký kraj	6	0
Královéhradecký kraj	6	0
Pardubický kraj	3	0
Vysočina	7	0
Jihomoravský kraj	6	0
Moravskoslezský kraj	8	3
Celkem	92	6

9.2. Tularémie

Tularémie je nákaza charakteristická přírodní ohniskovostí. Zdrojem nákazy mohou být nemocní zajíci, krev sající hmyz, kontaminovaná voda, prostředí. Tularémie je nebezpečná zoonóza. U zajíce může být průběh od akutního po chronický.

Počet vyšetřených podezřelých zajíců na tularémii v roce 2011

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
Hlavní město Praha	6	2
Středočeský kraj	6	1
Jihočeský kraj	16	3
Plzeňský kraj	13	2
Karlovarský kraj	1	0
Ústecký kraj	39	0
Liberecký kraj	6	1
Královéhradecký kraj	6	0
Pardubický kraj	3	0
Vysočina	8	0
Jihomoravský kraj	25	7
Zlínský kraj	4	0
Moravskoslezský kraj	4	0
Celkem	137	16

Počet vyšetřených zajíců na tularémii v rámci monitoringu v roce 2011

KVS	Vzorky	Pozitivní vzorky
Hlavní město Praha	5	0
Středočeský kraj	318	5
Jihočeský kraj	221	0
Karlovarský kraj	8	0
Ústecký kraj	2	0
Královéhradecký kraj	143	0
Pardubický kraj	137	0
Vysočina	199	20
Jihomoravský kraj	192	12
Olomoucký kraj	157	1
Zlínský kraj	104	1
Moravskoslezský kraj	126	0
Celkem	1 612	39

Tularémie zajíců - nová ohniska 2011

Při srovnání lokalizace výskytu jednotlivých ohnisek je zřejmé, že se změnou metodiky vyšetřování podařilo zachytit i ohniska v oblastech, kde dříve nebyla tularémie popisována. To znamená, že nový systém monitoringu by měl podávat komplexnější obraz o reálném výskytu této nákazy.

10. Masožravci volně žijící

10.1. Vzteklna

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí letálně. V současné době neexistuje účinná terapie, pouze je možná preventivní vakcinace. V ČR je povinná vakcinace psů starších 3 měsíců.

Rozsah vyšetřování:

- Zvířata, která poranila člověka, se vyšetřují 1. a 5. den po pokousání (kód ExL200).
- Kontrola nálezové situace. 4 lišky na 100 km² ve všech okresech na území ČR. Utracená, ulovená nebo uhynulá zvířata s indikací k tomuto vyšetření (kód EpG102).

V roce 2011 bylo v ČR vyšetřeno na vzteklinu celkem 3 846 zvířat. Volně žijících zvířat bylo vyšetřeno 3 541. Nevyšší zastoupení měly lišky (3 416). Domácích zvířat bylo vyšetřeno 305. Z toho 176 koček a 119 psů.

V roce 2011 **nebyla** vzteklna u žádného druhu domácích ani volně žijících zvířat v ČR diagnostikována. Tento rok je devátým rokem s nulovou roční incidencí vztekliny na území našeho státu.

Rok 2011 byl druhý rok, kdy nebyla prováděna orální vakcinace lišek. Tato vakcinace byla použita k eradikaci vztekliny u lišek v letech 1989 – 2009.

Počty zvířat vyšetřených na vzteklinu v roce 2011

Druh	Počet vyšetření
pes domácí	119
kočka domácí	176
ovce domácí	5
králík domácí	3
morče domácí	1
myš laboratorní	2
fretka	6
ostatní domácí	1
krysa laboratorní	1
kůň domácí	1
<u>celkem domácí</u>	305
liška obecná	3 416

psík mývalovitý	4
jezevec lesní	5
kuna skalní	14
kuna lesní	13
kuna sp.	10
prase divoké	3
srnec obecný	11
hraboš polní	3
krtek obecný	2
zajíc polní	3
netopýr sp.	12
netopýr hvízdavý	5
Netopýr velkouchý	14
ježek sp.	1
křeček polní	2
lasice kolčava	2
lasice sp.	2
vydra říční	1
ostatní volně žijící	29
<u>celkem volně žijící</u>	3 541
<u>celkem</u>	3 846

V roce 2011 nebyla vzteklin na území ČR zjištěna. Poslední případ vztekliny byl diagnostikován u lišky v dubnu 2002 v okrese Trutnov a od této doby se již nákaza na našem území nevyskytla. Česká republika tak plní od roku 2004 kritéria statutu „**země vztekliny prostá**“. Z důvodu ukončené orální vakcinace lišek je efektivní surveillance nezbytná s důrazem na ohrožené pohraničních oblasti. Přirozený výskyt vztekliny je v dalších letech málo pravděpodobný. Vzhledem k stále vzrůstající oblibě cestování se zvířaty je určitým rizikem možnost zavlečení vztekliny z jiných zemí. Nutná je včasná informovanost a epizootologická spolupráce mezi českou, polskou a slovenskou veterinární správou. Situace je dále monitorována a vyhodnocována.

**VÝSKYT VZTEKLINY V POLSKU A MONITOROVÁNÍ NÁKAZOVÉ SITUACE VZHLEDEM K RIZIKU
ZAVLEČENÍ NÁKAZY DO ČR**

Měsíc výskytu	2011											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Administrativní oblast												
LUBELSKIE			2		1			2	4	2		1
MALOPOLSKIE	18	4	15	3	1		1		1	4	8	4
MAZOWIECKIE						1						
PODKARPACKIE	5	3	5	5	4	1	7	5	9	5	10	1
PODLASKIE				1			2	2	1		2	
POMORSKIE								1				
SLASKIE										1		
WARMINSKO-MAZURSKIE						1		1	4	1		1
Celkem	23	7	22	9	6	3	10	11	19	13	20	7

Z oblastí, ve kterých došlo v roce 2011 k výskytu vztekliny, pouze region Slaskie sousedí s ČR. Oblasti Malopolskie a Podkarpackie sousedí se Slovenskem. V regionu Slaskie došlo během celého loňského roku pouze k jednomu záchytu vztekliny u volně žijících zvířat. K většímu počtu výskytů došlo při polsko-slovenské hranici. Nutná je včasná informovanost a epizootologická spolupráce mezi českou, polskou a slovenskou veterinární správou. Situace je dále monitorována a vyhodnocována. Vzhledem k počtu výskytu vztekliny při česko-polských hranicích a přijatým opatřením polskou veterinární službou je riziko zavlečení nákazy na území ČR nízké.

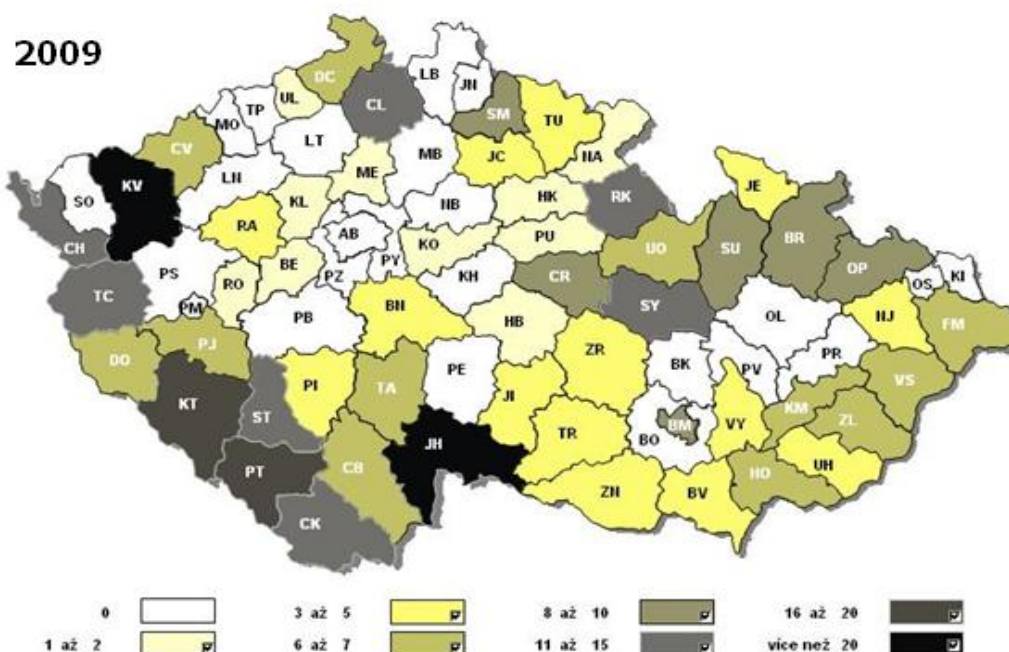
10.2. Alveokokóza

Vyšetření se provádí u dvou lišek odlovených nebo uhynulých na 100 km² za rok, které jsou zasílány na vyšetření na vzteklinu. KVS určí rozsah vyšetření (kód EpG200).

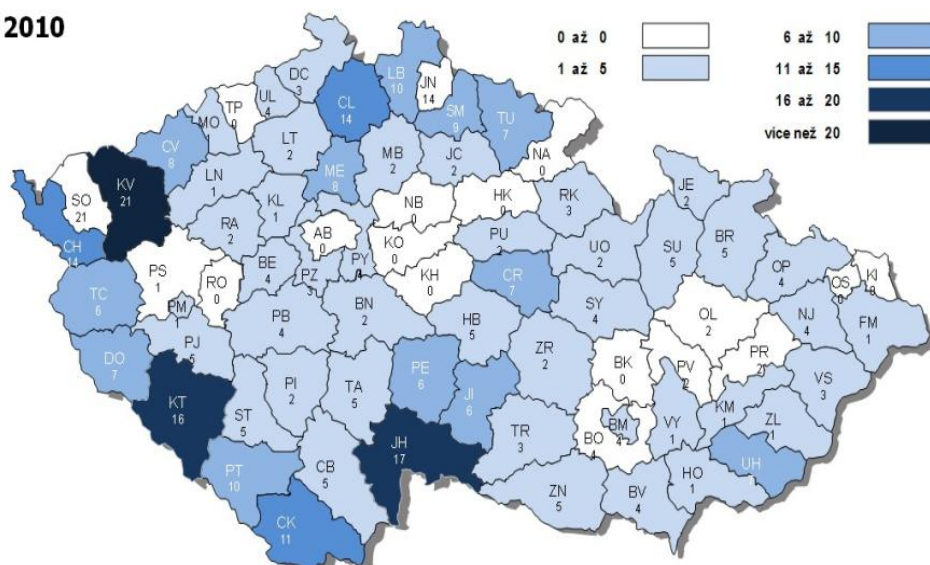
V roce 2011 bylo vyšetřeno 1 484 vzorků střevního obsahu lišek. Z tohoto množství bylo 442 vzorků pozitivních na přítomnost tasemnice *Echinococcus multilocularis*. Zjištěná prevalence této nákazy na území ČR v roce 2011 je tedy 29,8%.

	2009			2010			2011		
Kraj	Vzorky	Pozit	%	Vzorky	Pozit	%	Vzorky	Pozit	%
Praha	3	0	0,0	3	0	0	12	1	8,3
Středočeský	183	15	8,2	228	30	13	224	39	17,4
Jihočeský	188	86	45,7	180	55	31	203	88	43,4
Plzeňský	161	44	27,3	157	35	22	153	67	43,8
Karlovarský	75	44	57,1	81	38	47	67	43	64,2
Ústecký	107	13	12,1	112	22	20	70	16	22,9
Liberecký	81	31	38,3	74	33	45	76	39	51,3
Králové- hradecký	92	23	25,0	93	12	13	95	19	20,0
Pardubický	100	28	28,0	89	15	17	89	34	38,2
Vysočina	112	11	9,8	100	22	22	100	29	29,0
Jihomoravský	118	25	21,2	131	15	11	126	17	13,5
Olomoucký	55	13	23,6	70	13	19	76	17	22,4
Zlínský	76	25	1,3	78	12	15	79	18	22,8
Moravskoslezský	87	27	31,0	94	14	15	114	15	13,2
Celkem	1 438	385	26,8	1 491	316	21	1 484	442	29,8

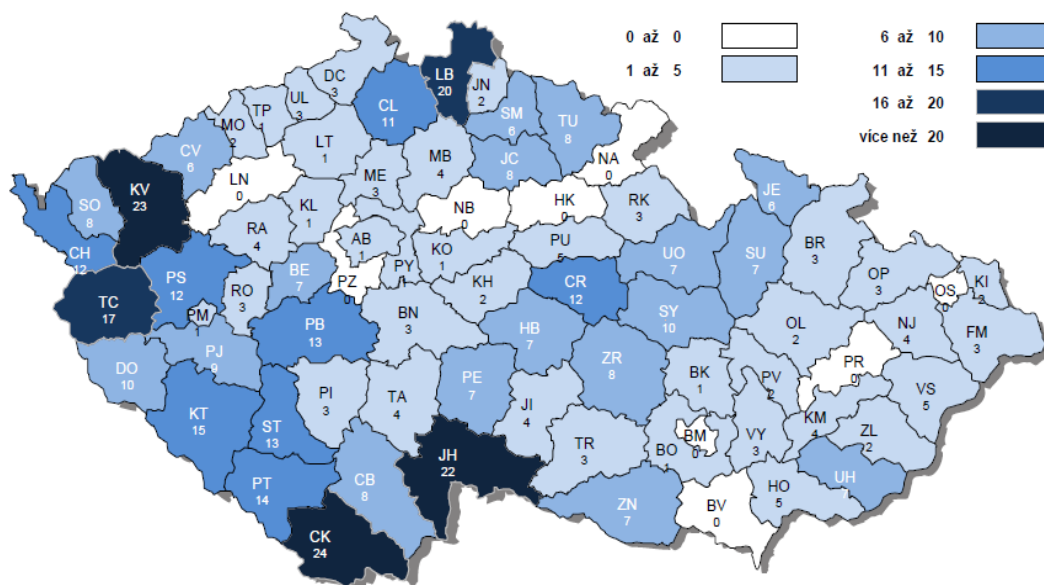
Mapy výskytu alveokokózy u lišek v ČR

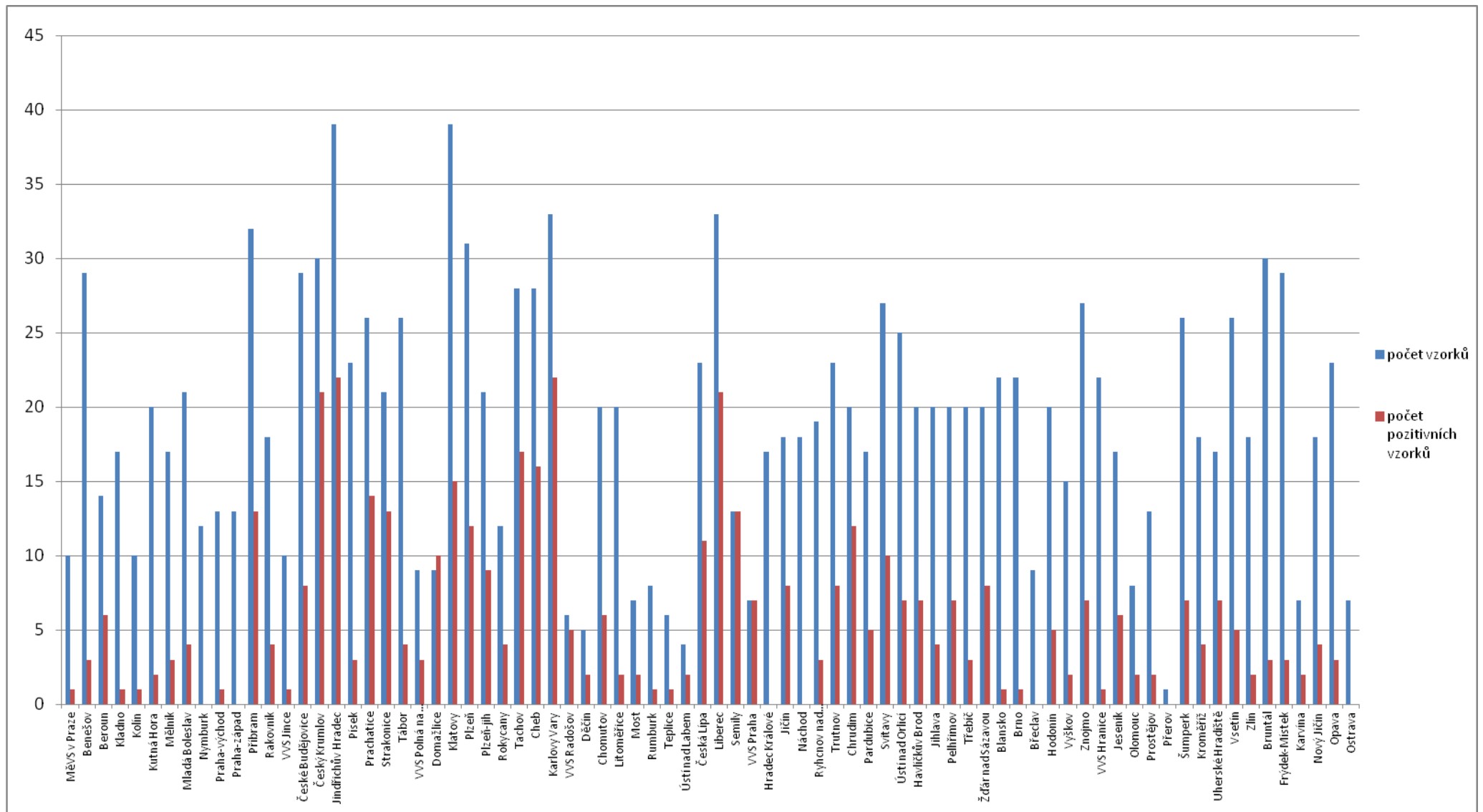
2010

Alveokokóza - 2011

ALVEOKÓZA 2011

11. VČELY

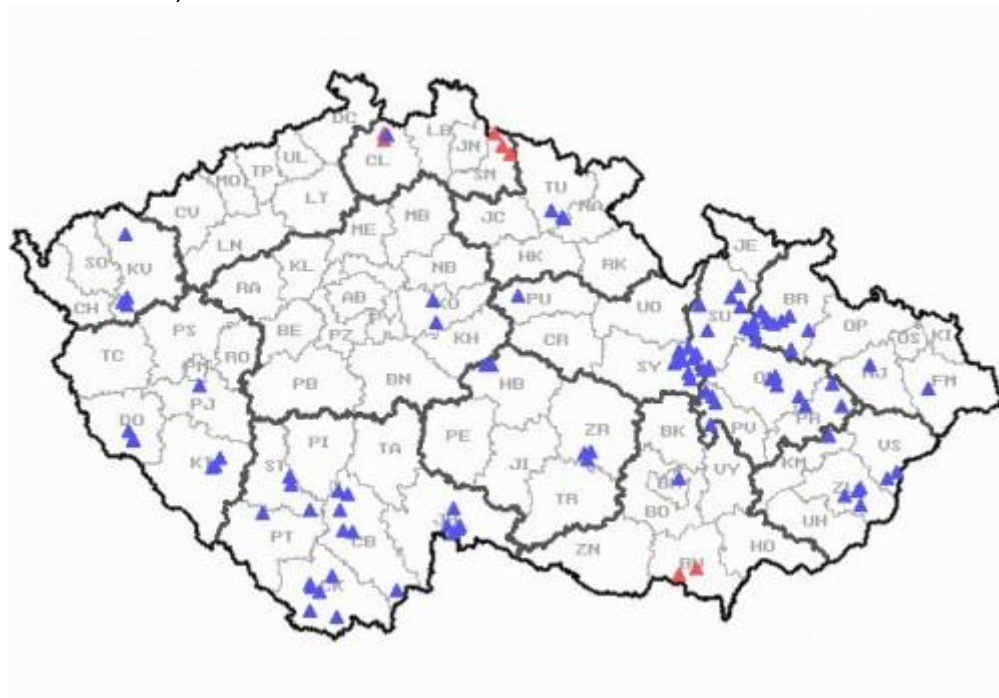
11.1. Mor včelího plodu

Bakteriologické vyšetření směsných vzorků měli v rizikových oblastech (po 5-ti letech od zrušení ohnisek a ochranných pásem). Vyšetřování se provádí mimo současná ochranná pásma, v oblasti, která byla před pěti lety ohniskem nebo ochranným pásmem – to znamená zrušená v roce 2007 a pokud se v následujících letech nevyšetřovalo. Vyšetřuje se směsný vzorek měli ze stanoviště včelstev (maximálně 25 včelstev). Kód EpM120.

V roce 2010 bylo na území ČR zdoláno 162 ohnisek moru včelího plodu. Jak je patrné z mapek přecházejících roků 2009 a 2008, tato nákaza představuje neustálé riziko pro včelaře. I nadále je tedy třeba věnovat zvýšenou pozornost jejímu sledování a dohledávání možných zdrojů nákazy.

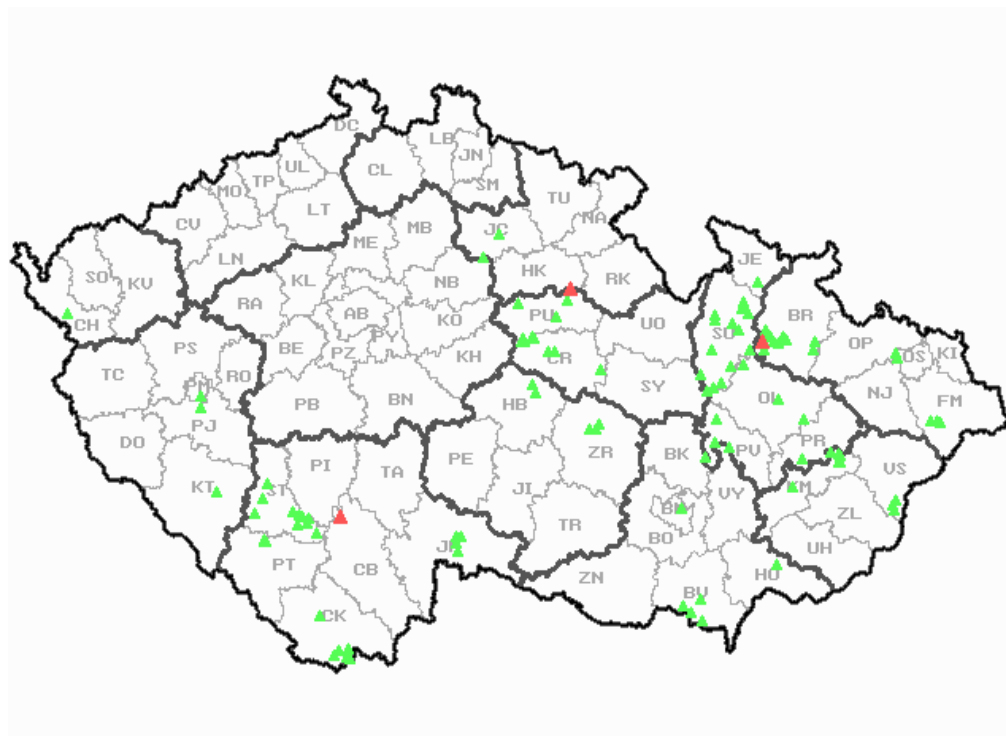
Ohniska moru včelího plodu na konci r. 2011

Zdolaná – 338, aktivní na konci roku - 15

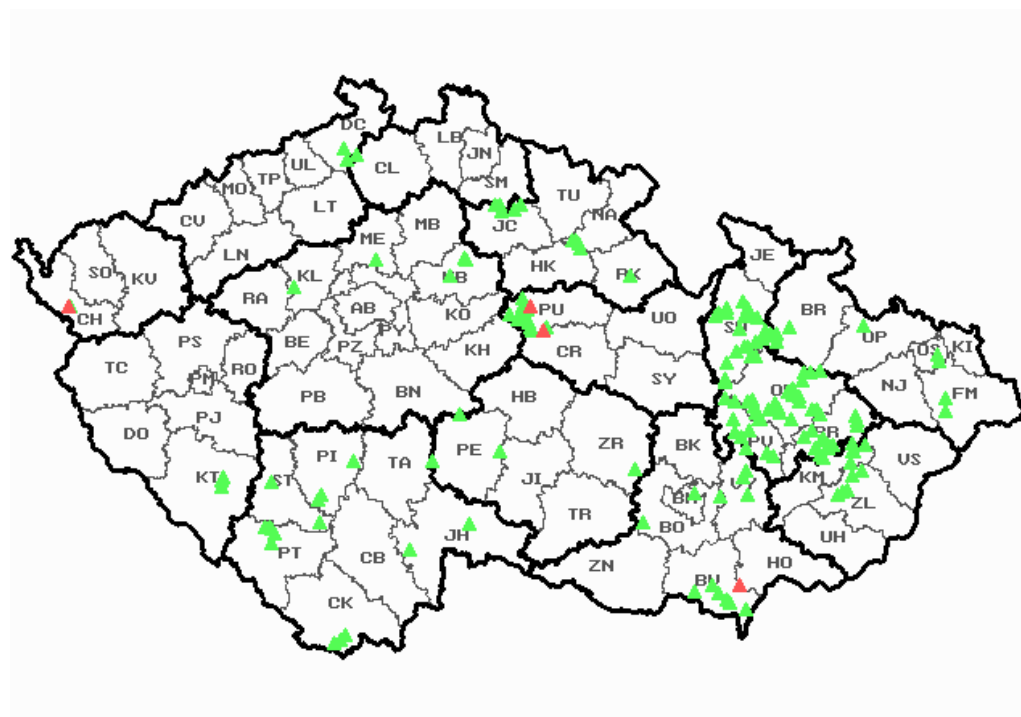
Ohniska moru včelího plodu na konci roku 2010

Zdolaná – 162, aktivní na konci roku - 3

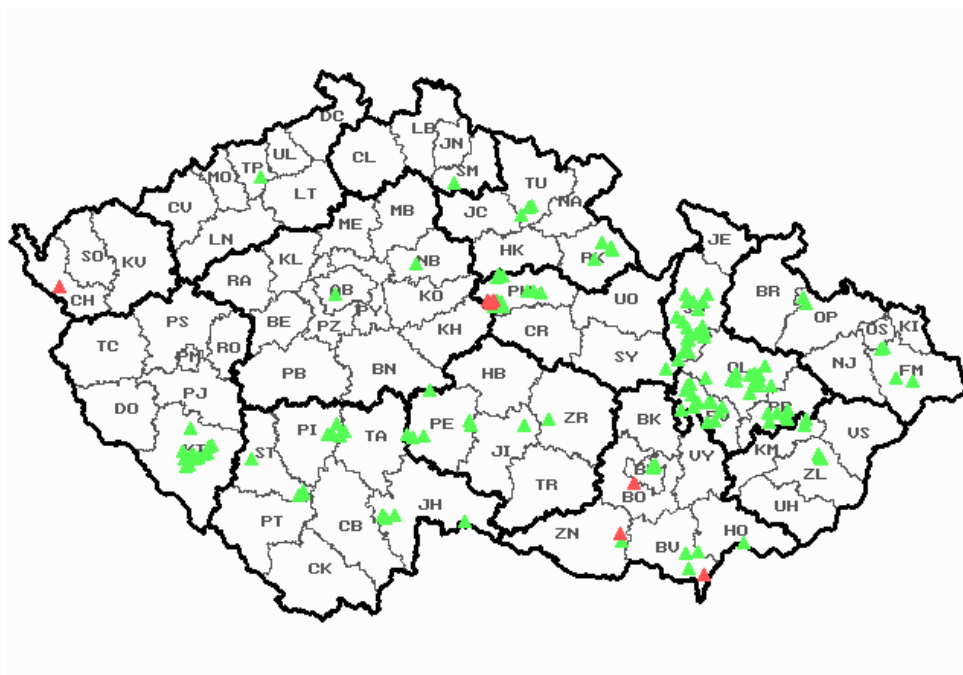
Ohniska moru včelího plodu na konci roku 2009

zdolaná – 234, aktivní na konci – 5

Ohniska moru včelího plodu na konci rok 2008

zdolaná – 191, aktivní na konci – 9

11.2. Varroáza

Parazitologické vyšetření vzorků zimní měli od všech včelstev na jednotlivých stanovištích, po nařízeném ošetření včelstev v rozsahu stanoveném KVS. Vzorky musí být odebrány a odevzdány k vyšetření do 15. 2. 2011. Kód EpM300

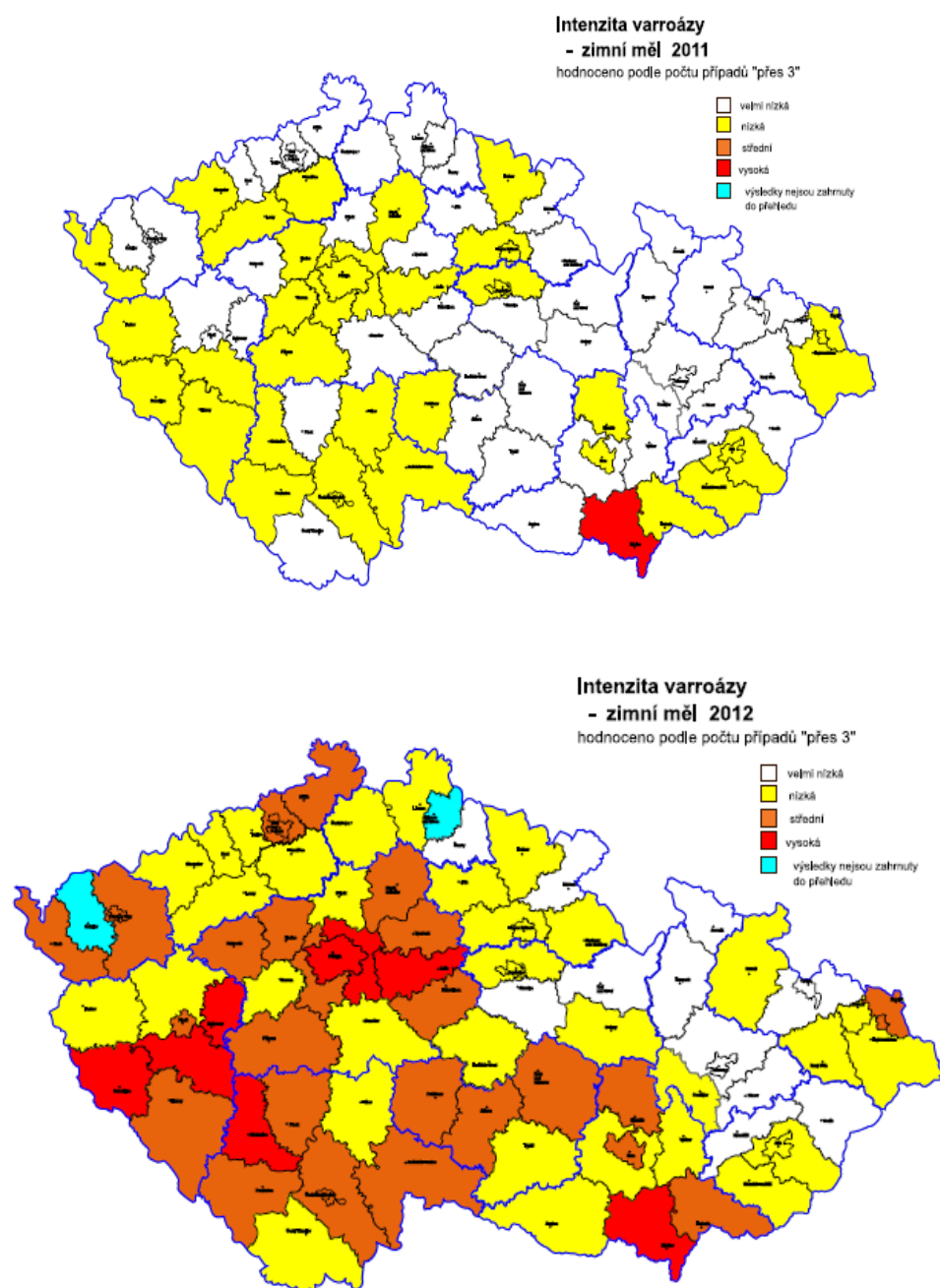
V roce 2011 je 14 % pozitivních vzorků, z celkových 53 316 vyšetřených. Intenzita výskytu varroázy je vyšší ve srovnání s loňským rokem, což může souviset s rezistencí jednotlivých oblastí na účinné látky léčivých přípravků, používané k ošetření včelstev (pyrethroidy) Proto bude v roce 2012 kladen důraz na identifikaci těchto oblastí ve spolupráci s VÚVČ v Dole. Současně bude umožněno v metodice tlumení varroázy pro rok 2012 – jaro 2013 použít alternativní ošetření včelstev právě v těchto rezistentních oblastech a to použitím registrovaných veterinárních přípravků na bázi kyseliny mravenčí nebo thymolu. Pozitivní vzorek je takový, který v odebrané zimní měli, obsahoval více jak 3 samičky roztoče *Varroa destructor* v průměru na včelstvo. Ve výše zmíněné metodice jsou popsány úkony, které musí včelaři provádět během roku, aby zabránili výskytu tohoto roztoče ve svých včelstvech nebo snížili jeho počty na minimum.

Počty vyšetření na varroázu 2011

Okres	celkový počet vzorků	% nad 3	% nul	Okres	celkový počet vzorků	% nad 3	% nul
Benešov	1185	16	24	Nymburk	296	26	14
Beroun	482	19	21	Olomouc	804	8	40
Blansko	1017	20	20	Opava	837	6	47
Brno	311	27	11	Ostrava	407	17	26
Brno- venkov	1104	17	19	Pardubice	622	15	24
Bruntál	653	14	29	Pelhřimov	837	22	19
Břeclav	636	42	7	Písek	746	21	20
Česká Lípa	456	13	17	Plzeň	113	24	17
České Budějovice	1176	24	12	Plzeň - jih	863	36	11
Český Krumlov	587	17	26	Plzeň- sever	889	19	22
Děčín	404	22	15	Praha	406	30	16
Domažlice	783	30	13	Praha - východ	349	32	10
Frýdek - Místek	1626	14	35	Praha - západ	291	27	16
Havlíčkův Brod	1050	19	21	Prachatice	667	24	19
Hodonín	768	28	13	Prostějov	565	11	39
Hradec Králové	598	10	40	Přerov	960	7	52
Cheb	640	29	11	Příbram	859	22	15
Chomutov	258	18	13	Rakovník	532	25	16
Chrudim	860	8	45	Rokycany	381	33	9
Jablonec nad Nisou	Vzorky zahrnuty v okrese Liberec			Rychnov nad K	792	14	29
Jeseník	355	5	43	Semily	628	9	30
Jičín	719	11	30	Sokolov	Vzorky zahrnuty v okrese Cheb		
Jihlava	673	25	19	Strakonice	761	30	12
Jindřichův Hradec	952	20	15	Svitavy	1161	13	42
Karlovy Vary	582	23	14	Šumperk	886	6	49
Karviná	491	20	19	Tábor	911	19	22
Kladno	342	29	8	Tachov	663	17	20
Klatovy	1276	26	15	Teplice	188	14	20
Kolín	598	32	11	Trutnov	582	11	31
Kroměříž	732	7	51	Třebíč	984	17	24
Kutná Hora	569	21	17	Uherské Hradiště	924	14	34
Liberec	1006	10	37	Ústí nad Labem	177	28	10
Litoměřice	518	17	22	Ústí nad Orlicí	1145	8	45

Louny	484	17	17	Vsetín	1303	6	51
Mělník	406	11	25	Vyškov	601	18	28
Mladá Boleslav	525	28	14	Zlín	1226	13	36
Most	100	16	16	Znojmo	941	12	19
Náchod	754	5	47	Žďár nad Sázavou	1095	21	22
Nový Jičín	1208	11	31				

VARROÁZA 2011 – srovnání podle vyšetření zimní měli za rok 2010 a 2011

12. RYBY

12.1. Infekční nekróza pankreatu (IPN)

Dvojití virologické vyšetření ročka (listopad – prosinec, březen – květen) nebo ovariální tekutiny při výtěru. (kód EpU100)

12.2. Virová hemoragická septicémie (VHS)

Dvojití virologické vyšetření ročka (listopad – prosinec, březen – květen) nebo ovariální tekutiny při výtěru. (kód EpU200)

12.3. Infekční nekróza krvetvorné tkáně (IHN)

Dvojití virologické vyšetření ročka (listopad – prosinec, březen – květen) nebo ovariální tekutiny při výtěru. (kód EpU300)

V hospodářstvích, která produkují pouze násady do volných vod, se provádí na tyto nákazy virologické vyšetření ovariální tekutiny odebrané při výtěru jednotlivých druhů generačních ryb. Vyšetření pod kódy EpU100, EpU200 a EpU300 se provádí u lososovitých ryb a štik z jednoho vzorku.

12.4. Koi herpesviróza (KHV)

Virologické vyšetření se provádí jedenkrát ročně na celém území ČR. Na vybraných hospodářstvích se odebírá 30 ryb v období od května do září. Vyšetření je prováděno u koi kaprů a kaprů obecných přednostně u kategorie K₂, popř. K₁. (kód EpU400)

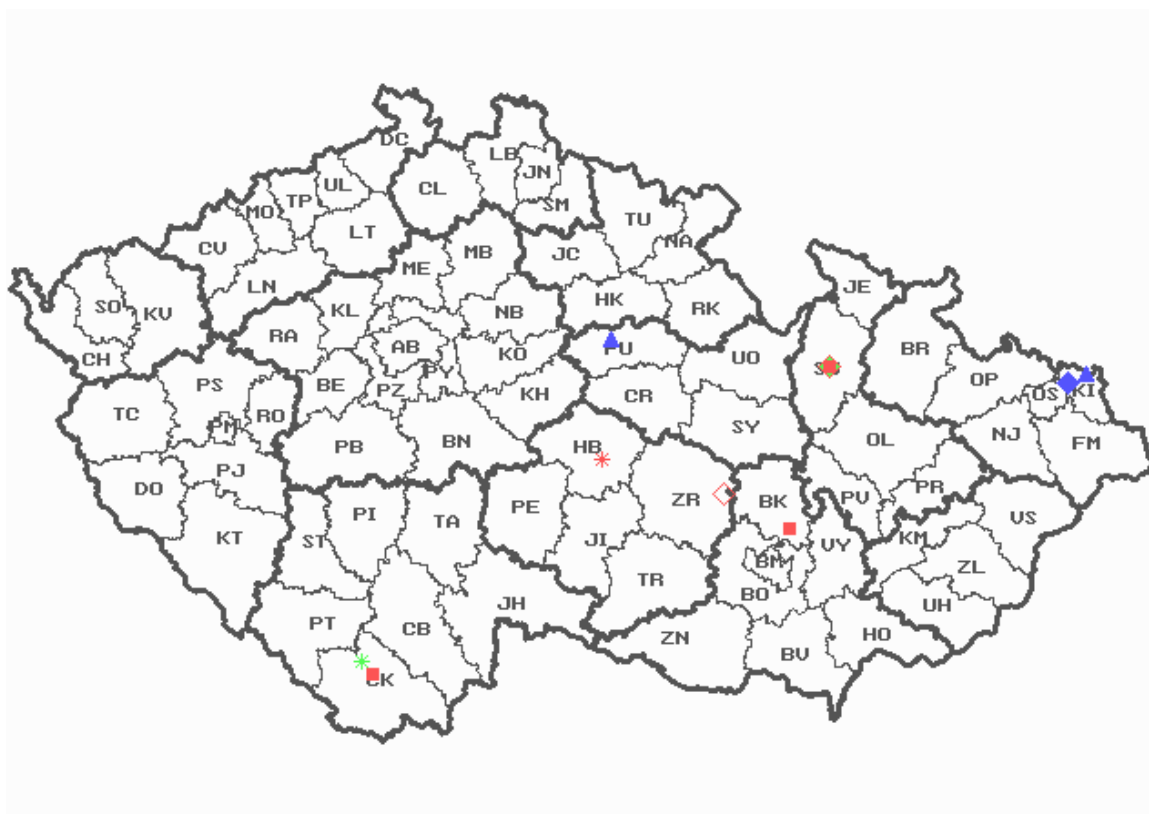
V roce 2011 došlo k výskytu jednoho ohniska IHN v kraji Vysočina. V rámci monitoringu byla odebrána od 30 ks generačních ryb pstruha duhového ovariální tekutina. Ve vzorku ovariální tekutiny byla prokázána IHN. Vnímavé ryby v hospodářství byly utraceny.

V roce 2011 evidujeme jedno nové ohnisko VHS u pstruha duhového v Jihočeském kraji. U ryb docházelo po dobu 14 dní k postupnému hynutí, na jehož základě došlo k odebrání a vyšetření vzorků na nákazy lososovitých ryb. V odebraném vzorku byla potvrzena přítomnost viru VHS. Všechny vnímavé ryby v hospodářství byly utraceny.

	IPN		VHS		IHN		KHV	
	vyšetřená hospodářství	nová ohniska	vyšetřená hospodářství	nová ohniska	vyšetřená hospodářství	nová ohniska	vyšetřená hospodářství	nová ohniska
2008	184	0	191	3	189	0	0	0
2009	152	0	155	0	152	0	190	5
2010	149	0	152	2	152	1	184	1
2011	152	0	151	1	151	1	101	0

Ohniska nákaz ryb v letech 2008 -2011

	VHS	IHN	KHV
2008	■	■	■
2009	▲	▲	▲
2010	◆	◆	◆
2011	*	*	*

nákaza	okres	vznik	zánik
Virová hemoragická Septikémie (VHS)	Č. Krumlov	09. 05. 08	07. 07. 2008
Virová hemoragická Septikémie (VHS)	Blansko	17. 07. 08	2. 2. 2009
Virová hemoragická Septikémie (VHS)	Šumperk	19. 02. 08	26. 2. 2008
Koi herpesviróza (KHV)	Pardubice	16. 7. 09	22. 7. 2009
Koi herpesviróza –(KHV)	Karviná	18. 9. 09	11. 11. 09
Koi herpesviróza –(KHV)	Karviná	16. 10. 09	11. 12.20 09
Koi herpesviróza –(KHV)	Karviná	16. 10. 09	11. 12. 2009
Koi herpesviróza –(KHV)	Karviná	18. 9. 09	23. 11. 2009
Koi herpesviróza - KHV	Karviná	1. 10. 2010	20. 12. 2010
Virová hemoragická septikémie (VHS)	Šumperk	19. 5. 2010	aktivní
Virová hemoragická septikémie (VHS)	Žďár nad Sázavou	8. 4. 2010	14. 7. 2010
Infekční nekróza krvevorné tkáně (IHN)	Šumperk	19. 5. 2010	aktivní
Virová hemoragická septikémie (VHS)	Český Krumlov	8. 12. 2011	aktivní
Infekční nekróza krvevorné tkáně (IHN)	Havlíčkův Brod	23. 5. 2011	21. 6. 2011

13. PROGRAMY KOFINANCOVANÉ EU 2011

V rámci získávání příspěvků poskytovaných na veterinární programy byly uplatněny žádosti o příspěvek a schváleny příspěvky na programy tlumení salmonel v chovech drůbeže, TSE monitoring a eradikaci, vakcinaci a monitoring katarální horečky ovcí a surveillance aviární infekce u volně žijících ptáků a drůbeže.

Tyto programy a maximální příspěvky na ně byly schváleny rozhodnutím Komise ze dne 23. listopadu 2010 kterým se schvalují roční a víceleté programy a finanční příspěvek Společenství na eradikaci a sledování některých nálezů zvířat a zoonóz předložené členskými státy pro rok 2011 a následující roky (2010/712/ES).

Program	Žádost	Schválený maximální příspěvek RK 2010/712/EU	Závěrečná zpráva (skutečné nárokovatelné náklady)
Salmonela - reprodukční hejna	46 442 850 CZK (1 825 583,73 €)	2 500 000 €	1 312 853,73 €
Salmonela - nosnice	95 358 350 CZK (3 748 362,81 €)		238 520,03 €
Salmonela - brojleři	5 663 250 CZK (222 612,03 €)		131 158 €
Salmonela - hejna krůt	28 269 150 CZK (1 111 208,73 €)		36 974,98 €
Aviární infekce	1 076 320 CZK (81 616 €)	60 000 €	56 635 €
TSE	7 136 649 €	1 030 000 €	917 987 €
Bluetongue	3 256 294,28 €	1 500 000 €	646 822,30 €

14. Činnost Oddělení pro řešení krizových situací

Koordinace činnosti pohotovostních středisek pro likvidaci nákaz (PSLN):

- depopulace ohnisek nebezpečných nákaz
- aktivní účast na cvičeních
- vypracování a aktualizace pohotovostních plánů

Cvičení

Ve dnech 21. – 22. 6. 2011 proběhlo ve VVP Hradiště, hospodářství VLS Malý Hlavákov součinnostní cvičení VVS a SVS na téma likvidace ohniska nebezpečné nákazy. V rámci cvičení bylo provedeno v souladu se schváleným projektem pokusu pokusné utracení 100 ks slepic (nosnice), z toho 50 ks bylo utraceno za použití nové elektrické mobilní linky s cílem ověřit její provozuschopnost a kapacitu. Další 50 ks nosnic bylo utraceno za použití směsi plynů (Ar + CO₂ v poměru 70 % : 30 %). Byl úspěšně vyzkoušen transport drůbeže za využití plastových shozů.

Likvidace ohnisek - utracení zvířat za použití PSLN za rok 2011

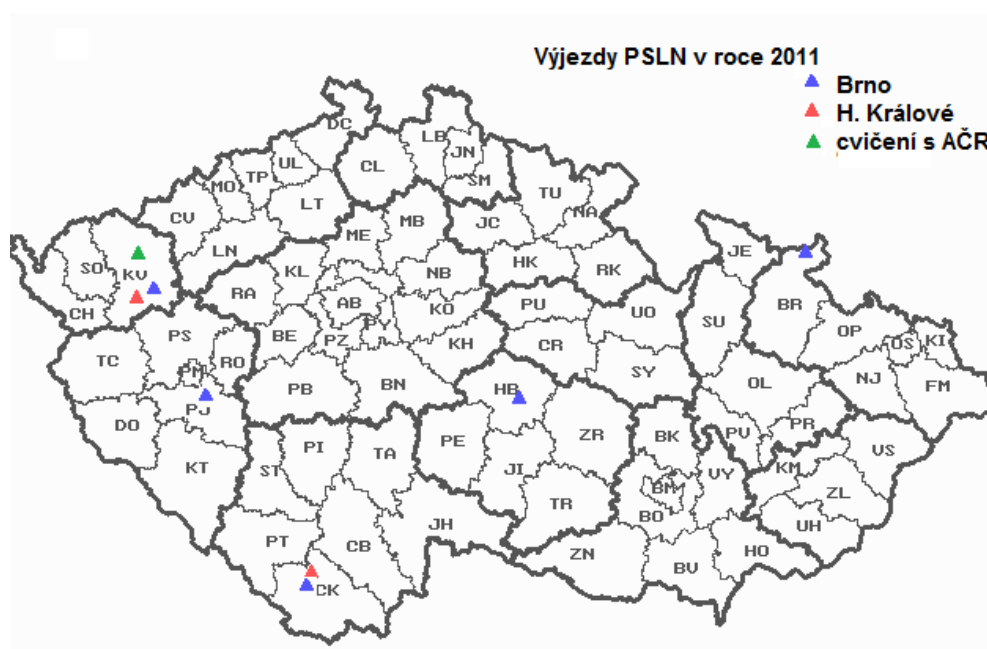
Výjezdy PSLN Brno

Nákaza	Okres	Druh zvířat	Počet utracených (ks), (ryby kg)	Způsob utracení	Datum
Salmonelóza	Pitárne(BR)	vejce, nosnice	1500	CO ₂ (napouštění do kontejnerů)	19.4.2011
Pasteurelóza	Toužim (KV)	krůty	3000	CO ₂ (napouštění do kontejnerů)	9.-10.4.2011
IHN	Břevnice (HB)	Generační ryby (pstruh, siven)	300	CO ₂ (nádrže na ryby),	26.5.2011
Welfare	Střížov (P jih)	kuřičky	43 000	CO ₂ (napouštění do kontejnerů)	5.- 6.12.2011
VHS	Chvalšiny (CK)	Generační ryby (pstruh)	2 000	CO ₂ (nádrže na ryby),	14.12.-16.12. 2011
Cvičení	Brno			Předvedení techniky PSLN pracovníkům ŠVPS Slovenské republiky	14.12. 2011

Cvičení	VVP Hradiště	nosnice	150	Elektrická linka , Směs Ar + CO ₂	19.- 22. 6. 2011
---------	--------------	---------	-----	---	---------------------

Výjezdy PSLN Hradec Králové

Nákaza	Okres	Druh zvířat	Počet utracených (ks)(ryby kg)	Způsob utrácení	Datum
Pasteurelóza	Toužim (KV)	krůty	3000	CO ₂ (napouštění do kontejnerů)	9.-10.4.2011
VHS	Chvalšiny (ČK)	Generační ryby (pstruh)	2 000	CO ₂ (nádrže na ryby),	14.12.-16.12. 2011
Cvičení	Brno			Předvedení techniky PSLN vedoucím pracovníkům ŠVPS Slovenské republiky	14.12. 2011
Cvičení	VVP Hradiště	nosnice	150	Elektrická linka , Směs Ar + CO ₂	19.- 22. 6. 2011

Spolupráce s ostatními organizacemi:

Ministerstvo zdravotnictví

Návrh mobilního nouzového ustájení zvířat pro případ nutnosti jejich izolace při zavlečení nebezpečné nákazy lidí na území ČR.

Generální ředitelství hasičského záchranného sboru

Vypracování typové činnosti složek integrovaného záchranného sboru při společném zásahu – ohnisko aviární chřáky

Odbor bezpečnostní politiky a krizového řízení MZe

- žádost o zakoupení podvozku k přívěsu nákladního automobilu LIAZ

- výběrové řízení na nové mobilní elektrické zařízení na utrácení drůbeží

Pohotovostní plány pro případ vzniku nebezpečných nákaz

1. Slintavka a kulhavka
2. Klasický mor prasat
3. Newcastleká choroba drůbeží
4. Africký mor prasat
5. Vezikulární choroba prasat
6. Mor koní
7. Katarální horečka ovčí
8. Aviární chřáky
9. Mor skotu
10. Mor malých přežvýkavců
11. Neštovice ovčí a koz
12. Epizootické hemoragické onemocnění jelenovitých
13. Nodulární dermatitida
14. Horečka údolí RIFT
15. Vezikulární stomatitida
16. Infekční anémie lososovitých
17. Bovinní spongiformní encefalopatie
18. Trichinelóza

19. Pandemický virus chřipky u prasat

20. Ostatní nákazy (nákazy ryb)

Pohotovostní plány pro případ vzniku mimořádných událostí

1. Zásady pro vypracování vnějšího havarijního plánu pro radiační havárie
2. Ochrana proti účinkům bakteriologických (biologických) prostředků
3. Zásady pro veterinární činnost v případě chemické havárie
4. Zásady pro veterinární činnost v případě havárie při přepravě zvířat
5. Zásady pro veterinární činnost v průběhu záplav

7. Kontroly v oblasti zdraví zvířat

V souladu s kompetencemi Státní veterinární správy (dále jen „SVS“) byly akce dozoru v systému kontrol zdraví zvířat prováděny v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 166/1999 Sb.“) a zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 154/2000 Sb.“), zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále jen „zákon č. 246/1992 Sb.“), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 378/2007 Sb., o lécích, ve znění pozdějších předpisů.

Počet a typ plánovaných kontrol vyplývá z Víceletého plánu kontrol (dále jen „VPK“), který stanoví minimální roční frekvenci kontrol nebo minimální procento kontrolovaných subjektů z celkového počtu.

Kontrolní akce v oblasti zdraví zvířat byly provedeny jako:

A. KONTROLY PLÁNOVANÉ

1. **Na hospodářstvích** – kontrolní akce v oblasti biologické bezpečnosti, kontroly chovatelů v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků a kontroly podmíněnosti u chovatelů, kteří jsou žadateli o dotace.

Kontroly biologické bezpečnosti na hospodářstvích byly zaměřeny i na provedení povinných preventivních úkonů stanovených Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (dále jen „MKZ“). Tyto úkony zahrnují zdravotní zkoušky prováděné ve vztahu k udržení statusu země prosté nálezů a k dodatečným garancím a vyšetření v rámci monitoringu a ozdravovacích programů. Součástí těchto kontrol byly i administrativní kontroly pohotovostních plánů u chovatelů. Na hospodářstvích byly administrativně kontrolovány také údaje v dokumentech, které doprovázejí zvířata při jejich přesunech v rámci ČR a EU. Tyto údaje byly zároveň ověřovány v Informačním systému SVS (dále jen „IS SVS“), resp. v ústřední evidenci (dále jen „IZR“).

Kontroly podmíněnosti byly v roce 2011 zahájeny v oblasti zdraví zvířat, v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků a bezpečnosti potravin. Kontroly podmíněnosti jsou plánovány pro z legislativy vyplývající oblasti a jsou prováděny u subjektů s chovem hospodářských zvířat, které jsou žadateli o dotace.

Kontroly biologické bezpečnosti, kontroly používání léčivých přípravků a kontroly podmíněnosti v chovech hospodářských zvířat byly plánovány na základě centrálně provedené analýzy rizika. Pro jednotlivé oblasti kontrol byla stanovena specifická kritéria míry rizika, která zohledňují zejména počet a druhy chovaných hospodářských zvířat, datum a výsledek předchozí kontroly, výsledky zdravotních zkoušek, nedostatky zjištěné při kontrolách SVS a Českou plemenářskou inspekci (dále jen „ČPI“) a frekvenci přesunů zvířat. Pro kontrolu používání léčiv byly kritériem i informace o zneužití nebo nedovoleném použití léčivého přípravku, o překročení max. limitů reziduí a o způsobu získávání léčiv.

Pro kontrolu biologické bezpečnosti bylo vybráno 5% hospodářství z celkového počtu registrovaných. Kontroly podmíněnosti byly pro každou oblast plánovány pro 1% žadatelů o dotace. Kontroly prováděné pro potřeby kontrol podmíněnosti v oblasti zdraví zvířat byly plánovány jako dílčí kontroly pro chovy, které byly současně v plánu pro národní kontroly biologické bezpečnosti. Kontroly podmíněnosti v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků byly v roce 2011 současně národními kontrolami používání léčiv. Počet subjektů ke kontrole chovatelů v souvislosti s používáním veterinárních léčiv byl stanoven tak, aby pokryl požadované procento z žadatelů o dotace. Kontroly podmíněnosti u požadovaného procenta žadatelů o dotace proto neměly za důsledek navýšení celkového počtu kontrol u chovatelů.

2. **Ve schválených zařízeních**, která slouží pro držení a chov zvířat nebo kde dochází k jejich shromažďování (plemenářská zařízení, shromažďovací střediska, kontrolní stanoviště, svody, karanténna zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí, závody s produkcí násadových vajec a drůbeže, produkční podniky akvakultury), u podnikatelů, kteří jsou schválení jako obchodníci se

zvířaty, vyplývaly počty kontrol v roce 2011 z VPK, který stanoví minimální roční frekvenci v těchto zařízeních. Kontroly byly plánovány podle počtu zařízení na začátku roku a počet kontrol byl dále upraven podle změny ve vztahu k vzniku a zániku subjektů.

- 3. U soukromých veterinárních lékařů** (dále jen „SVL“), kteří provádějí úkony pro chovatele v souladu s MKZ zpracované Ústřední veterinární správou SVS (dále jen „ÚVS“) a schválené Ministerstvem zemědělství (dále jen „MZe“).

B. Kontroly neplánované

Neplánované kontroly zahrnují kontroly nařízené orgánem mimo SVS, mimořádné kontrolní akce organizované SVS, nebo v odůvodněných případech neplánované kontroly konkrétních subjektů.

Neplánovaná kontrolní činnost zahrnuje i kontroly ohnisek nákaz zaměřené na dodržování a plnění nařízených ochranných a vzdělávacích opatření.

Plnění pokynů uložených k nápravě zjištěných nedostatků je ověřováno při kontrolách následných.

Plnění plánu kontrol ve schválených zařízeních v roce 2011

		Počet provozů k 31.12.2011	Roční frekvence kontrol	Počet kontrol				Počet kontrol se závadami					
				Plánované	Neplánované	Celkem počet kontrol	% neplánovaných kontrol	Z plánovaných	%	Z neplánovaných	%	Počet kontrol se závadami celkem	%
Plemenářská zařízení		56	2x	104	0	104	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Shromažďovací střediska		14	1x	16	0	16	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Obchodníci		2	1x	2	0	2	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Kontrolní stanoviště		4	1x	5	0	5	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Karanténní zařízení pro dovoz ptáků ze třetích zemí		2	1x	2	4	6	66,7%	0	66,7%	0		0	0,0%
Závody s produkcí násadových vajec a drůbeže		153	1x	153	0	153	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Produkční podniky akvakultury	vysoká úroveň rizika	196	1x ročně	93	1	94	1,1%	0	1,1%	0		0	0,0%
	střední úroveň rizika	677	1x za 2 roky	242	0	242	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
	nízká úroveň rizika	639	1 x za 3 roky	98	0	98	0,0%	0	0,0%	0		0	0,0%
Soukromí veterinární lékaři		2 083	20%	231	4	235	1,7%	1	1,7%	2		3	1,3%

Plnění plánu kontrol na hospodářstvích a svodech zvířat v roce 2011

		Plán kontrol	Počet kontrol				Počet kontrol se závadami					
			Plánované	Neplánované	Počet kontrol celkem	% neplánovaných	Z plánovaných	%	Z neplánovaných	%	Počet kontrol se závadami celkem	%
Biologická bezpečnost	národní kontroly	2 811	2 811	378	3 189	11,85%	117	4,16%	123	32,54%	240	7,53%
	kontroly podmíněnosti	308	308	0	308	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Bezpečnost potravin	kontroly podmíněnosti	181	181	0	181	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontrola chovatele v souvislosti s používáním veterinárních léčivých přípravků	národní kontroly	401	401	5	406	1,23%	4	1,00%	3	60,00%	7	1,72%
	kontroly podmíněnosti	400	400	0	400	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kontrola a ověřování údajů ve veterinárních osvědčení přijímaných zvířat v rámci systému TRACES		namátkové kontroly 6857 zásilek celkem za 2011	577	71	648	10,96%	16	2,77%	11	15,49%	27	4,17%
Dodržování podmínek svodů zvířat		10% ročně 2564 svodů celkem za 2011	678	125	803	15,57%	30	4,42%	0	0,00%	30	3,74%

